

Voorjaarsnota 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen.....	3
Voorwoord.....	4
Samenvatting.....	5
Leeswijzer.....	9
Ambities.....	10
Programma's.....	12
Overzicht programma's.....	12
Inwoner.....	12
Doelen & resultaten.....	12
Wat willen we bereiken?.....	12
Wat gaan we daarvoor doen?.....	12
Wat mag het kosten?.....	21
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	21
Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?.....	25
Beleidskaders.....	27
Verbonden partijen.....	27
Onze buurt.....	27
Doelen & resultaten.....	28
Wat willen we bereiken?.....	28
Wat gaan we daarvoor doen?.....	28
Wat mag het kosten?.....	42
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	42
Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?.....	45
Beleidskaders.....	46
Verbonden partijen.....	48
Onze gemeente.....	48
Doelen & resultaten.....	49
Wat willen we bereiken?.....	49
Wat gaan we daarvoor doen?.....	50
Wat mag het kosten?.....	61
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	61
Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?.....	64
Beleidskaders.....	65
Verbonden partijen.....	66
Ons Geld.....	66
Wat mag het kosten?.....	67
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	67
Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?.....	69
Beleidskaders.....	70
Verbonden partijen.....	70
Overhead.....	70
Wat mag het kosten?.....	71
Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota.....	71
Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?.....	72
Beleidskaders.....	73
Verbonden partijen.....	73
Paragrafen.....	73
Lokale heffingen.....	74
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	74
Onderhoud kapitaalgoederen.....	75
Algemeen.....	76

1. Wegen.....	77
2. Riolering.....	79
3. Water.....	81
4. Groen.....	83
5. Gebouwen.....	84
6. Openbare verlichting.....	86
7. Speelruimten.....	87
Financiering.....	88
Bedrijfsvoering.....	89
Algemeen.....	90
Personeel.....	90
Organisatie.....	93
Informatievoorziening.....	94
Digitale dienstverlening.....	96
Inkoop en aanbesteding.....	97
Duurzaamheid.....	97
Verbonden partijen.....	98
Grondexploitatie.....	99
Financiële begroting.....	100
Inleiding.....	101
Overzicht baten en lasten.....	101
Incidentele baten en lasten.....	101
Financieel MeerjarenPerspectief.....	106
Bijlagen.....	107
Raadsvoorstel.....	108
Totaaloverzicht bezuinigingen.....	113
Specificatie Financieel MeerjarenPerspectief.....	115
Toelichting financiële begrippen.....	117
Toelichting afkortingen.....	120

Algemeen

Voorwoord

Voorwoord

Welkom bij onze Voorjaarsnota 2021!

In de Programmabegroting 2021 hebben wij onze ambities, doelen en resultaten voor 2021 beschreven. Ook de geraamde inkomsten en uitgaven staan in de begroting. Tussentijds rapporteert het college aan de raad over de realisatie van de begroting. De eerste rapportage voor 2021 is de Voorjaarsnota.

Deze rapportage gaat over:

1. Hoe ver zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten?
2. Welke geraamde inkomsten en uitgaven passen we aan?

Hoever zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten en ambities?

Per programma hebben we de actuele stand van zaken van de doelen en resultaten beschreven en de financiële gevolgen hiervan verwerkt.

Welke geraamde inkomsten en uitgaven passen we aan?

De grootste nadelige afwijkingen worden veroorzaakt door het de algemene uitkering uit het gemeentefonds (decembercirculaire 2020), sociaal domein en gladheidsbestrijding. De grootste voordelige afwijkingen worden veroorzaakt door dividend BNG en afval.

De mutaties uit deze Voorjaarsnota leiden tot een begrotingssaldo voor 2021 van € 2.653.000 nadelig. Het tekort voor 2021 dekken we door aanwending van de algemene reserve.

Het college zet zich maximaal in om het negatieve resultaat op de verschillende posten terug te dringen. Het college onderzoekt de mogelijk- en onmogelijkheden en informeert hierover de raad via de standaard P&C-planning.

Het raadsvoorstel en het raadsbesluit zijn opgenomen in de bijlagen. Klik hier om direct naar het [raadsvoorstel](#) te gaan.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting

Op 5 november 2020 heeft de gemeenteraad de Programmabegroting 2021 vastgesteld. Het begrotingssaldo van de primaire begroting was **€ 3.010.000** nadelig. Bij de eerste begrotingswijziging heeft de raad het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld (€ 818.000). Het begrotingstekort na de 1e begrotingswijziging was **€ 2.192.000** nadelig.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Voorjaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo nu met **€ 461.000** nadelig bij.

Het begrotingssaldo komt daarmee op **€ 2.653.000** nadelig. Zie onderstaande tabel.

Het tekort voor 2021 dekken we voorlopig door aanwending van de algemene reserve. Als dit tekort zich bij het opstellen van de jaarrekening niet voordoet, dan vindt de aanwending niet plaats.

In deze Voorjaarsnota zijn per programma de mutaties aangegeven en toegelicht. Het betreft veelal autonome ontwikkelingen waar we niet op kunnen sturen. De grootste mutaties zijn:

-	Algemene uitkering	- 413
-	Formatie-uitbreiding griffie	- 48
-	Sociaal domein	- 33
-	Gladheidsbestrijding	- 135
-	Dividend BNG	+ 55
-	Afval	+ 92
-	Overige mutaties	+ 21
	Totaal	- 461

Bezuinigingen

Voor het sluitend maken van de begroting 2021 waren bezuinigingen/ ombuigingen nodig. De fracties hebben in het begin van het begrotingsproces een lijst met ombuigingen aangeleverd. De ombuigingen waarvoor een raadsmeerderheid was zijn verwerkt in de begroting 2021 (Top 19). Omdat dit niet voldoende was is aanvullend het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld door middel van de 1e begrotingswijziging.

Hieronder staat een overzicht van de gerealiseerde en nog niet gerealiseerde bezuinigingen in 2021 van de Top 19 en het Dekkingsplan 2021-2024. Een toelichting op de stand van zaken van de bezuinigingen is in deze Voorjaarsnota opgenomen per programma bij het onderdeel Bezuinigingen. Een meerjarig totaaloverzicht van alle bezuinigingen is opgenomen in de bijlage.

Van een aantal bezuinigingen is nog onduidelijk of we deze kunnen realiseren. Bij de Najaarsnota komen we hier op terug.

Bedragen x € 1.000

	2021
Gerealiseerde bezuinigingen	
Minimabeleid	25
Praktijkondersteuning jeugd	80
Inzet jongerenwerk Forte Welzijn	50
Dagbesteding ouderen	50
Huur WMO ruimten	27
School is cool	25

Voorleesexpress	15
Buurtsportcoach	51
Onderhoud wegen	255
Obstakels	190
Kapitaallasten project schoolroute Marktplein-Nijmeegsebaan	64
Integrale veiligheid	13
Controles Drank&Horecawet	12
Projectkosten rampen en crisisbeheersing	5
Geen TOP's realiseren (lagere kapitaallasten)	23
Kwaliteit onkruidbestrijding op verharding	50
Maatwerk GGD	30
Huur Kulturhus Beek voor muziekonderwijs	3
Duurzaamheid Stelpost Actieplan Duurzaamheid verlagen	10
Vermindering werkbudget economie	25
Woonagenda Formatie inzetten	-90
Basisregeling gemeenschappelijk orgaan Arnhem-Nijmegen (GOAN)	225
Bijdrage provincie Goan 2021/2022	10
Beëindiging inwonerbijdrage The Economic Board	10
Leges huwelijken (+/-200 per jaar) verhogen met € 80	16
Verhoging ozb 2x 4%	454
Verhoging stelpost onvoorzien ongedaan maken	75
Overhead	50
Totaal gerealiseerde bezuinigingen	1.628

Nog niet gerealiseerde bezuinigingen

Minimabeleid *	27
Passende kinderopvang *	75
Herstelplan Sociaal Domein	94
Wmo begeleiding	50
Bibliotheek	50
Opbrengst Bedrijventerrein Hulsbeek	200
Totaal nog niet gerealiseerde bezuinigingen	496

* Deze bezuiniging kunnen we in 2021 (deels) niet realiseren. Dit is verwerkt in het saldo van de Voorjaarsnota.

Sociaal domein

Bij de raming voor deze voorjaarsnota hebben we alle verschillende deelproducten doorgelopen. We hebben gekeken naar de realisatie van 2020, de trends en de mogelijke gevolgen van de coronacrisis. Zo komen we tot bijgestelde ramingen, die leiden tot een nadeel van € 136.000 in deze voorjaarsnota. Van het geld dat we ontvangen voor coronamaatregelen voor jeugd zetten we 103.000 in ter dekking van deze extra kosten.

Bij de begroting 2021 hebben we het Herstelplan Sociaal domein vastgesteld. Het Herstelplan maakt integraal onderdeel uit van de opgave sociaal domein. We hebben daarin een vermindering van de kosten van € 244.000 van begeleiding (jongeren én volwassenen) en van jeugd met verblijf opgenomen. De opgave sociaal domein is inmiddels geconcretiseerd in een startnotitie. Ook werken wij met een overzicht van alle concrete lopende en geplande acties. Deze bundelen en structureren wij in een uitvoeringsplan dat het college vóór de zomer vaststelt en wij delen dat met de VNG visitatiecommissie sociaal domein. In de tussentijd zitten we niet stil: er zijn tientallen acties lopend om de grip op de uitgaven in het sociaal domein te behouden. Het is nog té kort om de concrete financiële resultaten hiervan te becijferen. Zowel 2020 als 2021 zijn door de coronacrisis atypische jaren, en het is niet uit te sluiten dat dit ook voor 2022 zal gelden.

In de eerste kwartaalrapportage Sociaal Domein 2021 is de raad geïnformeerd over de verwachte inkomsten uit de nieuwste ledenbrief van de VNG ten aanzien van de financiële tekorten op de jeugdzorg en de noodzaak van compensatie. De VNG heeft in mei intensief overleg gevoerd met het rijk. Dit heeft geresulteerd in een extra incidentele bijdrage van het rijk van € 493 miljoen in de algemene uitkering, waarvan € 255 miljoen voor de aanpak van wachttijden in de hoog-specialistische jeugdhulp. Hier wordt in regionaal verband aan gewerkt, onder andere via de Gelderse Verbeteragenda. Een bedrag van € 238 miljoen wordt gegeven voor financiële lucht.

De definitieve berekeningen volgen uit de meicirculaire, maar de verwachting is dat deze € 238 miljoen zich vertaalt naar plusminus € 432.000 incidenteel voor 2021 voor de gemeente Berg en Dal. Op het moment van schrijven is nog niet bekend wat het kabinet gaat doen met de uitspraak inzake de arbitrage tussen VNG en rijk over de structurele tekorten.

Coronavirus

De uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. Het Coronavirus heeft gevolgen voor veel beleidsterreinen van onze begroting 2021 en mogelijk voor de jaren daarna.

In 2021 ontvangen we via de algemene uitkering geld van het rijk voor een aantal coronaregelingen, onder andere Tozo (Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers), Tonk (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten), armoedebestrijding, impuls re-integratietrajecten en lokale culturele voorzieningen. De budgetten hiervoor zijn meegenomen in deze Voorjaarsnota. Deze hebben geen invloed op ons begrotingssaldo.

Het is nog onduidelijk of we extra geld ontvangen van het rijk voor overige coronamaatregelen, bijvoorbeeld extra inzet personeel (BOA's), toerisme, bijstand, inhaalzorg en meerkosten Wmo jeugd. Daarnaast zullen er ook voordelen ontstaan op diverse budgetten, doordat we projecten niet of later uit gaan voeren. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet in beeld. We verwachten dit bij de najaarsnota inzichtelijk te kunnen maken. Onze financiële buffer is voldoende en we bewaken onze liquiditeitspositie goed. We nemen zo nodig maatregelen om onze taken in deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Hieronder staat de ontwikkeling van het begrotingsaldo 2021.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Hoofdstuk	Bedrag
Primaire begroting		-3.010 N
1e begrotingswijziging (Dekkingsplan 2021-2024)		818 V
Begrotingsresultaat na vaststelling (5 november 2020)		-2.192 V
Voorjaarsnota 2021		
> verwerkte besluitvorming		0 N
> overige ontwikkelingen		-461 N
		-461 N
Begrotingsresultaat na voorjaarsnota 2021		-2.653 N

Hieronder staat een overzicht met daarin de saldi per programma na verwerking van de mutaties in deze Voorjaarsnota.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting	Mutaties	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	t/m	2021	2022	2023	2024
	Primair	VJN	na VJN			
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-38.734	-777	-39.511	-37.791	-37.263	-36.808
Onze buurt	-13.204	-1.006	-14.211	-13.720	-13.963	-13.866
Onze gemeente	-5.734	-355	-6.089	-5.409	-5.350	-5.466
Ons geld	63.174	1.544	64.718	64.051	64.252	64.433
Overhead	-9.608	167	-9.440	-9.763	-9.749	-9.738
Saldo rekening baten en lasten	-4.107	-427	-4.533	-2.632	-2.072	-1.444
Toevoeging aan reserves	-1.005	36	-969	-358	-349	-341
Onttrekking aan reserves	2.102	747	2.849	1.253	1.190	1.181
Resultaat rekening baten en lasten	-3.010	356	-2.653	-1.737	-1.232	-604

Leeswijzer

Na het algemeen gedeelte staan bij de `ambities` de keuzes weergegeven die bij de programmabegroting zijn gemaakt. De `programma's` bevatten wat we willen bereiken en wat we al hebben bereikt. Ook is van de bezuinigingen de stand van zaken weergegeven. Onder `financiële begroting` staat het totaaloverzicht van de verwachte baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) voor 2021. Daarnaast zijn bij dit onderdeel een overzicht van de incidentele baten en lasten en het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) opgenomen. Tot slot zijn in de `bijlagen` het raadsvoorstel en een specificatie van het FMP opgenomen. Ook geven we hier een toelichting op afkortingen en financiële begrippen.

Onze schrijfstijl proberen we kort en helder te houden en verwijst met 'elektronische links' naar de documenten die erbij horen.

Minbedrag betekent: nadelig of uitgaaf/investering

Plusbedrag betekent: voordelig of inkomst

Inhoudsrechten (disclaimer)

In de Voorjaarsnota is gebruik gemaakt van informatie van derden. Hoewel de Voorjaarsnota met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is samengesteld kunnen gebruikers van deze stukken geen rechten ontlenen aan of aanspraak maken op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan.

Ambities

Onze missie is:

“Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.”

1. We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En u zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk te maken.

2. Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen. Onze belastingen zijn bijna de laagste van Gelderland en dat willen we zo houden.

3. Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Als u daar niet op eigen kracht in slaagt, dan helpen wij daarbij. Onze gemeente heeft een prachtige natuur en ligt in een afwisselend landschap. We hebben een rijke geschiedenis en daarvan is in onze gemeente veel terug te vinden. Buiten, maar ook in onze musea. Het toerisme is dan ook belangrijk voor onze gemeente en we werken er hard aan om onze gemeente nog aantrekkelijker te maken. Voor u als inwoners, maar ook voor al die bezoekers. Het toerisme zorgt ook voor werkgelegenheid. Dat is belangrijk. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

4. Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

5. Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Programma's

Overzicht programma's

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 1.1 Ik heb voldoende inkomen.
- 1.2 Ik kan hulp vragen als dat nodig is.
- 1.3 Ik ben betrokken en doe mee.
- 1.4. Alle kinderen krijgen gelijke kansen.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.1 Ons minimabeleid zorgt ervoor dat ook inwoners die weinig geld hebben mee kunnen doen in de samenleving.

We willen graag dat onze inwoners zichzelf kunnen redden. Daarom helpen we hen bij het vinden van werk. Maar soms kan of hoeft iemand (tijdelijk) niet te werken. Bijvoorbeeld door langdurige ziekte of pensioenleeftijd. Sommigen inwoners leven hierdoor (langdurig) van een minimuminkomen. Om er voor te zorgen dat ook deze inwoners mee kunnen doen in onze samenleving hebben wij een minimabeleid.

In 2020 hebben we ons minimabeleid geëvalueerd. We willen een effectief en efficiënt minimabeleid waarbij de inwoners die het echt nodig hebben financieel worden ondersteund, terwijl de prikkel om te gaan werken blijft bestaan. Het minimabeleid moet er verder voor zorgen dat kinderen niet de dupe worden van de situatie van hun ouders. We willen een hoog bereik, lage uitvoeringskosten en gemak voor aanvragers. Daarom gaan we dit jaar kijken of het beter is om de uitvoering van de Doe Mee! Regeling uit te besteden. Bijvoorbeeld aan Stichting Leergeld of aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Bij het opstellen van het nieuwe beleid betrekken we de aanbevelingen van de Rekenkamer. Ons motto is: niet praten over, maar praten met mensen. Door corona is dat fysiek niet mogelijk. Daarom gaan we het digitale platform gebruiken, dat vanaf april beschikbaar is. Dat betekent dat het nieuwe beleid iets langer op zich laat wachten: we willen het in het derde kwartaal vaststellen. De bedoeling was eigenlijk om het voor de zomer klaar te hebben. Maar omdat we het belangrijk vinden dat inwoners kunnen meepraten, vinden we dit uitstel aanvaardbaar.

De Formulierenbrigade is begin maart gestart. Inwoners kunnen op afspraak bij de vrijwilligers van de Formulierenbrigade langs voor hulp bij het invullen van formulieren. Doel hiervan is er voor te zorgen dat inwoners geen regelingen mislopen waarop ze recht hebben. Daarnaast is het eerste gesprek gevoerd met het Jeugdfonds Sport & Cultuur en is een gesprek met Stichting Leergeld gepland. Het gesprek met het Jeugdfonds Sport & Cultuur was erg positief en zij lijken een goede samenwerkingspartner. Hiermee hopen we in de toekomst meer kinderen te bereiken met onze regelingen en tegelijkertijd zal de werklast bij ons afnemen.

1.1.2 We zetten sterk in op de preventie van schulden. Inwoners met beginnende schulden worden in een vroegtijdig stadium geholpen.

We gaan door met het "Vroeg eropaf project" en het zelf uitvoeren van een deel van de schuldhulpverlening (in plaats van uitbesteden). Het doel hiervan is het vroegtijdig aanpakken van schulden zodat deze niet onnodig oplopen. We blijven samenwerken met Schuldhulpbuddy (voor particulieren) en Over Rood (voor ondernemers).

We hopen dat door deze acties het aantal inwoners met problematische schulden afneemt. Maar het is onzeker wat de effecten zullen zijn van de coronacrisis. De NVVK (De Nederlandse koepelorganisatie voor schuldhulpverlening) verwacht in 2020 een toename van minimaal 30% van het aantal inwoners dat een hulpvraag heeft op het gebied van schulden, die in 2021 door zal zetten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het project 'Vroeg eropaf' heeft in het eerste kwartaal verder vorm gekregen. Zogenaamde signaalpartners (waterbedrijf, zorgverzekeraars, woningcorporaties enzovoort) kunnen betaalachterstanden melden bij de gemeente. Deze meldingen komen bij onze schuldhulpverleners terecht en zij zetten direct actie uit. Momenteel zijn er 40 signaalpartners bij ons aangesloten en krijgen we maandelijks zo'n 50 meldingen waarop we kunnen handelen. We verwachten in de toekomst meer meldingen.

Vanuit de nationale ombudsman is extra aandacht gevraagd voor schulden bij ondernemers. Als het Rijk stopt met de coronasteun- en herstelpakketten dan is de verwachting dat veel ondernemers alsnog gaan omvallen. Gemeenten zijn om deze reden opgeroepen om een dienstverlening op te zetten voor ondernemers die het moeilijk hebben. Wij zijn samen met de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen in november 2020 gestart met 'de brede dienstverlening voor ondernemers'. Een onderdeel hiervan is het helpen van ondernemers met schulden. Maar dat is niet het enige. We bieden ook hulp bij de doorstart van hun onderneming. Ze kunnen coaching krijgen als ze willen stoppen, er is een opleidingsbudget beschikbaar voor omscholing of ze krijgen begeleiding bij het zoeken naar een (parttime) baan (eventueel naast hun bedrijf). Voor de brede dienstverlening zijn we een samenwerking aangegaan met verschillende partijen zoals Gripvol, Over Rood, Philips & Steels & Gielkens, het Leerwerkloket en het Werkbedrijf.

1.2.1 Meer grip op de kosten van WMO- en jeugdhulp.

In onze gemeente doen steeds meer mensen een beroep op zorg en ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wet maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). We willen dat deze zorg goed aansluit bij onze inwoners, maar ook dat we daarbij de kosten goed in de hand houden. Dit betekent dat we van de zorgorganisaties vragen om de ondersteuning zo licht mogelijk in te zetten en niet langer dan noodzakelijk is. Om dit te bereiken organiseren we lokaal periodieke gesprekken met de Wmo- en Jeugdhulporganisaties die werkzaam zijn voor Berg en Dal. We bespreken met hen de mogelijkheden om af te schalen, zoals het verminderen van uren, het inzetten van een lichtere vorm van zorg of gebruik maken van welzijnsvoorzieningen.

Tegelijkertijd kijken we als gemeente naar andere vormen van toegang tot hulp, waarbij we minder hoeven te indiceren en beter gekeken wordt welke ondersteuning nodig is.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De periodieke gesprekken met de zorgorganisaties zijn ingepland in de periode april – juni. We zijn gestart met het opstellen van kaders om de ureninzet op begeleiding en hulp bij het huishouden te verlagen. Het traject om (delen van) de toegang tot hulp aan te passen en daarbij goed te blijven kijken welke ondersteuning nodig is, is in de opstartfase. Voor de ontwikkelingsgerichte dagbesteding voor volwassenen hebben we hierin al stappen gemaakt. Samen met de gemeente Nijmegen starten we in juli 2021 een pilot waarbij we de ontwikkelingsgerichte dagbesteding voor volwassenen als een indicatievrije/ beschikkingsvrije voorziening aanbieden. Inmiddels hebben we alles geregeld wat daarvoor nodig is.

1.2.2 We helpen inwoners langer zelfstandig thuis te wonen.

Mensen worden steeds ouder, ze wonen langer thuis. En er wonen meer (psychisch) kwetsbare mensen in onze dorpen. We ondersteunen hen en hun familie, burens en de andere inwoners van onze gemeente. Zodat mensen sterker in hun schoenen komen te staan en in staat zijn om zichzelf of elkaar te helpen en net dat extra zetje te geven dat nodig is om mee te kunnen doen. Wij werken samen met andere partijen zoals welzijnsorganisaties, verwijzers, ouderenbonden en ouderenadviseurs. In 2020 hebben we subsidie gekregen voor het project Samen leven in de wijk. Met de uitkomsten daarvan gaan we in 2021 aan de slag.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Om ervoor te zorgen dat mensen prettig met elkaar in een wijk kunnen samenwonen, ook als er sprake is van psychisch kwetsbare burens, bieden we onze inwoners en partners diverse trainingen en bijeenkomsten aan waarin mensen leren omgaan met zogeheten 'onbegrepen gedrag'. De eerste gesprekken om de trainingen te geven zijn gevoerd. De trainingen starten het 2e kwartaal.

Het project Samenleven in de wijk is gestart en hierin wordt gewerkt aan het oplossen van vraagstukken rondom inclusie.

Er is een eerste voorzichtige verkenning gestart naar het introduceren van Herstelcirkels Psychische Kracht. Hierbij werken zorgverzekeraars en gemeenten samen aan het sociaal en fysiek ondersteunen van mensen met chronische psychische klachten.

Om onze inwoners op de juiste wijze te ondersteunen, willen we meer gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van onze inwoners. In het 2e kwartaal 2021 start een traject met Movisie en de regiogemeenten om in kaart te brengen hoe we de aanwezige ervaringsdeskundigheid kunnen inzetten en wat hiervoor heel concreet nodig is.

Er wordt regionaal en lokaal gewerkt aan het opzetten van WijkGGZteams. Dit doen we samen met de zorgverzekeraars. Met deze teams willen we zichtbaar en laagdrempelig in de kernen aanwezig zijn voor onze inwoners. Medio 2021 starten de lokale gesprekken om tot goede Berg en Dalse wijkGGZteams te komen. De daadwerkelijke implementatie voorzien we in 2022.

Samen met Forte Welzijn en het Sociaal Team werken we aan een plan "Langer zelfstandig thuis in Berg en Dal". Doel van het plan is om alle inwoners van Berg en Dal vanaf 65 jaar de kans te bieden op tijd toekomstzaken te regelen om zo vitaal en zelfredzaam ouder te worden. Hiervoor gaan we onder andere een ouderenmarkt organiseren waar we alle informatie op dit gebied aanbieden. Daarnaast willen we vrijwilligers opleiden voor het voeren van gesprekken aan de keukentafel over dit onderwerp. Het plan hiervoor wordt dit jaar verder uitgewerkt en uitgevoerd, zodra de omstandigheden rondom Corona het toelaten.

Het 1e kwartaal is een Zorgkrant uitgebracht waaraan wethouder Van de Scheur, Team Maatschappelijke Ontwikkeling en Sociaal Team een mooie bijdrage hebben geleverd.

1.2.3 We zorgen voor voldoende aanbod van gezinsvormen voor kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen blijven wonen.

Als een kind (tijdelijk) niet thuis kan wonen is dit erg ingrijpend. We willen kinderen zoveel mogelijk opvangen in een gezin of een woonvorm die daar zoveel mogelijk op lijkt. In september 2020 zijn we gestart met de pilot Buurtgezinnen. Waar steungezinnen gezinnen die het (tijdelijk) moeilijk hebben laagdrempelig ondersteunen. We willen hiermee voorkomen dat kinderen uit huis geplaatst worden. Deze pilot zetten we in 2021 voort. We evalueren we na het tweede kwartaal en beslissen we of we hiermee doorgaan. Verder gaan we actief meer pleeggezinnen proberen te werven.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De pilot Buurtgezinnen is erg succesvol. 17 gezinnen hebben zich gemeld als steungezin en er zijn op dit moment 12 vraaggezinnen. Er zijn 4 goede koppelingen gemaakt. Het vergt tijd om een goede match te maken. Want er moet wel een klik tussen gezinnen zijn, anders leidt het tot teleurstelling.

De werving van pleeggezinnen verloopt via een regionaal project, waar wij aan meedoen. Na een heel goed ontvangen campagne hebben zich maar liefst 60 geïnteresseerden gemeld. We hopen dat hierdoor meer kinderen in een gezin kunnen opgroeien in plaats van in een instelling. We willen immers het liefst dat kinderen thuis opgroeien, maar als dat niet kan zo veel mogelijk nabij thuis.

1.2.4 Wij helpen mantelzorgers, zodat zij de zorg voor hun naasten kunnen blijven bieden.

Mantelzorger zijn vraagt veel van mensen. Soms ook teveel om het zonder hulp vol te houden. Zij verrichten belangrijk werk. Daarom helpen we hen. Mantelzorgers willen graag (h)erkend worden, een luisterend oor vinden en informatie krijgen over allerlei onderwerpen waar zij mee te maken krijgen. Het steunpunt Mantelzorg Berg en Dal staat daarom klaar voor mantelzorgers in onze gemeente. Kijk voor meer informatie op www.mantelzorgbergendal.nl.

We ondersteunen onze mantelzorgers onder ander door:

1. Thema-avonden te organiseren
2. Een mantelzorgcompliment uit te reiken
3. Ontmoetingen tot stand te brengen tussen mantelzorgers onderling.

Samen met het steunpunt Mantelzorg Berg en Dal zetten we in 2021 extra in op het zoeken naar en trainen van vrijwilligers voor meer een-op-een contact met mantelzorgers. Dit contact kan bestaan uit: iets doen om zo in gesprek te komen, helpen waar dit mogelijk is of bijvoorbeeld samen een sociaal netwerk in kaart brengen tot hulp.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De afgelopen periode heeft Mantelzorg Berg en Dal geen fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren. Hopelijk is dat gauw weer mogelijk: contactmomenten als 'koffie met' en 'mantelzorgtafels' staan gepland.

Om toch in gesprek te blijven is gezocht naar laagdrempelige alternatieven zoals bijvoorbeeld wandelen. Ook wordt gebeld met mantelzorgers om te vragen hoe het is. Samen met de gemeente wordt gekeken naar het beschikbaar stellen van een app voor mantelzorgers. Met deze app wil Mantelzorg Berg en Dal:

- nieuwe mantelzorgers bereiken,
- mantelzorgers hun eigen netwerk laten inrichten,
- mantelzorgers in contact brengen met elkaar en
- lokale informatie over ondersteuning en zorg beschikbaar stellen.

De afgelopen periode is extra ingezet op het zoeken naar nieuwe vrijwilligers. Die zijn gevonden. Zo zijn er ook nieuwe vrijwilligers voor een zorgpauze. Mantelzorg Berg en Dal biedt mantelzorgers de mogelijkheid om even pauze te nemen van de zorg. Een vrijwilliger neemt dan thuis de taken voor een dagdeel over, zodat de mantelzorger even een moment voor zichzelf heeft.

1.3.1 Inwoners bepalen zelf welke onderwerpen belangrijk zijn voor hun dorp en gaan hiermee aan de slag.

De gemeente stelt budget en ambtelijke ondersteuning beschikbaar voor het opstellen van Dorpsagenda's. Wij stimuleren inwoners deze Dorpsagenda's te maken en daarmee de leefbaarheid te verbeteren. Inwoners bespreken met elkaar wat ze in hun dorp kunnen doen om er goed te leven en wonen. Hierover maken ze samen afspraken. Ze bepalen zelf waar ze aan willen werken en of ze hierbij hulp van de gemeente of andere organisaties nodig hebben.

In 2020 is door inwoners in Millingen a/d Rijn een start gemaakt aan een Dorpsagenda. We verwachten dat zij dit in 2021 afronden.

In Kekerdom, Leuth, Ooij, Berg en Dal, Heilig Landstichting, de Horst en Breedeweg is er al een Dorpsagenda. Hier zijn vrijwilligers/inwoners bezig met het realiseren van de verschillende acties.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Door corona liggen verschillende trajecten om te komen tot een Dorpsagenda tot nader order stil. Dit geldt bijvoorbeeld voor Millingen aan de Rijn en Berg en Dal.

De initiatiefnemers van alle Dorpsagenda's zijn door de gemeente uitgenodigd om in een vroeg stadium in gesprek te gaan over de omgevingsvisie. Zij hebben eerste input aangeleverd.

Verschillende werkgroepen door de hele gemeente werken aan acties en thema's uit de Dorpsagenda's. Hieronder twee voorbeelden:

- Vrijwilligers uit Ooij hebben samen met de gemeente en een zelfgekozen architect de eerste scenario's voor een nieuw Reiner van Ooiplein aan het dorp gepresenteerd. Met de input uit het dorp is een voorkeur scenario gekozen om verder uit te werken tot een voorlopig ontwerp.
- In Leuth hebben vrijwilligers samen met de gemeente het project vergroenen van Leuth opgepakt. Inmiddels is fase 1 afgerond. Nu gaan de inwoners nog op zoek naar externe financiering om Leuth nog meer te vergroenen. Veel inwoners hebben enthousiast gereageerd op de plannen en de realisatie.

1.3.2 We werken samen met inwoners zoals we hebben afgesproken in de nota inwonerparticipatie.

In 2021 werken we volgens de nota 'In Berg en Dal maken we samen de gemeente'. Dit is het resultaat van meerdere gesprekken tussen inwoners, maatschappelijk middenveld, ondernemers, raadsleden en ambtenaren van de gemeente.

In 2021 gaan we met elkaar samenwerken volgens de spelregels en -vragen uit deze nota. We pakken drie verschillende projecten om te kijken of het werkt. Waar nodig passen we de nota aan: al doende leren we.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De nota participatie 'Samen maken we Berg en Dal' is op 25 februari 2021 door de raad unaniem vastgesteld. We willen dat een initiatiefnemer (een ambtenaar, een inwoner, een projectontwikkelaar, ...) volgens de ambities en uitgangspunten uit de nota aan de slag gaat met participatie. Daarom starten we een proces om dit binnen en buiten de gemeentelijke organisatie aandacht te geven en te implementeren. Dit proces bestaat uit allerlei acties die in een tijdlijn worden gezet, waaronder het starten van pilots en deze pilots evalueren. We gaan ook met de raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing en de werkgroep burgerparticipatie (die bestaat uit vrijwilligers) in gesprek om te kijken wat hun rol in dit proces kan zijn.

Zo houden we de nota levend. Door te evalueren blijft de nota up-to-date en verbeteren we deze wanneer dit nodig is.

1.3.3 We gaan met jongeren in gesprek om hen bewust te maken van hun stem.

In 2020 is een enquête onder jongeren uitgezet met de vraag 'Wat is voor jullie een belangrijk thema?'. Hieruit kwamen bijvoorbeeld de thema's starterswoningen in de gemeente en duurzaamheid naar voren. In 2021 gaan we samen met een groep jongeren en de raads werkgroep jongerenparticipatie/jongerenraad aan de slag met één van deze thema's.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de raads werkgroep jongerenparticipatie worden plannen gemaakt om het gesprek met jongeren te starten over de volgens hen belangrijke thema's die in 2020 uit de enquête kwamen. Het is vanwege corona nog niet mogelijk om fysiek het gesprek met de jongeren te voeren. Via het digitale participatieplatform (beschikbaar vanaf april) wil de raads werkgroep enkele vragen stellen op basis van de resultaten uit de enquête. Jongeren kunnen hierop reageren. Op basis van de antwoorden gaan we in gesprek en kan misschien een jongerenpanel gevormd worden.

Het jongerenwerk is met een groep jongeren bezig om in de buurt van sporthal Heuvelland een ontmoetingsplek te realiseren.

1.3.4 Statushouders horen erbij in Berg en Dal.

De wet inburgering gaat in tegenstelling tot eerdere aankondiging in per 1 juli 2021. In het wetsvoorstel zijn de wettelijke taken voor de gemeente (het college) beschreven. Deze zijn als volgt:

1. Maatschappelijke begeleiding
2. Uitvoeren brede intake (al vanuit Asielzoekerscentrum)
3. Opstellen Persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP)
4. Het aanbieden van een cursus of opleiding (aan asielgerechtigden) die voldoet aan één van de drie in de brede intake vastgestelde leerroutes: B1 route, de onderwijsroute of de Zelfredzaamheidsroute
5. Ondersteuning en begeleiding bieden

Deze wettelijke taken zijn het gevolg van de inburgeringsplicht die aan alle migranten wordt opgelegd.

De gemeente moet aan gezinsmigranten, geestelijk bedienaren en overige migranten van buiten de Europese Unie hetzelfde aanbod doen als aan asielmigranten, behalve maatschappelijke begeleiding. De leerroute moet door deze groep uit eigen middelen of met een lening van DUO worden bekostigd.

De vergoeding van de kosten van de voorbereiding en de uitvoering is op het moment van opstellen van deze begroting bekend. De vergoeding voor de voorzieningen (leerroutes, maatschappelijke begeleiding, de module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), het participatieverklaringstraject (PVT) en de inzet van tolken) wordt uitgewerkt in lagere regelgeving en wordt na september 2020 bekend.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De nieuwe wet inburgering is opnieuw uitgesteld; nu tot 1 januari 2022. Regionaal (in het Rijk van Nijmegen) is er een beleidsnota inburgering vastgesteld op 10 december 2020. We zijn bezig met de aanbesteding voor de leerroutes. In de tussentijd onderzoeken we op welke manieren we de andere onderdelen van de nieuwe wet Inburgering (zoals hierboven wordt opgenoemd) lokaal gaan inrichten.

In 2021 hebben we te maken met een verdubbelde taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Normaal gesproken zijn dat er ongeveer 30 per jaar, maar in 2021 zijn dat er 60. Door de krapte op de woningmarkt is dit een lastig vraagstuk. De tolerantie/ het begrip voor statushouders neemt hierdoor bij de rest van de inwoners van onze gemeente af. Bovendien is het bij de plaatsing van statushouders ook belangrijk dat er gekeken wordt naar de samenstelling en de leefbaarheid in de wijk. Dit maakt dat niet elke statushouder in elke woning geplaatst kan worden die vrij komt. Niet alleen het huisvestingsvraagstuk is lastig. Het is ook moeilijk om er voor te zorgen dat statushouders op een goede manier inburgeren en meedoen/participeren in onze samenleving. Dat gebeurt nu vaak nog te weinig. Met als gevolg dat:

- statushouders afhankelijk blijven van de bijstandsuitkering en de minimaregelingen
- het sociale netwerk beperkt blijft tot de eigen groep (er ontstaat een parallel samenleving)
- ze vereenzamen en er kunnen psychische en gezondheidsklachten ontstaan (wat leidt tot meer meldingen bij het sociaal team)
- hun kinderen met een achterstand beginnen in onze samenleving

- de tolerantie bij andere inwoners verdwijnt
- Als we als gemeente sterk willen inzetten op een goede inburgering van statushouders dan moeten we hier extra middelen voor vrij maken.

1.3.5 Alle inwoners hebben voldoende vaardigheden om mee te kunnen doen.

Om mee te kunnen doen in onze samenleving moet je kunnen lezen en schrijven. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen daar moeite mee. Naar verhouding betekent dit voor Berg en Dal ongeveer 5.000 inwoners. Zij vinden minder snel een baan, leven minder gezond en hebben sneller financiële problemen. Daarom helpen we mensen in onze gemeente die moeite hebben met lezen, schrijven en/of digitale vaardigheden. Dat doen we samen met organisaties als het ROC, de bibliotheek, Forte Welzijn en Stichting Lezen en Schrijven. In 2021 gaan we met een nieuw regionaal programma van start voor de komende 5 jaar. Dit wordt regionaal verder uitgewerkt in een jaarplan voor 2021 en vertalen we naar doelen voor Berg en Dal.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een regionaal plan klaar voor besluitvorming over de aanpak van laaggeletterdheid voor de periode 2020-2024. Deze is ingedeeld in 4 pijlers.

- Bewustwording en acceptatie
- Vinden en door leiden
- Passend aanbod
- Monitoring en kwaliteit

1.3.6 Samen met vrijwilligers bepalen we hoe we hen het beste kunnen ondersteunen.

Vrijwilligers zijn essentieel voor onze vitale dorpen. Het plan was om in 2020 gesprekken te voeren met vrijwilligers met de vraag of wat er in de nota vrijwilligerswerk 2017-2019 staat nog steeds werkt. Door de coronacrisis is het gesprek uitgesteld en wordt hiermee in 2021 gestart.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de planning staat om in het najaar het gesprek met onze vrijwilligers te voeren om de nota vrijwilligerswerk te herijken. Doen we nog steeds de juiste dingen om het vrijwilligerswerk te stimuleren, promoten en versterken?

De afgelopen periode is een nieuwe regionale digitale vacaturebank gelanceerd, genaamd 'gelderse handen'. De eerste ervaringen zijn positief: de website wordt goed gevonden en eerste matches zijn gemaakt.

1.3.7 Inwoners met een kwetsbaarheid kunnen gebruikmaken van de bestaande Inloop & Ontmoetingspunten

In iedere kern zijn plaatsen waar mensen zelf activiteiten kunnen organiseren en elkaar kunnen ontmoeten. We noemen dit de Inloop en Ontmoetingspunten. Ook kwetsbare inwoners die een lichte vorm van (psychische) zorg nodig hebben, kunnen hier terecht. We onderzoeken met zorgaanbieders en ervaringsdeskundigen wat hiervoor minimaal en het beste ingezet kan worden en voeren dit uit.

In 2021 monitoren we of het voor zowel onze inwoners, de aanbieders als de gemeente beter werkt nu er geen indicatie meer nodig is voor specialistische dagbesteding ouderen. Ook onderzoeken we samen met de aanbieders wat we moeten doen om ervoor te zorgen dat de inloop en specialistische dagbesteding voor ouderen beschikbaar en betaalbaar blijft.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is regelmatig contact met Forte Welzijn en de aanbieders rondom de openstelling van de inlopen vanwege corona. De meeste inlopen zijn, met enige aanpassingen vanwege de maatregelen, open. Waar nodig zijn (en worden nog steeds) alternatieven bedacht en ingezet. Zo is de inloop Ggz in Groesbeek verplaatst, omdat we de huidige ruimte voorlopig niet kunnen gebruiken. Voor de inloop Ggz in Millingen bereiden we een nieuw programma voor gericht op ontmoeten, inclusie en destigmatisering. De uitvoering start in het tweede kwartaal.

In februari is er een themamiddag georganiseerd over inloop + dagbesteding om de huidige ervaringen te bespreken. Hierbij waren de betrokken aanbieders, partners en sociaal team aanwezig.

1.4.1 Wij stimuleren bij onze inwoners een gezonde leefstijl.

Sinds 2019 zijn we bezig om te komen tot een rookvrije generatie. De acties die hiervoor zijn ingezet worden voortgezet.

In heel de gemeente vinden verschillende (preventie) activiteiten op het gebied van bewegen en voeding plaats. Via het lokaal sportakkoord, Gezonde School en projectplan Stekkenberg hebben we continu overleg met andere organisaties over mogelijkheden en welke acties om een gezonde leefstijl te promoten. Daarnaast wordt in overleg met scholen, de gezondheidsmakelaar jeugd en de sociale teams extra ingezet op mentale weerbaarheid bij jongeren. Uit de recentste jeugdmonitor komt naar voren dat jongeren veel stress ervaren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Drie speelplekken in Millingen zijn sinds januari rookvrij. In het sportakkoord hebben een aantal verenigingen aangegeven rookvrije sportterreinen een belangrijk thema te vinden. Met hen zijn we in gesprek hoe dit vorm te geven.

Samen met de gezondheidsmakelaars van de GGD is een uitvoeringsagenda 2021 opgesteld, waarin staat wat zij in 2021 gaan doen aan preventie en gezondheidsbevordering. De gezondheidsmakelaar jeugd is aan het inventariseren wat er nodig is om onze jeugd mentaal weerbaarder te maken. Hiervoor interviewt ze in het voorjaar verschillende organisaties, zoals scholen, sociaal team, Forte Welzijn.

Het netwerk valpreventie Berg en Dal, waarvan de gemeente één van de partners is, heeft een beweegkalender voor ouderen gemaakt. Alle inwoners van 75 jaar en ouder hebben deze begin april ontvangen. Voldoende bewegen vermindert de kans op vallen.

1.4.2 Alle kinderen krijgen vanaf hun jongste jaren ondersteuning als zij problemen hebben bij het opgroeien.

Een kind met een goede start heeft meer kans op een goede gezondheid, op een optimale deelname aan het onderwijs en om mee te kunnen doen in de samenleving. We ondersteunen en helpen kwetsbare jeugdigen en hun ouders in een zo vroeg mogelijk stadium. We zetten in op het vroegtijdig (h)erkennen van signalen, het voorkomen van problemen (preventie) en op het bevorderen van gewenst gedrag (promotie). Ouders kunnen op verschillende manieren informatie en hulp krijgen. Bijvoorbeeld via de website www.opvoedinforegionijmegen.nl en de peutercafés. Er is ook hulp thuis, zoals video home training, Forte Thuis en de pilot buurtgezinnen. Daarnaast voeren we met onze (zorg)partners een plan uit voor kwetsbare gezinnen in de Stekkenberg.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met de partners van de werkgroep Kansrijke Start Groesbeek is een projectplan gemaakt met daarin acties voor de komende twee jaren over hoe we ouders beter kunnen voorbereiden, voor, tijdens en na de zwangerschap. Onder andere start er vanaf maart 2021 een casuoverleg tussen Jeugdgezondheidszorg (van de GGD), verloskundigen, het sociaal team en de kraamzorg, zodat kwetsbare ouders snel bij iedereen in beeld zijn.

Forte Thuis heeft voldoende vrijwilligers om alle gezinnen te begeleiden die dit nodig hebben. Zo'n 15 gezinnen worden begeleid.

Door de coronamaatregelen kunnen de peutercafés nog niet starten met hun activiteiten.

1.4.3 Kinderen kunnen onbelemmerd onderwijs volgen.

Passend onderwijs:

Elk kind heeft recht op onderwijs. Niet voor alle kinderen is het vanzelfsprekend om onderwijs te kunnen volgen. Zij hebben jeugdhulp-ondersteuning nodig in de vorm van begeleiding en verzorging. In 2021 starten we in de regio Rijk van Nijmegen een pilot op het voortgezet speciaal onderwijs dat lijkt op de eerdere pilot van de St. Maartensschool. We zorgen hiermee voor laagdrempelig beschikbare jeugdhulp op het speciaal voortgezet onderwijs. Zodat elk kind onderwijs kan volgen en ouders en school worden ontzorgd.

Leerlingenvervoer:

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen onderwijs kunnen volgen is het nodig dat zij op school kunnen komen. Sommige kinderen zijn daarvoor aangewezen op leerlingenvervoer. Om beter aan te kunnen sluiten bij de praktijk komt er in 2021 een nieuwe Verordening leerlingenvervoer. Door toename van gezinsproblematiek is de complexiteit van de casussen sterk toegenomen. In

de nieuwe verordening komt een handreiking, die creatieve oplossingen en voorbeelden aanreikt hoe om te gaan met deze complexiteit.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor de pilot op het VSO (voortgezet speciaal onderwijs).

De conceptverordening leerlingenvervoer is gereed. In mei/juni kunnen inwoners hun reactie hierop geven en bespreken we deze ook met het onderwijs. In het najaar kan de verordening leerlingenvervoer dan worden vastgesteld.

1.4.4 Ieder kind gaat naar school of heeft een passend toekomstperspectief. Schooluitval wordt zo veel mogelijk voorkomen.

In 2021 starten we regionaal met een nieuw programma Voortijdig School Verlaten (VSV). We willen met dit programma voortijdig schoolverlaten zoveel mogelijk voorkomen. Dit doen we door alle jongeren tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, terug te leiden naar een passende (vervolg)opleiding, arbeidsplaats, zorg of combinatie daarvan. Wij bieden hen daarmee kansen voor een beter toekomstperspectief.

Om dit te bereiken zetten we onder andere in op een sterkere verbinding tussen onderwijs en zorg, zowel op de middelbare scholen als op MBO scholen. Op dit moment is de jeugdzorg nog ver van de school georganiseerd. Zo is het voor ondersteuningsprofessionals op scholen vaak een zoektocht naar de juiste hulp. Jeugdhulp wordt vaak pas laat ingezet waardoor problemen onnodig escaleren.

In 2021 bekijken we hoe we de (jeugd)hulp meer schoolgericht kunnen maken, door samen te werken op het schaalniveau van de school. De focus is gericht op het naar school blijven gaan, en daarmee op het voorkomen van thuiszitters en schooluitval.

Deelresultaten:

- Voor het schoolmaatschappelijk werk is bekeken hoe dit de verbinding tussen onderwijs en zorg kan versterken.
- De rol van de jeugdarts is geëvalueerd.
- Er is een pilot beschikkingsvrije jeugdhulp op een middelbare school opgestart.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een eerste verkennend gesprek geweest met de schoolmaatschappelijk werkers over wat hun taken nu zijn en waar zij kansen zien voor verbetering.

Met de VSV gelden is er financiering voor concrete plannen om verbinding tussen onderwijs en zorg op het MBO te versterken. De drie speerpunten zijn:

1. ondersteuning op Entree en niveau 2 verbeteren;
2. samenwerking tussen gemeenten en onderwijs borgen;
3. preventieve GGZ ondersteuning op het MBO inzetten.

Voor het voortgezet onderwijs ligt er een voorstel klaar met pilots, waarvoor nog concrete plannen van aanpak volgen.

1.4.5 We zijn er voor kinderen van ouders die op een vervelende manier uit elkaar gaan.

We gaan in ieder geval de communicatie op onze website verbeteren rondom scheiden (digitaal scheidingsloket), zodat ouders op een gemakkelijke wijze alle informatie over scheiden (geldzaken, ouderschap, wonen, juridisch advies, enzovoorts) kunnen vinden. En we bekijken wat we in het algemeen toegankelijke, collectieve aanbod moeten ontwikkelen, om te voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan (versterking ouderschap).

De regionale visie huiselijk geweld en kindermishandeling wordt in 2021 geëvalueerd en geactualiseerd. Complexe scheidingen blijft hierin een prominente rol krijgen, omdat nog steeds veel kinderen in de problemen komen bij een (v)echtscheiding van hun ouders. Aan de hand van de evaluatie wordt gekeken wat er nodig is om kinderen en hun ouders nog beter te helpen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Eind januari en begin februari zijn er twee regiosessies geweest waarbij alle relevante organisaties input hebben geleverd voor de nieuwe regioaanpak. Het streven is om de regionale visie huiselijk geweld en kindermishandeling in mei in alle gemeenten vast te stellen. Complexe scheidingen wordt hierin een van de thema's. Onder andere wordt ingezet op aandachtfunctionarissen complexe scheidingen in iedere gemeente, omgangshuis in Nijmegen en in Tiel, nadere afspraken maken met de rechtbank en voorlichting aan ouders.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2021 na VJN	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	-52.868	-52.602	-1.057	-53.660	-51.591	-51.086	-50.636
Baten	16.662	13.868	280	14.149	13.800	13.824	13.828
Totaal programma	-36.206	-38.734	-777	-39.511	-37.791	-37.263	-36.808

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Dekkingsplan 2021-2024	64	283	878	1.217	-
1.2 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen	-77	-77	-77	-77	-
1.3 Wijziging begroting 2021 Munitax	-5	-	-	-	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-18	206	801	1.140	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag	-50	-	-	-	-
2.2 Bijstandsuitkeringen					
- uitkeringen	1.392	-	-	-	-
- rijksbijdrage	-1.392	-	-	-	-
2.3 Buurtbemiddeling	-3	-3	-3	-3	-
2.4 Corona: Bijzondere bijstand en schuldhulpverlening	-62	-	-	-	-
2.5 Corona: TOZO					
- kosten	-1.580	-	-	-	-
- rijksbijdrage	1.580	-	-	-	-
2.6 Corona: Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten	-390	-	-	-	-
2.7 Corona: Ondersteuning kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	-192	-	-	-	-
2.8 Corona: Kinderopvang	-10	-	-	-	-
2.9 Brede aanpak dak- en thuisloosheid	-32	-	-	-	-
2.10 Onderwijsachterstandenbeleid					
- kosten achterstandenbeleid	-101	-	-	-	-
- rijksbijdrage	101	-	-	-	-
2.11 Subsidie peuteropvang	50	50	50	50	-
2.12 Gymnastiekonderwijs	36	36	36	36	-
2.13 Veilig Thuis	41	41	41	41	-
2.14 Subsidie passende kinderopvang					
- subsidie	-75	-	-	-	-
- inzet stelpost investeringen sociaal domein	75	-	-	-	-
2.15 Minimabeleid/ zorgverzekering	-23	-	-	-	-
2.16 Sociaal domein	-136	-136	-136	-136	-
2.17 Diverse kleine mutaties	-5	-5	-5	-5	-
Administratieve overboeking	17	64	71	71	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-759	47	54	54	-
Totaal mutaties programma 1	-777	253	855	1.194	-

1.1 Dekkingsplan 2021-2024

Tijdens de begrotingsbehandeling op 5 november 2020 is het dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld. Dit dekkingsplan is verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om een bezuiniging van € 64.000 in 2021 oplopend tot € 1.039.000 in 2024. Het gaat om het uitstellen van de investering nieuwbouw basisschool en gymzaal Op de Horst, exploitatielast D'n Ienloop, woningaanpassingen, ondersteuning mantelzorgers, ambulantisering GGZ, maatwerk GGD, passende kinderopvang, voorleesexpress en het Herstelplan Sociaal domein. Daarnaast is besloten om minder te bezuinigen op minimabeleid.

1.2 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen

Op 24 september 2020 besloot de raad om het jaarlijkse exploitatiebudget voor dagelijks- en contractueel onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen structureel te verhogen tot € 331.000. Voor gebouwen die onder dit programma vallen (Mallemolens, Maddogs/fanfare, Den Ienloop en jeugdsoos Dispel), betekent dit een meerlast van € 77.157.

1.3 Wijziging begroting 2021 Munitax

In januari 2021 heeft de raad ingestemd met de gewijzigde begroting 2021 van Munitax. Op dit programma leidt dat tot extra kosten van € 5.000. Deze extra kosten dekken we uit de Algemene reserve. Zie ook programma Ons geld (1.5).

2.1 Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag

ZonMW heeft een subsidie van € 90.880 toegekend voor het "Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag". Dit programma doen we samen met de gemeente Heumen en Woningcoöperatie Oosterpoort. We zetten dit geld in 2 jaar in. € 40.000 in 2020 en € 50.880 in 2021. De inkomst in 2021 is wel geraamd maar niet de uitgaaf. Daarom ramen we nu € 50.880 aan uitgaven.

2.2 Bijstandsuitkeringen

In de begroting 2021 is rekening gehouden met een toename van het aantal uitkeringen als gevolg van de coronacrisis. De verwachte stijging van 30% is achterwege gebleven. Ook de rijksuitkering bedraagt minder dan ingeschat. Zowel de uitgaven als de rijksinkomsten verlagen we met een bedrag van € 1,39 miljoen.

2.3 Buurtbemiddeling

De kosten van buurtbemiddeling worden vanaf 2021 rechtstreeks in rekening gebracht bij de deelnemende partijen. Voorheen kregen wij de nota en belastingen we een deel door naar de overige deelnemers. Hierdoor vallen zowel de uitgaven als inkomsten € 29.000 lager uit. Onze bijdrage stijgt door aanpassing van de dienstverlening met € 3.000.

2.4 Corona: Bijzondere bijstand en schuldhulpverlening

Het kabinet neemt als gevolg van corona aanvullende maatregelen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Voor het tegengaan van armoede en problematische schulden, ontvangen we via de algemene uitkering een bedrag van € 62.000. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.5 Corona: TOZO

De tijdelijke ondersteuningsmaatregel voor zelfstandige ondernemers (Tozo) is tot 1 juli 2021 verlengd. We schatten de uitkeringen voor levensonderhoud en bedrijfskapitaal voorlopig in op € 1,5 miljoen. De uitvoeringskosten ramen we op € 80.000. Het rijk vergoedt deze kosten volledig.

2.6 Corona: Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten

De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens om een terugval in de inkomsten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Hiervoor ontvangen we via de algemene uitkering een rijksvergoeding van € 390.000. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.7 Corona: Ondersteuning kwetsbare groepen, jeugd en ouderen

In de maartcirculaire 2021 heeft het Rijk als gevolg van de coronacrisis extra rijks gelden beschikbaar gesteld voor extra begeleiding van kwetsbare groepen, bestrijding van eenzaamheid ouderen, en ondersteuning jeugd. Hiervoor ontvangen we € 295.000. Hiervan zetten we van € 192.000 in voor maatregelen voor deze doelgroepen. Het restant van € 103.000

zetten we in voor de extra kosten voor jeugdhulp. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.8 Corona: Kinderopvang

Voor een bepaalde groep ouders die kosten hebben gemaakt voor kinderopvang tijdens de sluiting van de opvang van 16 december tot 8 februari ontvangen we een rijksvergoeding van € 10.000. Hiermee kunnen gemeenten de eigen bijdrage van de ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen vergoeden voor de tweede periode van sluiting. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.9 Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar van € 32.000 voor 2021. Ook de centrumgemeente krijgen een extra bijdrage. In regionaal verband willen we dit geld hieraan besteden. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.10 Onderwijs achterstandenbeleid

We ontvangen een hogere rijksbijdrage van € 101.050 voor het Onderwijs achterstandenbeleid. Dit geld moeten we ook aan dit doel besteden. Dit bedrag ramen we zowel aan de uitgaven- als de inkomstenkant bij.

2.11 Subsidie peuteropvang

Vanaf 1 januari 2020 hebben we een nieuwe subsidieregeling voor de peuteropvang. Alle kosten die betrekking hebben op Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) betalen we nu via het onderwijs achterstandenbeleid. Voorheen zaten deze VVE- kosten deels in deze subsidie. Daarom ramen we dit budget met € 50.000 af.

2.12 Gymnastiekonderwijs

De kosten voor de huur van de accommodaties voor gymnastiekonderwijs voor het basisonderwijs verlagen we met € 36.000. Dit komt onder meer doordat twee scholen (Kentalis Groesbeek en De Bron Ubbergen) naar Nijmegen zijn verhuisd.

2.13 Veilig Thuis

Van de GGD hebben we een bijgestelde begroting ontvangen. De bijdrage voor Veilig thuis valt € 41.000 lager uit.

2.14 Subsidie passende kinderopvang

In het dekkingsplan voor de begroting 2021 was de subsidie van € 75.000 passende kinderopvang geheel wegbezuinigd. De realisatie hiervan kunnen we pas per 2022 realiseren. Daarom ramen we nu € 75.000 bij en brengen we ten laste van de stelpost van € 100.000 voor investeringen in het voorliggend veld van Sociaal Domein.

2.15 Minimabeleid/ zorgverzekering

In het dekkingsplan voor de begroting 2021 is op minimabeleid (zorgverzekering) € 23.000 bezuinigd. Omdat de zorgverzekeraars de zorgverzekering voor minima per 1 januari afsluiten, halen we de bezuiniging van € 23.000 pas met ingang van 2022. Daarom ramen we nu € 23.000 bij.

2.16 Sociaal domein

De raming voor het Sociaal domein hebben we geactualiseerd op basis van de realisatie 2020, de trends voor 2021 en het effect van de coronamaatregelen. In deze raming is rekening gehouden met een taakstellende bezuiniging van € 116.000 op Wmo zorgkosten, € 79.000 op zorgkosten jeugd voor ambulante begeleiding en € 50.000 op zorgkosten jeugd

met verblijf en jeugdbescherming.

Per saldo leiden de mutaties op het Sociaal domein tot een nadelige bijstelling van € 136.000. Hiervan dekken we € 103.000 uit de extra gelden die we krijgen voor coronamaatregelen voor jeugd.

2.17 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

- prijsindexatie subsidie schoolmaatschappelijk werk € - 1.300
- gemeentelijke heffingen Kulturhus Leuth € - 3.500

Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?

Voor het sluitend maken van de begroting 2021 waren bezuinigingen/ ombuigingen nodig. De fracties hebben in het begin van het begrotingsproces een lijst met ombuigingen aangeleverd. De ombuigingen waarvoor een raadsmeerderheid was zijn verwerkt in de begroting 2021 (Top 19). Omdat dit niet voldoende was is aanvullend het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld door middel van de 1e begrotingswijziging.

Hieronder staat de stand van zaken van de bezuinigingen die onder dit programma vallen. De niet gerealiseerde bezuinigingen lichten we hieronder toe. Een meerjarig totaaloverzicht van alle bezuinigingen is opgenomen in de bijlage (Totaaloverzicht bezuinigingen).

Onderstaande link leidt naar de tekst van de bezuinigingen in de begroting 2021.

[Bezuinigingen programma Inwoner Programmabegroting 2021](#)

In onderstaande tabel zijn de niet gerealiseerde bezuinigingen met 'rood' aangegeven. De bezuinigingen die we deels hebben gerealiseerd met 'oranje'.

		Bedragen x € 1.000				
		2021	2022	2023	2024	Realisatie
1.1	Minimabeleid*	52	52	52	52	Deels gerealiseerd
1.2	Praktijkondersteuning jeugd	80	80	80	80	Gerealiseerd
1.3	Inzet jongerenwerk Forte Welzijn	50	50	50	50	Gerealiseerd
1.4	Dagbesteding ouderen	50	50	50	50	Gerealiseerd
1.5	Huur WMO ruimten	27	27	27	27	Gerealiseerd
1.6	School is cool	25	25	25	25	Gerealiseerd
1.7	Passende kinderopvang*	75	75	75	75	Deels gerealiseerd
1.8	Uitstellen investering nieuwbouw basisschool en gymzaal Op de Horst	-	-	180	178	Gerealiseerd
1.9	Voorleesexpress	15	15	15	15	Gerealiseerd
1.10	Ambulantisering GGZ	20	35	35	35	Gerealiseerd
1.11	Herstelplan Sociaal Domein	94	263	624	960	Niet gerealiseerd
1.12	Wmo begeleiding	50	50	50	50	Niet gerealiseerd
1.13	Woningaanpassingen	-	25	50	50	Niet gerealiseerd
1.14	Vermindering budget ondersteuning mantelzorgers	-	10	20	25	Niet gerealiseerd
1.15	Exploitatielast D'n Ienloop verlagen	-	-	19	19	Niet gerealiseerd
Totaal bezuinigingen programma Inwoner		538	757	1.352	1.691	

* Deze bezuiniging kunnen we in 2021 (deels) niet realiseren. Dit is verwerkt in het saldo van de Voorjaarsnota.

1.1 Minimabeleid

Oorspronkelijk was op grond van de Top 19 € 222.000 in de begroting aan bezuiniging opgenomen. Bij het vaststellen van het dekkingsplan is dit bedrag verlaagd naar € 52.000. Van dit bedrag moest € 23.000 komen door aanpassing van de vermogensgrens voor de gemeentelijke zorgverzekering. Helaas was het niet mogelijk om dit na vaststelling van de begroting nog tijdig te verwerken. Daardoor halen we de bezuiniging van € 23.000 pas met

ingang van 2022. Omdat we dit jaar incidenteel extra geld van het rijk krijgen in verband met corona, zullen we kijken of we dat als dekkingsmiddel kunnen gebruiken.

De aanpassing van de vermogensgrens voor de Doe Mee! regeling leidt wel tot de verwachte besparing van € 4.000. De strengere toetsing van aanvragen voor sociaal medische indicatie voor het vergoeden van de kosten van kinderopvang vindt plaats. De verwachte besparing bedraagt € 25.000. Door corona zien we wel een stijging van de aanvragen voor SMI. Dit bekostigen we uit de extra rijks gelden.

1.3 Inzet jongerenwerk Forte Welzijn

Dit is een taakstelling Forte breed. Met de aanvraag Forte 2021 is invulling gegeven aan de bezuinigingsopgave en is er een bezuiniging gerealiseerd van in totaal € 126.000 op de welzijnstaak. In overleg met de gemeente heeft Forte hierin keuzes gemaakt om inzet te focussen en bepaalde zaken af te ronden en niet te continueren.

1.7 Passende kinderopvang

De subsidie van dit project kunnen we niet direct per 2021 beëindigen. In 2021 maken we nog de volledige kosten voor dit project. Per januari 2022 stopt het project en hiermee realiseren we de bezuiniging.

1.11 Herstelplan Sociaal Domein

Deze bezuiniging is nog niet gerealiseerd. Het herstelplan maakt integraal onderdeel uit van de opgave sociaal domein. Het betreft vooral het sturen op de uitgaven begeleiding (jongeren én volwassenen) en jeugd met verblijf. De opgave sociaal domein is inmiddels geconcretiseerd in een startnotitie. Ook werken wij met een overzicht van alle concrete lopende en geplande acties. Deze bundelen en structureren wij in een uitvoeringsplan dat het college nog vóór de zomer vaststelt en wij delen dat met de visitatiecommissie sociaal domein. In de tussentijd zitten we niet stil: er zijn tientallen acties lopend om de grip op de uitgaven in het sociaal domein te behouden. Het is nog té kort om de concrete financiële resultaten hiervan te becijferen. Zowel 2020 als 2021 zijn door de coronacrisis atypische jaren, en het is niet uit te sluiten dat dit ook voor 2022 zal gelden.

1.12 Wmo begeleiding

Deze bezuiniging maakt onderdeel uit van het herstelplan Sociaal Domein (zie ook 1.11).

1.13 Woningaanpassingen

De opdracht om concreet te sturen op woningaanpassingen is in het Koersdocument sociaal domein opgenomen en doorgevoerd als één van de lopende projecten waar het sociaal team de komende tijd aan werkt. Ook hier zijn er zo vroeg in het jaar nog teveel onzekerheden om een concrete voorspelling te doen over het financiële resultaat, maar we zijn hoopvol dat het effect van deze maatregelen op de lange termijn zichtbaar wordt. Tegelijkertijd gaat het bij woningaanpassingen vooral om mensen die langer thuis wonen en gezonder ouder worden, doelstellingen die wij óók als gemeente hebben. In het licht van de toenemende vergrijzing en het tekort aan huisvestingsmogelijkheden specifiek voor deze doelgroep, zal het een uitdaging blijven om met deze maatregel niet alleen een remmend effect maar zelfs een daling van de kosten te realiseren, tegen de trend in.

1.14 Ondersteuning mantelzorgers

We onderzoeken op dit moment hoe we de bezuiniging kunnen realiseren.

1.15 Exploitatielast D'n Ienloop verlagen

Er zijn plannen om het pand te verkopen. Er is nog geen actie ondernomen om de exploitatielast te verlagen.

Beleidskaders

Gemeentelijke kaders

Sociaal Maatschappelijke Visie 2014-2018

Algemene subsidieverordening Berg en Dal 2017

Nota vrijwilligerswerk 2017-2019

Mantelzorg in de gemeente Berg en Dal Nota mantelzorg 2019-2021

Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2020

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015

Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016

Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015

Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Berg en Dal 2016

Verordening Doe mee Plus gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregel bijzondere bijstand 2016

Beleidsregel handhaving Wet kinderopvang Berg en Dal 2018

Beleidsregel kinderopvang gemeente Groesbeek 2015

Verordening leerlingenvervoer Groesbeek 2014

Verbonden partijen

- Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid
- Instituut Bijzonder Onderzoek

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 2.1 In onze buurt is iedereen, zo veel als mogelijk, lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.
- 2.2 Ik voel me veilig in mijn buurt. Inwoners en ondernemers werken samen met de gemeente, politie en andere (zorg)instanties om dat zo te houden.
- 2.3 In onze buurt is het goed wonen.
- 2.4 We willen een duurzame gemeente zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.1 Elke inwoner kan dichtbij huis sporten en spelen.

Speeltuinen vernieuwen wij in nauwe samenwerking met kinderen en buurtbewoners. In 2018 is het vervangingsschema voor speelplekken voor het laatst bijgewerkt. Dit herhalen we eens in de drie jaar. Dat betekent dat we dit in 2021 opnieuw doen, op basis van de meest actuele inzichten. In het vervangingsschema staat beschreven welke speeltuin wij in een bepaald jaar vervangen en wat hier de kosten voor zijn. In de praktijk kan dit veranderen doordat speeltoestellen op moment van theoretische vervanging nog heel en veilig zijn. In die situatie stellen wij de vervanging uit.

In het huidige vervangingsschema staan de volgende plekken voor 2021 op de planning:

- Een deel van de Skatebaan bij de Meent in Groesbeek
- Een speelplek aan de Nesciostraat in Beek
- De funramp aan de Roerdompstraat in Beek (tegenover de basisschool)
- Een speelplek aan de Waterstraat in Beek

Naast het vervangen van speelplekken, onderhouden wij de speeltoestellen en de valondergronden. Het onderhoud is uitgebreid beschreven in de paragraaf kapitaalgoederen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Twee speelplekken die voor 2020 op de planning stonden, hebben we vorig jaar niet vernieuwd. Uit de inspectieresultaten bleek dat nog niet nodig te zijn. De speeltoestellen op die plekken

waren heel en veilig. Het gaat om:

- De speelplek aan de Gooiseweg / Vincent van Goghweg in Groesbeek.
- De speelplek aan de Burgemeester Hermsenstraat in Millingen aan de Rijn.

Het vernieuwen van deze twee speelplekken staat voor 2021 op de planning, dus in totaal maakt dat zes locaties. Een en ander is nog wel afhankelijk van de inspectieresultaten. Als uit de inspectie blijkt dat een speelplek nog niet aan vervanging toe is, dan stellen we de vervanging uit.

Bij de vernieuwingen zullen we direct omwonenden en kinderen betrekken.

2.1.2 In mijn buurt kunnen alle mensen op een prettige en veilige wijze langer thuis blijven wonen.

Onze inwoners wonen zelfstandig thuis. Soms hebben zij een tijdje in een instelling gewoond, of in een beschermde woonomgeving. Soms komen ze uit een ander land. Ook inwoners met psychische problemen en/of dementie moeten in onze dorpen prettig kunnen leven en wonen.

We streven daarom naar een evenwichtige verdeling van woonruimte. Maar mensen met psychische problemen die uitstromen uit een instelling, zijn altijd aangewezen op een sociale huurwoning. En daar hebben we er niet zo veel van en vaak staan er ook veel bij elkaar in dezelfde wijk. Daarom gaan we inzetten op nieuwe woonvormen zodat iedereen een passend thuis in een leefbare en veilige buurt heeft. Daarin werken we samen met onze partners, zoals woningcorporaties en projectontwikkelaars. En wanneer iemand aanpassingen, hulpmiddelen of begeleiding nodig heeft om thuis zelfstandig te wonen, ondersteunen we daarbij. Wanneer zelfstandig thuis wonen niet meer gaat, willen we graag dat er toch een plek is. In 2021 gaan we daarom voor twintig mensen met dementie een plek maken in de oude Gerardus Majella school.

Samenleven in een buurt waarin sprake is van diversiteit en hulpbehoevendheid, is niet voor iedereen even gemakkelijk. We ondersteunen daarom samen met onze partners alle buurtgenoten. Bijvoorbeeld met een training over hoe verwardheid en/of dementie te herkennen is en hoe je dan met iemand een gesprek kunt voeren. Of waar je op moet letten om samen mee te blijven doen aan activiteiten. Als je er samen niet goed uitkomt, je niet veilig voelt of je zorgen maakt, kan iedereen terecht bij het sociaal team, het meldpunt bijzondere zorg of gebruik maken van buurtbemiddeling.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zien een toename van vragen om hulp en begeleiding. We proberen door de acties zoals genoemd in het koersdocument en herstelplan sociaal domein om de nodige hulp ook betaalbaar te houden. Corona helpt ons daar niet bij. We hebben immers afgesproken dat we van individuele naar meer groepsgerichte ondersteuning willen. Dat is nu niet mogelijk. Niettemin blijven we er alles aan doen om de nodige hulp te bieden en tegelijk de kosten in de hand te houden.

Corona zorgt ervoor dat veel bijeenkomsten niet door kunnen gaan, bijvoorbeeld het Alzheimercafé en het COPD-café.

Zodra het kan gaan we de trainingen voor het omgaan met verwardheid/ dementie starten.

De verbouw van de voormalige Gerardus Majella school vordert gestaag; in juni komen de eerste bewoners naar deze locatie voor mensen met dementie.

2.1.3 We zetten in op verbetering van het lokale sport- en beweegklimaat

Onze sportstimuleringsaanpak bestaat vier jaar in zijn huidige vorm. Om de aanpak verder te verbeteren wordt hij geëvalueerd. Dit doen we door de doelen en de professionele inzet tegen het licht te houden. De afspraken die we maken in het lokaal sportakkoord worden daarbij gebruikt.

Meer dan 95 lokale inwoners nemen op dit moment namens sport- en beweegaanbieders, onderwijs, welzijnsorganisaties, gezondheidsinstellingen, lokale ondernemers en gemeente deel aan het proces voor het sluiten van een lokaal sportakkoord. In dit akkoord wordt afgesproken wat de organisaties gaan doen om het lokale sport- en beweegklimaat te verbeteren. In 2021 vormt het lokale sportakkoord voor een belangrijk deel de agenda om inwoners meer te laten bewegen en het sportaanbod te verbeteren. Thema's zijn:

- inclusief sporten, sporten voor kwetsbare doelgroepen, niemand buitenspel;
- gezonde sportorganisaties, samen sterk;
- duurzame sportomgeving, multifunctioneel gebruik sportvoorzieningen;
- sport en onderwijs voor een gezonde toekomst voor onze kinderen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het lokale sport- en beweegakkoord is in november 2020 opgeleverd door de sportformateur. In februari 2021 is het akkoord gelanceerd en vragen we alle lokale sport- en beweegaanbieders in onze gemeente dit te ondertekenen en de initiatieven te ondersteunen. Het gezamenlijk doel is om onze inwoners meer te laten bewegen en het sport- en beweegaanbod in Berg en Dal te verbeteren. Het sportteam van Forte Welzijn en de vaste samenwerkingspartners SPOG, Condor, Uniek Sporten en Kwiek Actieve Leefstijl leggen met hun activiteiten voor 2021 uitdrukkelijk de verbinding met de inhoud en ambities uit het lokale sportakkoord.

2.2.1 Kinderen kunnen zelfstandig naar school.

Samen met basisscholen en de kinderen zorgen we voor veilige school-thuisroutes met verkeerseducatie (hoe kunnen kinderen de wegen en paden veilig gebruiken) en kleine infrastructurele aanpassingen. In 2021:

- Gaan we verder met de uitvoering van school-thuisroute projecten die door het Coronavirus en de sluiting van de basisscholen tijdelijk zijn stilgelegd. In 2021 realiseren we bij die basisscholen in Millingen aan de Rijn, Ooij en Breedeweg de maatregelen die uit die projecten naar voren zijn gekomen. In 2021 starten we tevens nieuwe school-thuisroute projecten bij andere basisscholen.
- Realiseren we een veiligere schoolomgeving rond De Biezenkamp in Beek met meer ruimte voor voetgangers en een duidelijke fietsroute naar de fietsenstalling.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Voor de basisscholen is er opdracht gegeven aan het bureau Megaborn om een aantal voorstellen uit te werken. Deze voorstellen moeten we nog bespreken met de scholen en de ouders. Dit pakken we op korte termijn op. Na afstemming kunnen we de voorgestelde maatregelen in een projectopdracht vertalen.

Voor de Biezenkamp in Beek zijn in overleg met school en ouders meerdere te realiseren maatregelen uitgewerkt. Zo wil de gemeente het trottoir verbreden, is het voorstel om de fietsenstalling te verplaatsen en wordt gekeken naar de aanleg van een zebrapad. Verder bekijken we ook of we de Roerdompstraat tijdens breng- en haal tijden af kunnen sluiten voor auto-verkeer. De uitvoering pakken we dit jaar op.

2.2.2 Fietsers beschikken over een veilig en comfortabel netwerk.

- In regionaal én internationaal verband werken we aan een samenhangend netwerk voor de fietser.
- Om eenzijdige ongevallen te voorkomen hebben we in 2018 – 2020 samen met de Fietsersbond onveilige obstakels op fietspaden rond Millingen aan de Rijn, Kekerdom, Leuth, Ooij en Beek weggenomen. In 2021 volgen andere gebieden van onze gemeente.
- In het buitengebied gaan we de snelheid van wegen zo veel mogelijk terugbrengen naar 60 km/uur. Dit geldt niet voor de grote verbindingswegen (gebiedsontsluitingswegen) als de Zevenheuvelenweg, Nijmeegsebaan, Wylerbaan en N840.
- Op de route Nijmegen – Beek – Leuth – Millingen aan de Rijn werken we samen met Nijmegen en de Provincie Gelderland aan het verbeteren van de hoofdfietsroute, waaronder:
 - In navolging van de in 2020 aangelegde fietsstraat op de Parallelweg in Ubbergen richten we in 2021 ook het gedeelte van de Rijksstraatweg tussen de Parallelweg en Nijmegen in als fietsstraat.
 - Met het onderhoud aan de N840 realiseren we een in twee rijrichtingen te berijden fietspad tussen de verkeerslichten en Beek en de rotonde bij de St.

Hubertusweg. Hierdoor hoeven fietsers minder vaak de drukke provinciale wegen over te steken en ontstaat een goede ontsluiting van en naar de bij Beek te realiseren TOP.

- o Begin 2021 heeft de raad een keuze gemaakt over een fietsrondweg in Leuth. Vervolgens werken we verder aan de uitvoering daarvan met als eerste stap het doortrekken van het bestaande vrijliggende fietspad langs de N840 tot aan de parallelweg in Leuth.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de tweede helft van dit jaar pakken we andere gebieden op binnen het project onveilige obstakels fietspaden. Als er voor die tijd knelpunten worden gemeld, dan reageren we daar meteen op.

De snelheid terugbrengen naar 60 km/uur gaat alleen gelden voor wegen die niet tot de hoofdstructuur behoren. De eerste stap om de snelheid terug te brengen, is het nemen van de benodigde verkeersbesluiten. Aansluitend zullen we de wegen ook overeenkomstig de maximale snelheid moeten inrichten. Om dit integraal te doen, vragen we een extern bureau hiervoor een advies en plan van aanpak op te stellen. Daarbij zoeken we de combinatie met regulier onderhoud, zodat we werk met werk kunnen maken.

Op korte termijn start de provincie met verbeteringen aan de N840. Als gemeente zitten wij aan tafel en brengen daarbij onze wensen en noodzakelijkheden in. De verbetering van de fietspaden en verkeersveiligheid pakken we zowel binnen het project als zelfstandig binnen de gemeente op. Besluitvorming heeft hierover plaatsgevonden en de eerste gesprekken met eigenaren en belanghebbenden zijn geweest.

Het verbeteren van de fietshoofdroute is ook in samenwerking met de provincie (vanuit de aanpak N840) gestart. Het realiseren van een in twee rijrichtingen fietspad loopt, maar zullen we dit jaar nog niet afronden. Dit heeft te maken met de wens van de provincie om binnen het overall-project het bruggetje aan de Hubertusweg over het meer ook te vervangen. Afronding staat zodoende voor volgend jaar. Het onderzoek naar een fietsverbinding om de kern Leuth is afgerond. De raad heeft haar voorkeur uitgesproken voor twee tracés (ten noorden en ten zuiden van de kern) om deze nader te verkennen/ uit te werken en integraal te betrekken bij de omgevingsvisie.

2.2.3 We nemen obstakels voor voetgangers en rolstoelgebruikers weg.

Wij ontwikkelen een plan om ondernemers te betrekken bij het maken en beheren van obstakelvrije routes voor mindervalide bezoekers van de gemeente.

Medio 2020 gaan we de obstakels samen met inventariseren. Dit gebeurt samen met inwoners en belangenorganisaties. Dit doen we eerst in Millingen aan de Rijn. De geconstateerde gebreken zullen dan in Q4 en Q1 van 2021 worden hersteld.

In het voorjaar van 2021 zal dezelfde sessie zijn in Beek waarna de aanpassingen worden gerealiseerd in de tweede helft van 2021.

We voeren de werkzaamheden uit in combinatie met onderhoud of investeringen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is voor gekozen om hier niet actief mee aan de slag te gaan en het hiervoor gereserveerde budget te laten vervallen.

Dit was een bezuinigingsmaatregel van het dekkingsplan 2021-2024 van de begroting 2021.

Dat betekent in de praktijk dat op sommige plekken obstakels in de openbare ruimte behouden blijven, totdat we op die locatie werkzaamheden uitvoeren.

Ook maken we tijdens de uitvoering van reconstructies (projecten) de openbare ruimte toegankelijker. Calamiteiten en problemen lossen we uiteraard wel op.

2.2.4 Op de dijken gaan alle verkeersdeelnemers goed samen.

- Gastvrijheid op onze dijken vinden wij belangrijk. Wij willen daarom eerst goede parkeervoorzieningen mogelijk maken alvorens het parkeren op de dijken te verbieden.

- In 2021 realiseren we een TOP nabij Beek. Het parkeren in/nabij Kekerdom blijft een aandachtspunt.
- In 2019 is bij wijze van proef het parkeren op de Weverstraat verboden, welke we continueren. Wij zien nadrukkelijk ook een taak weggelegd voor Staatsbosbeheer en spreken Staatsbosbeheer aan op hun verantwoordelijkheid. Op een aantal locaties zien we ook aantrekkelijke mogelijkheden voor ondernemers.
- In 2021 richten we de Ooijse Bandijk veiliger in. Nu geldt op bepaalde wegvakken nog een maximum toegestane snelheid van 80 km/uur. Voor de leefbaarheid en onze eigen mobiliteitsvisie verlagen we de snelheid en remmen we het verkeer af.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Het realiseren van goede parkeervoorzieningen is een lastige opgave doordat de gemeente zelf geen gronden heeft. Waar mogelijk kijkt de gemeente of we op particuliere ontwikkelingen aan kunnen sluiten. Dit kost echter tijd.
- De gemeente heeft een verzoek tot wijziging van het bestemmingsplan ontvangen voor de realisatie van de TOP Beek (Toeristisch OpstapPunt). Na beoordeling intern (en afstemming met de provincie) leggen we het ontwerp bestemmingsplan ter inzage. Daarbij bekijken we ook of we de te realiseren HUB (knooppunt in een transportnetwerk) mee kunnen nemen.
- De gemeente is in overleg om een bestaande privé parkeerplaats beschikbaar te maken voor toeristen en recreanten om te parkeren, zodat de overlast in de kern van Kekerdom vermindert of zelf verdwijnt. De pilot met het parkeerverbod is nog lopend, na de coronacrisis evalueren we deze pilot. Daarnaast is ook opnieuw een gesprek geweest met Staatsbosbeheer, dit heeft echter niet geleid tot het innemen van een ander standpunt.
- Voor de herinrichting/aanpassing van de Ooijse Bandijk is een rijkssubsidie beschikbaar gesteld om de weg in te richten naar 60 km/uur inrichting. Binnen het investeringskrediet Mobiliteitsvisie hebben wij voor dit project ruim € 90.000 gereserveerd. De uitvoering vindt nog in 2021 plaats. Hierbij zoeken we ook samenwerking met de gemeente Nijmegen.

2.2.5 Alle verkeersdeelnemers reizen veilig en prettig door de gemeente.

In 2017 heeft de raad de mobiliteitsvisie vastgesteld. Deze visie biedt het beleidskader hoe we in de periode tot 2026 werken aan een bereikbare gemeente met veilige en leefbare wegen. In 2018 en 2020 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van en bijdragen aan projecten die opgenomen zijn in de mobiliteitsvisie. In 2021 geven wij u een overzicht van de diverse projecten die we in dit kader uitvoeren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de 2e helft van dit jaar evalueren we (tussentijds) de Mobiliteitsvisie. Een aantal voorgestelde maatregelen en werkzaamheden zijn inmiddels achterhaald of er is gebleken dat deze ruimtelijk niet haalbaar zijn. Zodoende is het tijd voor een evaluatie en een nieuwe planning en (financiële) programmering vanaf 2022. Een voorbeeld van een project dat van invloed is op de voorgestelde activiteiten uit de Mobiliteitsvisie is de herinrichting van het Marktplaatsplein in combinatie met de inrichting van de Dorpsstraat. Een andere activiteit betreft de TOP's. Deze worden op meerdere locaties in andere samenwerking of uitvoering gerealiseerd de komende periode. Denk daarbij aan de Hubertusweg of bij het Reomie-terrein. Ook dit nemen we mee bij de evaluatie.

Verder zijn er meerdere projecten gestart die verderop inhoudelijk een toelichting hebben: school-thuis route projecten, herinrichting centrum van Groesbeek (Marktplaatsplein), parkeeronderzoek en een plan voor parkeer-verwijzing welke inmiddels ook is besproken met de ondernemers.

2.2.6 We helpen inwoners hun eigen veiligheid en zelfredzaamheid te vergroten.

Binnen het werkgebied van politieteam Tweestromenland hebben de 6 gemeenten gezamenlijk een integraal veiligheidsplan 2019-2022 vastgesteld, hierin staan belangrijke onderwerpen:

- ondermijning

- drugs
- zorginstellingen
- verward gedrag
- jeugd
- verkeer

Dit sluit ook goed aan op de belangrijkste prioriteiten van politie en OM (drugs, uitbuiting, fraude etc). Zo wordt de aanpak van specifieke casussen via het integrale ondermijningsoverleg Tweestromenland opgepakt en zijn er regionale afspraken gemaakt over een efficiënte toepassing van de Wet verplichte GGZ, die in 2020 in werking is getreden. Naast inzet op deze thema's worden uiteraard ook concrete activiteiten uitgevoerd op lokale actuele thema's als bijv. inbraakpreventie, overlastbestrijding en veiligheid rondom zorginstellingen.

Bestrijding van het coronavirus heeft grote gevolgen gehad voor de crisisbeheersing. Bijna alles met betrekking tot planvorming, opleiden, oefenen en trainen is tijdelijk stil gelegd. Vraag is of veel aanpassingen die nu worden gedaan straks het "nieuwe" normaal moeten worden. Denk hierbij aan grootschalige evenementen, bezoekersaantallen en de 1.5 meter-samenleving. Er zullen evaluaties van de (crisis)aanpak van corona plaatsvinden. Leerpunten die hieruit voortkomen moeten opgepakt en ingebed worden, bijv. onder welke voorwaarden grote evenementen nog veilig kunnen plaatsvinden. Onderzocht moet worden of het regionaal beleidsplan en crisisplan ook om aanpassingen vraagt, gelet op deze praktijkervaringen. Dit zal de nodige inzet en capaciteit vanuit de VRGZ en gemeenten vragen in 2021.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ondanks de doorgevoerde bezuiniging op de veiligheidsbudgetten en de nodige inzet voor de coronacrisis geven we zo veel mogelijk uitvoering aan de in de regionale jaarplannen opgenomen afspraken. Zo is bijvoorbeeld al geactualiseerd BIBOB-beleid vastgesteld. Eind maart is ook weer een bestuurlijke (digitale) bijeenkomst voor raadsleden geweest, waarbij vooral is ingegaan op de thema's ondermijning en verbinding zorg en veiligheid.

Hoewel we nog volop actief zijn met de gevolgen van de coronacrisis en –maatregelen, is er binnen de VRGZ al wel een uitgebreide tussentijdse evaluatie uitgevoerd over de gezamenlijke bestrijding en aanpak in de regio tot op heden. Leerpunten daarvan worden uiteraard direct benut in deze vervolgfase. Nog steeds wordt veel inzet gevraagd van veiligheidsdiensten en gemeenten om de gewaardeerde regionale samenwerking op peil te houden.

2.2.7 We bevorderen de Veiligheid en Leefbaarheid.

In het kader van verbeteren van veiligheid en leefbaarheid beschikken we over 3 Fte BOA-capaciteit. Deze zetten we in zowel binnen als buiten kantooruren en zo ze we zichtbaar en aanspreekbaar in de wijk. We vergroten de leefbaarheid in de wijken door:

- ingekomen meldingen te behandelen
- meer te controleren op (zwerf)afval
- bij evenementen controlerend en/of handhavend aanwezig te zijn

Verder handhaven zij onder andere op de parkeer- en stopverboden op de dijken om zo de veiligheid op de weg en de bereikbaarheid voor hulpdiensten te vergroten.

We hopen dat grotere evenementen die voor 2020 gepland stonden maar toen vanwege corona niet zijn doorgegaan, in 2021 alsnog doorgaan (bijvoorbeeld voor 75 jaar bevrijding). Misschien in een andere vorm omdat ze nog aan andere (strengere) voorwaarden en regels moeten voldoen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De beschikbare BOA-capaciteit is grotendeels ingezet voor toezicht en controles op de dan geldende coronamaatregelen. Hierbij is in eerste instantie vooral waarschuwend/ toelichtend opgetreden, maar daar waar nodig is ook geverbaliseerd zowel door politie als door BOA's. We hebben tijdelijk drie toezichthouders kunnen aanstellen, die de BOA's ondersteunen in hun toezichthoudende taken. Deze tijdelijke uitbreiding is mogelijk gemaakt via de zogenaamde 'coronabanen subsidie' van de Rijksoverheid.

Grotere evenementen kunnen voorsnog niet doorgaan.

2.2.8 In de wijk Stekkenberg krijgt iedereen gelijke kansen

Uit de GGD monitor blijkt dat er in de Stekkenberg meer armoede is, er veel sociale huurwoningen zijn, meer eenoudergezinnen en meer mensen met een lage opleiding. Bij deze groepen is het risico dat er problemen ontstaan groter.

Om die reden is in 2020 een actieplan opgesteld met met activiteiten. Het doel daarbij is een kansrijke wijk voor alle maar vooral ook voor de kwetsbare inwoners.

Samen met de kernpartners in de wijk werken we de actieplannen uit. De kernpartners zijn: SPOG, Forte Welzijn, Stichtingsbestuur Op de Heuvel, Domino, Oosterpoort en een vertegenwoordiger van de GGD.

Wat willen we bereiken:

1. Een kansrijke start voor alle kinderen met daarbij grotere ontwikkelingskansen.
2. Een integraal wijkcentrum met een doorlopende pedagogische aanpak.
3. Betere samenwerking tussen en inzet van organisaties waardoor de doelen makkelijker kunnen worden gehaald.
4. Bruisend wijkcentrum met activiteiten voor en door inwoners en dienstverlening door professionals
5. Vergroten gezondheidskansen en vaardigheden.
6. Minder armoede en schulden.
7. Een goede monitoring en verantwoording van de inzet op de bereikte resultaten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We werken op alle fronten hard samen aan de uitvoering van het vastgestelde actieplan voor deze wijk. Om bewoners beter te bereiken was het de bedoeling dat de participatieconsulenten spreekuur in Op de Heuvel zouden houden. Maar door Corona is dat niet gebeurd. Daarnaast werken we aan een grotere betrokkenheid van inwoners. Met onze partners en in goede samenwerking met de Radboud Universiteit en Pharos gaan we in dialoog met de inwoners. Dat doen we aan de hand van de leefplekmeter. We hopen zo meer aan te kunnen sluiten bij wat inwoners willen voor hun wijk en ook samen met hen aan “goede” zaken voor de wijk te werken.

2.3.1 Onze dorpscentra zijn aantrekkelijk en gastvrij.

We willen dat er een prettige sfeer is in de verschillende dorpen. Dat doen we in de eerste plaats voor onze inwoners, maar ook voor de toeristen die op onze gemeente af komen en daardoor langer blijven. Op de volgende plekken zijn/gaan we daarom bezig met de voorbereiding van projecten:

- In het centrum van Ooij; herinrichting Reiner van Ooiplein, de uitvoering volgt op zijn vroegst in 2021, waarschijnlijk in de loop van 2022.
- In het centrum van Groesbeek; herinrichting van het marktplein en aanpassingen aan de Dorpsstraat. Medio 2021 besluit de raad na raadpleging van de ondernemers, bewoners en bezoekers, over het te realiseren ontwerp. Uitvoering volgt in 2021-2022.
- In het centrum van Beek; aanpassing winkelcentrum Beek. De inmiddels verouderde plannen zijn in 2020 aangepast en teruggebracht tot de gewenste verkeerskundige verbeteringen zoals het aanpassen van het profiel van de Waterstraat en het aanleggen van een trottoir tussen het H6fke en de winkels. De uitvoering hiervan vindt plaats in 2021.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het voorlopig ontwerp voor het Reiner van Ooiplein werken we op dit moment uit. Dit is een uitwerking van een eerder gekozen scenario, waarvoor omwonenden en winkeliers hebben gekozen. We verwachten het ontwerp voor de zomervakantie nog te kunnen presenteren. De provincie heeft ongeveer € 10.000 subsidie verleend voor het ontwerp, als onderdeel van groene icoon projecten bij de provincie.

De herinrichting van het Marktplein loopt. Inmiddels zijn de eerste schetsen opgesteld en besproken met de direct aangrenzende bedrijven. Vanuit deze overleggen worden de schetsen nu verder uitgewerkt tot sfeerimpressies die het brede (ook inwoners) participatietraject ingaan. De planning is deze participatie na de meivakantie te starten. Het draaiboek is klaar, maar het is wachten op de (on)mogelijkheden die de Coronamaatregelen bieden.

Het realiseren van watersnelwegen in Beek is losgelaten. Alleen de trottoirs zullen worden aangepast. Dit pakken we dit jaar op.

2.3.2 We gebruiken de accommodaties beter.

We zijn gestart met de uitvoering van het projectplan voor de 2e fase van het accommodatiebeleid. Dit plan, met als doel behoud van zoveel mogelijk betaalbare ontmoetingsactiviteiten in het dorp, is gestart in Millingen aan de Rijn. Het project heeft een looptijd van ongeveer 5 jaar. Omdat de omstandigheden zijn gewijzigd door noodzakelijke bezuinigingen en door de corona pandemie is een heroverweging van dit project aan de orde. Om sneller tot resultaten en keuzes te kunnen komen heeft uw raad gevraagd om een evaluatie van het accommodatiebeleid en de daaraan gerelateerde subsidies. Hierin gaan wij voorzien. We gaan daarbij eerst in overleg met de gemeenteraad om hierbij de uitgangspunten te bespreken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De evaluatie van het accommodatiebeleid is gereed. Nadat we in april bij de gemeenteraad de kaders en gewenste ontwikkelingen hebben opgehaald, gaan we in de periode april- november 2021 in gesprek met verenigingen en organisaties over hun wensen en ervaringen.

2.3.3 We zijn zuinig op de bijzondere, oude panden/monumenten in onze gemeente.

De monumenten in gemeente Berg en Dal zijn de pareltjes van onze kernen en ons landschap. Het gemeentelijk beleid op cultureel erfgoed zet dan ook in op duurzame instandhouding van gebouwd erfgoed. De afgelopen jaren is de vraag naar mogelijkheden om monumenten mee te nemen in de energietransitie flink toegenomen. We verkennen hoe we eigenaren informatie kunnen aanbieden waarmee zij hun monument kunnen verduurzamen met behoud van cultuurhistorische waarden.

Voor het duurzaam behoud van (monumentaal) religieus erfgoed gaan we samen met kerkeigenaren en andere belanghebbenden verder met het opstellen van de kerkenvisie. Deze visie geeft antwoord op de vraag hoe we met dit vastgoed om kunnen en willen gaan.

In 2021 bereiden we een aantal zaken voor in het kader van de invoer van de Omgevingswet. Om de regelgeving rondom de bestaande gemeentelijke monumenten te handhaven, moeten we de erfgoedverordening actualiseren. Ook moeten we een regeling opstellen om de advisering van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit in te richten na de invoer van de Omgevingswet. Met de invoering van de Omgevingswet, kijken we vanuit erfgoed of er nog voorbereidingen nodig zijn.

2021 is ook een belangrijk jaar voor het archeologisch erfgoed in de gemeente. Afgelopen jaar heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed het nominatiedossier van de Neder-Germaanse Limes bij UNESCO ingediend. In juli 2021 beslist UNESCO of de Neder-Germaanse Limes op de werelderfgoedlijst komt. Het Romeinse aquaduct van Berg en Dal en de Romeinse baksteen- en aardewerkfabriek op de Holdeurn zijn opgenomen in deze nominatie. Als de nominatie wordt goedgekeurd, krijgen deze locaties in de gemeente een status die vergelijkbaar is met de Piramides van Egypte en de Chinese Muur.

Voor de uitvoer van de wettelijke taken op het gebied van archeologie maakt de gemeente gebruik van archeologische waardenkaarten. Hierop staat waar we archeologische vindplaatsen verwachten en waar bekend is dat er archeologische vindplaatsen zijn. De kaarten zijn opgesteld vóór de herindeling. Dit jaar gaan we de kaarten actualiseren, zodat we met actuele informatie archeologie kunnen meenemen in ruimtelijk beleid.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In 2021 zijn we gestart met het voorbereiden van een nieuwe erfgoedverordening en een verordening op de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit in het kader van de voorbereidingen op de Omgevingswet. Volgens de planning bieden we deze verordeningen in september aan de gemeenteraad aan.

Begin januari diende Bond Heemschut een verzoek aanwijzing gemeentelijk monument in voor

het voormalige politiebureau van Groesbeek. Dit verzoek is snel opgepakt. Met de verkenning duurzaamheid van monumenten zijn we om die reden nog niet gestart. Het project rondom de kerkenvisie is hierdoor ook naar de achtergrond geschoven.

Het traject om de Neder-Germaanse Limes UNESCO Werelderfgoed te maken nadert zijn einde. De afgelopen maanden heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed vragen beantwoord van de onderzoekscommissie van UNESCO. Hierbij werkt de Rijksdienst samen met de betrokken provincies en gemeentes. Gemeente Berg en Dal heeft ook bijgedragen aan de antwoorden die de Rijksdienst heeft opgesteld. In mei zal de onderzoekscommissie advies uitbrengen aan UNESCO. In juli neemt UNESCO een besluit op de nominatie.

De gemeente heeft bureau RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. ingeschakeld om de archeologische waardenkaart te actualiseren. Het project bevindt zich nu in de voorbereidende fase. De startbijeenkomst plannen we begin mei in. Voor die bijeenkomst nodigen we ook geïnteresseerden in archeologie uit.

2.3.4 We maken het landschap mooier, diverser en beter bereikbaar.

De onontkoombare grote ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van woningbehoefte, duurzaamheid, klimaatadaptatie en functieverandering dragen bij aan de verbetering van de natuur- en landschapswaarden in onze gemeente. Ook levert meer bewustwording op bij de inwoners en bezoekers over ons mooie landschap en natuur.

In het Landschapsontwikkelingsplan is opgenomen dat we zoveel mogelijk een multifunctioneel landschap willen, waarbij de toegevoegde functies leiden tot meer ruimtelijke kwaliteit. Hiervoor zijn ook basiskwaliteiten en gewenste ontwikkelingen opgenomen.

We zetten hiervoor actief in met beleid en projecten op het gebied van duurzaamheid (landschappelijke inpassing van zonneparken), klimaatadaptatie (graften tegen wateroverlast Breedeweg) en recreatie (uitbreiding wandel- en fietsnetwerk). We stellen randvoorwaarden vast, overleggen met onze partners over de beste invulling van projecten en beleid. We proberen beleid van andere en hogere overheden en organisaties zodanig te beïnvloeden dat dit leidt tot hogere natuur- en landschapswaarden in onze gemeente.

We ontwikkelen dorpsommetjes op voor inwoners en toeristen. Samen met Via Natura vergroenen we schoolpleinen en maken we buitenlokalen. Hierdoor worden de schoolpleinen minder versteend en krijgen een natuurlijker uitstraling. Natuureducatieprojecten ondersteunen de basisschoolleerlingen om meer kennis op te doen over natuur.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is veel tijd nodig voor de begeleiding van grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen, zoals zonnevelden, klimaatadaptatie- en woningbouwprojecten. We werken aan een optimale landschappelijke en natuurlijke inpassing of compensatie van deze projecten.

De aandacht wordt steeds meer gericht op behoud en verbetering van de biodiversiteit. In maart is vanuit de Radboud Universiteit het Living Lab project Ooijpolder gestart dat met subsidie van het Rijk de komende vijf jaar verbetering van biodiversiteit, verdienmodellen voor de landbouw en draagvlak gaat combineren. Wij ondersteunen dit belangrijke project. Verder zijn we in overleg met de provincie voor financiële ondersteuning van projecten die tot een verbetering van biodiversiteit leiden.

Inmiddels wordt de laatste hand gelegd aan weer enkele dorpsommetjes, zodat waarschijnlijk dit jaar alle kernen een of meerdere ommetjes hebben.

2.3.5 Wij houden groenvoorzieningen op peil.

De contracten voor groenonderhoud zijn in 2018 inbesteed bij Dar. Dat betekent dat er geen aanbesteding plaatsgevonden heeft en wij het werk direct aan Dar hebben gegund. Het contract heeft een looptijd van twee jaar. Daarnaast kunnen we maximaal twee maal het contract met een jaar verlengen. Van die optie is in 2020 gebruik gemaakt. Wegens goede ervaringen zijn wij voornemens om het contract in 2021 voor de laatste keer de verlengen. In 2021 actualiseren we het contract voor de aankomende jaren. Door veranderingen in het areaal is het nodig om de hoeveelheden in het contract aan te passen

In het contract leggen wij onder anderen de onderhoudskwaliteit vast. Wij schrijven A-kwaliteit en inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt voor. A-kwaliteit betekent dat we een hoge onderhoudskwaliteit vragen. Inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt betekent in de praktijk dat ongeveer 20 medewerkers uit deze doelgroep actief zijn met het onderhoud van openbaar groen.

Tot slot herstellen en renoveren wij ook dit jaar weer plantsoenen. Door het veranderende klimaat (langdurige droogte) zien wij dat het assortiment verandert. Niet alle soorten kunnen goed tegen de droogte. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor biodiversiteit. Daarom proberen we steeds vaker andere en minder bekende plantsoorten in het openbaar groen uit. Tot slot is het vasthouden van regenwater een actueel onderwerp. Vooral grasvelden richten wij hierop in. Wij leggen bijvoorbeeld zogenaamde wadi's aan voor het bergen van regenwater. Een wadi is een verlaging in het grasveld waar water verzamelt en de bodem in trekt.

Meer informatie over het onderhoud van groen leest u in de paragraaf kapitaalgoederen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn in de voorbereidende fase voor het nieuwe onderhoudsbestek. Dit gaat over de periode 2022 tot en met 2025. We zijn de nieuwe hoeveelheden (uitbreidingen en veranderingen) van groen en grijs in het nieuwe bestek aan het verwerken. Zodra het bestek klaar is, gaan we met de Raad over de prijs in gesprek. We streven ernaar om medio 2021 een uitgewerkt voorstel klaar te hebben.

2.3.6 We hebben een toekomstbestendige bibliotheek.

We onderzoeken op welke wijze de bibliotheek toekomstbestendig blijft in onze gemeente. Het aantal bezoekers daalt, inwoners lenen minder boeken en de wereld wordt steeds meer digitaal. De maatschappij verandert en de bibliotheek verandert mee. Daarnaast is er minder geld beschikbaar. We moeten dus op zoek naar een bibliotheek die hierbij past.

We stimuleren de 'Bibliotheek Op School' om lezen voor de jeugd bereikbaar te houden. We onderzoeken samen met de bibliotheek hoe zij meer kunnen samenwerken door gebruik te maken van multifunctionele accommodaties, zoals scholen en dorpshuizen. De bibliotheek brengt het aanbod hiermee dichterbij de jeugd, ouderen en laaggeletterden en het wordt gemakkelijker om samen te werken met sociaal-maatschappelijke partners.

We vinden het belangrijk dat inwoners in hun buurt toegang blijven houden tot de bibliotheek. Voor de uitleen van boeken en als laagdrempelige voorziening in de bestrijding van laaggeletterdheid en daarnaast als ontmoetingsplek voor persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. Deze functies en de bereikbaarheid willen we behouden. We bezuinigen op huisvesting en personeel.

De komende tijd zoeken we samen met de bibliotheek naar creatieve, innovatieve en betaalbare oplossingen. In 2021 zetten we de eerste stappen in de uitvoering van een toekomstbestendige bibliotheek.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Momenteel onderzoeken we of we de openbaar toegankelijke ruimtes in het gemeentehuis kunnen delen met de bibliotheek. We combineren gedeeld gebruik van ruimtes met rustige werk- en vergaderplekken. We maken de hal tot een laagdrempelige ontmoetingsplek waar onze inwoners makkelijk binnenlopen voor een afspraak aan de gemeentebalie of rustig aan de leestafel een boek kunnen lezen. De bibliotheek krijgt hiermee een prominente en makkelijk toegankelijke plek in het centrum van Groesbeek. Voor de zomer verwachten we een voorstel aan de raad voor te leggen. We verwachten hiermee in 2022 aan de bezuinigingsopdracht van € 50.000 te voldoen. Bij de voorstellen over de verhuizing informeren we de raad welke bezuiniging we in 2021 weten te halen.

2.4.1 We werken aan een duurzame gemeente door te werken aan energiebesparing en het opwekken van duurzame energie.

Met het door de raad vastgestelde Actieplan Duurzaamheid, werken we in onze gemeente langs verschillende lijnen aan duurzaamheid. Komend jaar leggen we hier de focus op:

Duurzame energie

- We stimuleren maatregelen voor duurzame energie, zoals het Loket Duurzaam Wonen Plus, Lening Toekomstbestendig Wonen en de Stimuleringsregeling voor non-profit organisaties.
- We gaan door met het uitrollen van de eerste 3 tot 5 (pilot)projecten voor zonneparken. De initiatiefnemers zijn aan zet om hun aanvraag in te dienen. Samen met de initiatiefnemers en inwoners zorgen we voor een optimale inpassing en draagvlak. We verwachten in 2021 de pilots te kunnen vergunnen.
- We komen na het betrekken van onze inwoners en debat in de Raad tot conclusies of en zo ja, waar er ruimte is voor windmolens.

Aardgasvrij wonen

- We voltooien onze gemeentelijke Transitievisie Warmte, conform de verplichtingen vanuit het Rijk. Daarna gaan we aan de slag met het opstellen van een concreet uitvoeringsplan, een pilot met daarin de zoektocht naar het meest optimale warmte-alternatief en vervolgens met een aantal projecten om gestructureerd huizen te verduurzamen. We richten ons hierbij op het isoleren van de huizen en het vergroten van de energiebesparing. Dit zijn de eerste stapjes richting een aardgasvrije toekomst, zonder dat we al daadwerkelijk van het aardgas af gaan. Een voorbeeld hiervan is een isolatiecampagne voor woningeigenaren.
- We versterken het thema aardgasvrije gebouwen in de verbinding met het woonbeleid en het vastgoedbeleid.

Duurzame mobiliteit

- We gaan door met het bouwen aan een netwerk van laadpalen voor elektrische auto's. Doelstelling is minimaal enkele openbare laadpunten in elke kern.
- Verouderd straatverlichting gaan we planmatig vervangen door LED-verlichting. Conform planning zijn dit in 2021 200 masten.
- We onderzoeken de mogelijkheden en draagvlak voor deelauto-concepten. Bij een positieve uitkomst, zetten we hierop in en maken we een uitvoeringsplan.

Circulaire Economie

- We blijven vanuit afvalverwerking stappen zetten naar een circulaire economie, en we verkennen hoe we dit breder kunnen trekken naar bijvoorbeeld de bouwsector en de sector toerisme en recreatie. Zie ook het voorbeeld over 'Green Destinations' hieronder.

Klimaatadaptatie

- We geven een nadere invulling aan de Regionale Adaptatie Strategie, stellen met de regio een Regionaal Uitvoering Plan op en werken aan een Lokaal Uitvoeringsplan. Hierin staan ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. Onze inwoner wordt daarbij betrokken. Elders in de begroting wordt nader ingegaan op de invulling hiervan.

Samen duurzaam handelen

- We blijven onze inwoners en inwonersinitiatieven zoveel mogelijk ondersteunen met financiën, kennis en het zoeken naar financieringsmogelijkheden. We helpen ondernemers een verduurzamingsslag te maken. In de sector toerisme en recreatie werken we bijvoorbeeld aan "Green Destinations". Dit zijn pilots voor 1) het verminderen van afval en 2) we onderzoeken bij accommodaties hoe zij hun afval beter kunnen scheiden.
- Samen met de regio werken we aan de verplichte Regionale Energie Strategie (RES). We besluiten over RES 1.0 en bieden RES 1.0 aan het Rijk aan.
- We haken zoveel mogelijk inhoudelijk aan bij regionale initiatieven.

Duurzaam organiseren

- We maken een begin met het monitoren van onze eigen CO2 uitstoot en onderzoeken

- of het zinvol is de CO2-prestatieladder hiervoor te gebruiken.
- We verbeteren de communicatie over duurzaamheid en zetten hiervoor onder andere in op de actualisatie van de gemeentelijke website.
- We hebben een verkenning gedaan naar nieuwe mogelijkheden om het gemeentelijk vastgoed nog verder te verduurzamen. We maken een plan voor uitvoering van deze mogelijkheden.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Duurzame energie

- Het Loket Duurzaam Wonen Plus is vanwege Covid-19 alleen digitaal bereikbaar, maar onze inwoners weten het loket nog steeds te vinden. Ook blijft er gebruik gemaakt worden van de Lening Toekomstbestendig Wonen.
- We hebben inmiddels vier pilots voor zonneparken aangewezen. Ook wordt er op één specifieke locatie een zonnepark ontwikkeld. De projectontwikkelaars betrekken op dit moment zoveel mogelijk de inwoners om tot een gedegen en gedragen plan te komen. Als gemeente houden wij de regie goed in handen.
- Daarnaast heeft het college besloten om, mits er geen pilots stoppen, deze coalitieperiode geen nieuwe pilots voor zonneparken aan te wijzen. Zo kunnen we er nu eerst van leren. Initiatieven op specifieke locaties vallen hier niet onder.
- Met de netbeheerder zijn we in gesprek over hoe het elektriciteitsnet in onze gemeente versterkt kan worden.
- De discussie in de raad over windenergie is opgestart. In dat kader is er een thema-avond duurzaamheid en een thema-avond windmolens geweest. Samen met de griffie wordt het vervolg vorm gegeven.

Aardgasvrij wonen

- Eind 2021 moeten we een Transitievisie Warmte vaststellen van het Rijk. We hebben een adviesbureau geselecteerd voor de opdracht. Er is een thema-avond gehouden voor de raad om de participatie in de transitievisie warmte toe te lichten. De eerste stakeholdersbijeenkomst is geweest en we betrekken nu inwoners bij het proces.
- We werken aan het integreren van het duurzaamheidsbeleid in andere beleidsvelden, zoals in het accommodatie-, woon- en vastgoedbeleid.

Duurzame mobiliteit

- Er staan 21 laadpalen voor elektrische auto's in onze gemeente. Om het verder uit te rollen maken we een laadpaalvisie en onderzoeken of we met een nieuwe concessie van de provincies Overijssel en Gelderland voor laadpalen mee gaan doen

Circulaire Economie

- Binnen Green Destinations zijn twee pilots opgezet om in de toeristische sector enerzijds afval te verminderen en anderzijds afval in de circulaire economie te brengen. De pilots zijn voorbeeldprojecten waarin verduurzamen hand-in-hand kan gaan met kostenbesparingen.
- Op regionaal niveau werken we actief mee aan de voorbereidingen van de Circulaire regio.

Klimaatadaptatie

- Klimaatadaptatie maakt onderdeel uit van het Actieplan Duurzaamheid, maar elders in deze voorjaarsnota gaan we hier nader op in.

Samen duurzaam handelen

- We spreken regelmatig met ondernemers en eigenaren van maatschappelijk vastgoed over verduurzaming. We wijzen ze hierbij onder andere op de mogelijkheden van de ISDE subsidie en stimuleren hen om zonnepanelen op de bedrijfsdaken te plaatsen.
- We ondersteunen initiatieven van inwoners en bedrijven zoveel mogelijk.
- Samen met de regio werken we aan de verplichte Regionale Energie Strategie (RES). Het RES-eindbod is gereed en brengen we momenteel in het besluitvormingstraject.
- We zijn aangehaakt bij de diverse regionale initiatieven. Voorbeelden hiervan zijn het

Ambitiedocument GWW-sector, nieuwe concessies op gebied van het plaatsen van laadpalen, een nieuwe aardgasconcessie en een haalbaarheidsonderzoek voor warmtelevering door ARN. Ook denken we mee over de invulling van de regionale opgave circulaire regio en zijn we bestuurlijk trekker van het speerpunt Water en Klimaatadaptatie.

Duurzaam organiseren

- In verband met de bezuinigingen is er voor gekozen om deelname aan de CO2-Prestatieladder uit te stellen. We verkennen de mogelijkheden voor alternatieven.
- Bij de ontwikkeling van de Transitievisie Warmte zetten we het nieuwe participatieplatform van de gemeente in.
- Verduurzamen van ons eigen vastgoed heeft continu aandacht. Er zijn een aantal nieuwe maatregelen doorgevoerd, waaronder een Cloud Energy Optimizer voor zwembad De Lubert. Hiermee kunnen we het energieverbruik nog beter regelen. Ook in het gemeentehuis heeft een Cloud Energy Optimizer tot een zeer grote besparing geleid. De verwachting is dat we ook bij zwembad De Lubert goede resultaten gaan bereiken. Daarom monitoren we ook de resultaten.

2.4.2 We nemen maatregelen tegen de effecten van klimaatverandering.

We willen onze gemeente klimaatbestendig maken in 2050.

Als vervolg op de Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal is er een regionaal en een lokaal uitvoeringsprogramma vastgesteld. Daarin wordt duidelijk gemaakt welke prioriteiten we gaan stellen, want we kunnen niet alles tegelijk. We kiezen welke maatregelen en projecten we zelf gaan trekken, of waar we bij aanhaken of wat we laten schieten. We maken een keuze wat we lokaal gaan doen en wat regionaal, welke partners er nodig zijn om de doelen te bereiken en welke middelen er nodig zijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het Regionale Uitvoeringsprogramma (RUP) Rijk van Maas & Waal is gereed en wordt binnenkort vastgesteld. Er zijn 9 speerpunten benoemd die regionaal worden opgepakt en waar wij als gemeente aan meedoen. Een onderdeel van de RUP is een subsidieverzoek van de werkregio aan het Rijk voor cofinanciering van projecten die te maken hebben met wateroverlast of droogte. De werkregio zal 2 subsidieverzoeken indienen, 1 direct voor urgente projecten en volgend jaar nogmaals een voor projecten die nog in voorbereiding zijn. Het project Breedeweg maakt Ruimte voor Water is opgenomen in de 1e tranche van het subsidieverzoek en wordt nu ingediend bij het Rijk.

2.4.3 Wij nemen maatregelen om wateroverlast te voorkomen.

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. De overlast bestaat vaak uit schade aan privé en gemeentelijke eigendommen. Vooral in Breedeweg is sprake van overlast; hinder treedt met name op in Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting. Prioriteit wordt gegeven aan situaties waarbij sprake is van overlast. In 2019 is dan ook gestart met het project 'Wateroverlast Breedeweg'. Samen met Waterschap Rivierenland werken we aan ongeveer 40 maatregelen in en rond te kern om wateroverlast (en droogte) tegen te gaan. Dit project loopt door tot en met 2024 (en staat ook vermeld in het MIP).

Het rioolstelsel is ontworpen op neerslag van ongeveer 20 mm (in één uur), en is niet berekend op de waterafvoer van extreme regenval. De te nemen maatregelen voor wateroverlast door extreme neerslag brengen we voor het grootste deel ten laste van de rioolheffing. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) Berg en Dal 2016-2020 wordt in het najaar van 2020 geactualiseerd en kent dan een planperiode van 2021-2025. Het GRP vormt het vertrekpunt om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

Door wateroverlastprojecten samen te voegen, proberen we voor subsidies in aanmerking te komen.

Breedeweg

- Door de samenwerking met het Waterschap kunnen we in aanmerking komen voor de landelijke DPRA-subsidie. De aanvraag hiervoor kan in 2020 worden ingediend.
- Door extreme regenval is de parkeerplaats Wilgstraat-Kruksebaan al twee keer ondergelopen met bijna een meter water. Wij hebben een oplossing bedacht voor het traject Knapheideweg richting buurtsuper. Uitvoering staat voor 2019-2021 op de planning.
- Aan het Hemeltje zoeken gemeente en Waterschap Rivierenland ruimte voor een extra wateropvang. Ieder heeft een aandeel van 50% in de kosten.
- Voor de andere grote waterstroom vanaf Klein Amerika-Antoniushweg-Bredeweg is een intentieovereenkomst gesloten tussen gemeente/WSRL en een projectontwikkelaar. De verwachting is dat met de beschikbare grondposities de wateroverlast rondom de "Boys-velden" en de Bredeweg opgelost kunnen worden.
- Vanaf 2021 kunnen we met het Waterschap de uitvoering in de grote waterstromen gaan starten (Knapheidepad-Kruksebaan-buurtsuper en de stroom Klein Amerika-St. Antoniusweg).

Beek

- In 2020/2021 staat de voorbereiding van "watersnelwegen" op de planning. Het water uit het Keteldal kunnen we relatief eenvoudig via de Lindenstraat afvoeren naar de groene ruimte tussen de huizen en de N325. Hiervoor moeten we aanpassingen maken in het straatprofiel. Het water uit het Filosofendal kunnen we afvoeren via het tracé Waterstraat, Bongerdstraat, Colonel Ekmanstraat en Reigerstraat.
- De stuwwal droogt langzaam uit. In het Keteldal bestaat de mogelijkheid om water op te vangen en te laten infiltreren in de bodem. Hiervoor gaan we in gesprek met de betreffende grondeigenaren, de gemeente Nijmegen en Vitens.
- Het project "water werkt" is 20 jaar geleden gerealiseerd. Dit kunstwerk heeft ook een belangrijke watervoerende functie. We gaan het restaureren.

Centrum Groesbeek

In het centrum nemen we bij de uitvoering van projecten het aspect wateroverlast meteen mee. We hebben de knelpuntlocaties namelijk in beeld. De maatregelen worden in de bovengrond gezocht. Door aanpassingen van het maaiveld wordt het water naar plekken geleid waar het geen of minder overlast veroorzaakt. Het betreft de reconstructies Ottenhofstraat en Mooksestraat/Binnenveld.

Heilig Landstichting

In deze kern hebben we nog geen concrete maatregel in beeld. Er zijn wel optimalisaties in de boven- en ondergrond mogelijk waarbij we het hemelwater op een manier verwerken dat het minder overlast veroorzaakt. Het gaat met name om gemengd afvalwater wat dan op straat komt te staan. We denken aan het afkoppelen van woningen. We onderzoeken structurele oplossingen voor de waterhinder. Deze mogelijkheden hangen samen met de nog in ontwikkeling zijnde plannen van Vitens om waterwinputten te verplaatsen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Breedeweg

De DPRA-subsidie is afgestemd met de regio en is in maart aangevraagd.

- Locatie Wilgstraat (parkeerplaats). Voor deze plek hebben we een technische uitwerking gemaakt. Hierover gaan we binnenkort met de buurtbewoners in gesprek.
- Omgeving Hemeltje en retentie Knapheideweg, hiervoor werken we momenteel plannen uit. Aanleg locatie Hemeltje is voorzien voor eind 2021.
- Voor de waterstroom Kruksebaan geldt dat we in het buitengebied met grondeigenaren in gesprek zijn waarbij tevens de technische uitwerking plaatsvindt. Als hierover meer uitvoeringszekerheid bestaat, zal het omgevingsgesprek plaats kunnen gaan vinden.
- Voor de waterstroom vanaf Klein Amerika geldt dat hiervoor momenteel de grondverwervingsgesprekken lopen.
- De maatregel Operatie Steenbreek is in voorbereiding genomen. De opdracht is verstrekt.

Het GRP is geactualiseerd en we werken nu met het nieuwe GRP 2021-2025. In dit GRP is onder andere jaarlijks geld opgenomen voor het afkoppelen van de openbare ruimte.

Voor het project "Water werkt" is recent een pilot uitgevoerd waarbij een nieuw stuk goot is aangelegd.

Eén van de oplossingen om wateroverlast in Heilig Landstichting tegen te gaan is het realiseren van een overstort op het grondgebied van Nijmegen. De gesprekken met Nijmegen moeten we nog initiëren. Tevens speelt op dit moment ook nog het risico van het verschuiven van het grondwaterbeschermingsgebied van Vitens. Hierdoor zouden onze investeringen (in de vorm van verticale infiltratieputten) die wij hebben gedaan in het verleden, teniet worden gedaan.

2.4.4 We stimuleren het verminderen van de hoeveelheid restafval.

Sinds de herindeling is de hoeveelheid restafval per inwoner langzaam gedaald. Gelet op de landelijke VANG doelstellingen is een verdere daling gewenst.

In 2020 evalueren we het geharmoniseerde afvalbeleid en stellen we verbeteringen voor waarbij de betaalbaarheid van afval uitgangspunt blijft. Aandacht voor bezuinigingsmaatregelen blijft daarom noodzakelijk om te voorkomen dat de afvalstoffenheffing verder stijgt.

Afhankelijk van de besluitvorming werken we de verbeteringen verder uit en implementeren we die. Voorbeelden hiervan zijn gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal en daaraan gekoppeld eventueel het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval.

Ook besteden we meer aandacht aan communicatie en educatie. We bereiden gescheiden inzameling op basisscholen voor welke we na raadsvaststelling kunnen implementeren. Ook besteden we aandacht aan het beperken van zwerfafval. We ondersteunen initiatieven, die ertoe leiden dat afval steeds meer als grondstof wordt gebruikt (circulaire economie). De effecten van het afvalbeleid monitoren we jaarlijks en rapporteren we apart aan de gemeenteraad. Afhankelijk van de resultaten stellen we eventuele aanpassingen voor.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de raadsvergadering van april 2021 heeft de raad een besluit genomen over gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal, de frequentie van restafvalinzameling, en de mogelijkheden voor afvalscheiding op scholen.

In 2021 leveren we een financiële bijdrage aan een pilot met het lokaal verwerken van bermmaaisel. Deze pilot is onderdeel van een landelijk onderzoek naar verwerkingsmethoden van organisch afval. De bijdrage is bedoeld voor het afvalvrij maken van bermen van gemeentelijke wegen zodat het maaisel vervolgens geschikt is voor de pilot.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2021 na VJN	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	-22.947	-23.307	-1.139	-24.446	-23.956	-24.388	-24.513
Baten	10.106	10.102	133	10.235	10.236	10.425	10.647
Totaal programma	-12.841	-13.204	-1.006	-14.211	-13.720	-13.963	-13.866

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Dekkingsplan 2021-2024	13	132	161	161	-
1.2 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen	-135	-135	-135	-135	-
1.3 Wijziging begroting 2021 Munitax	-18	-	-	-	-
1.4 Variantenstudie fietspad om Leuth	-	-	-	-	-
1.5 Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025	-570	-	-	-	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-710	-3	26	26	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Bluswatervoorzieningen de Poort en de Vlietberg	-30	-	-	-	-
2.2 Natuurlijk groen	-15	-	-	-	-
2.3 Grafdeling begraafplaats	-10	-	-	-	-
2.4 Gladheidsbestrijding	-135	-	-	-	-
2.5 Openbare verlichting	-15	-15	-15	-15	-
2.6 Afval					
- Kosten DVO Dar	86	-	-	-	-
- Dividend Dar	6	5	5	5	-
2.7 Lokaal Sportakkoord					
- kosten	-40	-	-	-	-
- rijksbijdrage	40	-	-	-	-
2.8 Sportstimulering	-80	-80	-80	-80	-
2.9 Vervallen investering tijdelijk opslagdepot	-	15	15	15	-
2.10 Diverse kleine mutaties	-14	-14	-9	-9	-9
Administratieve overboeking	-89	95	128	128	-
Afrondingsverschillen		-3	-3	-3	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-296	3	41	41	-9
Totaal mutaties programma 2	-1.006	-	67	67	-9

1.1 Dekkingsplan 2021-2024

Tijdens de begrotingsbehandeling op 5 november 2020 is het dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld. Dit dekkingsplan is verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om een bezuiniging van € 13.000 in 2021 oplopend tot € 161.000 vanaf 2023. Het gaat om het verhogen van de inkomsten sporthallen en zwembad, huur Kultushus Beek voor muziekonderwijs, verhalen kosten volksfeesten en evenementen, subsidie bibliotheek, huur gebouwen consultatiebureaus en het verlagen van de stelpost Actieplan Duurzaamheid.

1.2 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen

Op 24 september 2020 besloot de raad om het jaarlijkse exploitatiebudget voor dagelijks- en contractueel onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen structureel te verhogen tot € 331.000. Voor gebouwen die onder dit programma vallen (onder andere parkeergarage, sporthallen, zwembad en begraafplaats), betekent dit een meerlast van € 135.000.

1.3 Wijziging begroting 2021 Munitax

In januari 2021 heeft de raad ingestemd met de gewijzigde begroting 2021 van Munitax. Op dit programma leidt dat tot extra kosten van € 18.000. Deze extra kosten dekken we uit de Algemene reserve. Zie ook programma Ons geld (1.5).

1.4 Variantenstudie fietspad om Leuth

Op 1 april 2021 heeft de raad een keuze gemaakt uit een aantal varianten voor de doorgaande fietsroute Leuth. Voor de korte termijn is gekozen voor het opwaarderen van de bestaande route Steenheuvelsestraat - Botsestraat samen met de provincie Gelderland. De gemeentelijke bijdrage hiervoor is € 157.675. Dit bedrag bekostigen we uit de Mobiliteitsvisie 2018 en heeft dus geen invloed op het begrotingsaldo. Voor de langere termijn wordt voor een tweetal varianten de haalbaarheid onderzocht.

1.5 Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025

Op 1 april 2021 heeft de raad het Beheerplan wegen 2021-2025 vastgesteld. Als startkapitaal is een bedrag van € 570.000 in de voorziening onderhoud wegen gestort. Dit bedrag dekken we uit de Algemene reserve. Met dit beheerplan is ook de structurele bezuiniging van € 255.000 per jaar gerealiseerd.

2.1 Bluswatervoorzieningen de Poort en de Vlietberg

De gemeente is verantwoordelijk voor de brandweezorg en heeft de bluswatervoorzieningen in beheer. Op een tweetal locaties, de Poort en de Vlietberg, is onvoldoende bluswater aanwezig. Om het brandgevaar en het risico op verspreiding van brand te verkleinen is het nodig om op beide locaties een geschikte blusvoorziening te realiseren. De kosten hiervoor zijn eenmalig € 30.000.

2.2 Natuurlijk groen

In 2020 is begonnen met het verwijderen van gevaarlijke en dode bomen. Het is een te groot risico om deze bomen te laten staan. Dit ronden we in 2021 af. De kosten hiervan zijn € 10.000. Daarnaast maken we € 5.000 noodzakelijke extra kosten voor het opstellen van het beverprotocol.

2.3 Grafdelving begraafplaats

Voor het delven van graven is een bekisting nodig om veilig een graf te kunnen delven. Dit om instorting tijdens het graven van het graf en veiligheid tijdens de begrafenis te waarborgen. Deze wordt beschikbaar gesteld door de gemeente. Op dit moment is deze bekisting versleten en niet meer veilig. De vervanging kost € 10.000.

2.4 Gladheidsbestrijding

Als gevolg van de uitzonderlijke sneeuwval in februari zijn de kosten voor de gladheidsbestrijding fors hoger. De kosten voor extra strooizout en huur van materialen zijn € 140.000. Daarnaast ontvangen we een hogere bijdrage (€ 5.000) van de provincie voor de gladheidsbestrijding op de provinciale wegen.

2.5 Openbare verlichting

De elektriciteitskosten voor de openbare verlichting zijn € 15.000 hoger. Dat blijkt uit de cijfers over de afgelopen jaren.

2.6 Afval

De afvalbudgetten stellen we bij volgens de dienstverleningsovereenkomst (DVO) Dar 2021. De totale geraamde kosten komen € 46.000 lager uit. Daarnaast verwachten we op basis van de nu geraamde hoeveelheden een hogere vergoeding vanuit Nedvang van € 40.000. Per saldo leiden deze mutaties tot een voordeel van € 86.000.

Daarnaast hebben we in onze begroting rekening gehouden met een opbrengst uit dividend van € 45.000. De dividenduitkering van Dar over 2020 is € 52.000. De uitkering is hoger door het voordelige resultaat van Dar over 2020. Dit betekent een voordeel van € 6.000.

2.7 Lokaal Sportakkoord

We krijgen in 2021 een rijksbijdrage van € 40.000 voor de uitvoeringskosten van het Lokaal Sportakkoord. Dit geld moeten we daarvoor inzetten. Dit bedrag ramen we zowel aan de uitgaven- als inkomstenkant.

2.8 Sportstimulering

We krijgen een hogere rijksbijdrage van € 80.000 via de algemene uitkering voor sportstimulering. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.9 Vervallen investering tijdelijk opslagdepot

De investering voor de aanleg van een tijdelijk opslagdepot komt te vervallen. Dat leidt tot een voordeel op de kapitaallasten van € 15.000 vanaf 2022.

2.10 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

- Versterking omgevingsveiligheidsdienst (via algemene uitkering) € - 1.600
- Gezond in de stad (doeluitkering via algemene uitkering) € - 4.900
- Indexering bijdrage bibliotheek € - 3.000
- Bijdrage GGD (uniforme taken en prenatale zorg) € - 4.400
- Indexering prenatale zorg

Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?

Voor het sluitend maken van de begroting 2021 waren bezuinigingen/ ombuigingen nodig. De fracties hebben in het begin van het begrotingsproces een lijst met ombuigingen aangeleverd. De ombuigingen waarvoor een raadsmeerderheid was zijn verwerkt in de begroting 2021 (Top 19). Omdat dit niet voldoende was is aanvullend het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld door middel van de 1e begrotingswijziging.

Hieronder staat de stand van zaken van de bezuinigingen die onder dit programma vallen. De niet gerealiseerde bezuinigingen lichten we hieronder toe. Een meerjarig totaaloverzicht van alle bezuinigingen is opgenomen in de bijlage (Totaaloverzicht bezuinigingen).

Onderstaande link leidt naar de tekst van de bezuinigingen in de begroting 2021.

[Bezuinigingen programma Onze buurt Programmabegroting 2021](#)

In onderstaande tabel zijn de niet gerealiseerde bezuinigingen met 'rood' aangegeven. De bezuinigingen die we deels hebben gerealiseerd met 'oranje'.

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	Realisatie
2.1 Buurtsportcoach	51	51	51	51	Gerealiseerd
2.2 Onderhoud wegen	255	255	255	255	Gerealiseerd
2.3 Obstakels	190	190	155	-	Gerealiseerd
2.4 Kapitaallasten project schoolroute Marktplein-Nijmeegesebaan	64	63	63	62	Gerealiseerd
2.5 Integrale veiligheid	13	13	13	13	Gerealiseerd
2.6 Controles Drank&Horecawet	12	12	12	12	Gerealiseerd
2.7 Projectkosten rampen en crisisbeheersing	5	5	5	5	Gerealiseerd
2.8 Geen TOP's realiseren (lagere kapitaallasten)	23	50	49	49	Gerealiseerd
2.9 Kwaliteit onkruidbestrijding op verharding	50	50	50	50	Gerealiseerd
2.10 Maatwerk GGD	30	30	30	30	Deels gerealiseerd
2.11 Huur gebouwen (consultatiebureaus)	-	23	23	23	Niet gerealiseerd
2.12 Huur Kulturhus Beek voor muziekonderwijs	3	6	10	10	Gerealiseerd
2.13 Duurzaamheid Stelpost Actieplan Duurzaamheid verlagen	10	10	10	10	Gerealiseerd
2.14 Bibliotheek	50	75	75	75	Niet gerealiseerd
2.15 Verhalen kosten volksfeesten en evenementen	-	25	50	50	Niet gerealiseerd
2.16 Inkomsten sport en zwembad verhogen	-	43	43	43	Niet gerealiseerd
Totaal bezuinigingen programma Onze buurt	756	901	894	738	

2.1 Buurtsportcoach

Dit is een taakstelling van Forte breed. Met de aanvraag Forte 2021 is invulling gegeven aan de bezuinigingsopgave en is er een bezuiniging gerealiseerd van in totaal € 126.000 op de welzijnstaak. In overleg met de gemeente heeft Forte hierin keuzes gemaakt om inzet te focussen en bepaalde zaken af te ronden en niet te continueren.

2.10 Maatwerk GGD

De bezuiniging is voor 2021 gerealiseerd. Maatwerk GGD bekostigen we nu eenmalig voor een deel uit uitvoeringsbudget actieplan Stekkenberg. Voor 2022 en verder kijken we hoe we de bezuiniging van deze preventie-activiteiten kunnen invullen.

2.11 Huur gebouwen (consultatiebureaus)

We zijn met de GGD in gesprek hoe we de huurkosten van de consultatiebureaus kunnen verminderen. Mogelijkheden van onderverhuur worden momenteel bekeken.

2.14 Bibliotheek

Het is nog onzeker in hoeverre de bezuiniging gehaald wordt. Begin 2e helft 2021 is er meer duidelijkheid.

2.15 Verhalen kosten volksfeesten en evenementen

Het is nog onzeker in hoeverre de bezuiniging gehaald wordt.

2.16 Inkomsten sporthallen en zwembad verhogen

Het is nog onzeker in hoeverre de bezuiniging gehaald wordt.

Beleidskaders

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet

Algemene wet bestuursrecht

Wet veiligheidsregio's

Politiewet

Wet Natuurbescherming

Aanbestedingswet

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming
Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen
Kaderrichtlijn water
Nationaal bestuursakkoord water
Waterwet
Wet milieubeheer
Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)

Wegenverkeerswet
Wegenwet
Erfgoedwet

Omgevingswet

Gemeentelijke kaders

Sociaal-maatschappelijke-visie

Nota accommodatiebeleid "ontmoeten en verbinden met accommodaties"

Nota subsidiebeleid

Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018

Visiedoc notitie Kernenbeleid

Beheerplan gemeentelijke gebouwen

Basisvisie groen

Beheerverordening begraafplaatsen

Bomenstructuurplan

Landschapontwikkelingsplan

Vervangingsplan speelvoorzieningen

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen

Verkeerscirculatieplan

Verkeersbeleidsplan

Mobiliteitsplan

Wegenbeheersplan

Wegenbeleidsplan

Verlichtingsbeheerplan

Verordening geurhinder en veehouderij 2017
Bodemnota en bodemkwaliteitskaart

Woonvisie

Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020
Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017
Woonvisie Berg en Dal

Verbonden partijen

- Dar N.V.
- Leisurelands
- Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
- Veiligheidsregio Gelderland Zuid
- Vitens N.V.

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pas geboren kind. Maar we regelen meer voor je. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouwafspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen, werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

In dit programma maken we duidelijk wat je van ons kan verwachten als dienstverlener.

In het belang van onze inwoners zijn we ook actief buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio. Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Een sterke economie in de regio heeft namelijk tot gevolg dat in Berg en Dal de werkgelegenheid groeit.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Wanneer er te veel woningen in een buurgemeente gebouwd worden, is er een grote kans dat in andere gemeenten huizen leeg komen te staan. Dit willen we niet en daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel woningen elke gemeente mag bouwen.

In dit programma vind je dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 3.1 Onze inwoners weten ons te vinden en zijn tevreden over hoe ze worden geholpen.
- 3.2 Behoud van zo veel mogelijk werkgelegenheid ook na de corona crisis.
- 3.3 We hebben in 2050 een circulaire economie.
- 3.4 De juiste woning, op de juiste plek, voor de juiste doelgroep.
- 3.5 We willen goede en betaalbare dienstverlening voor onze inwoners. En om dit te kunnen bieden, werken we samen met andere gemeenten.
- 3.6 Toeristen en recreanten bezoeken graag Berg en Dal.

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1 We verbeteren onze dienstverlening en blijven ons hiervoor inzetten.

Om onze dienstverlening verder te verbeteren gaan we in 2021:

- verder met de digitalisering van onze dienstverlening. Inwoners kunnen op deze manier steeds meer zaken ook online vanuit huis regelen. Hierbij blijven er uiteraard voldoende mogelijkheden voor persoonlijk contact en voldoende aandacht voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.
- GT Connect invoeren. Berg en Dal heeft meegedaan aan een gezamenlijke aanbesteding van overheidscommunicatie: GT Connect. Dit communicatieplatform geeft ons diverse nieuwe mogelijkheden om onze klantcontacten nog verder te verbeteren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- We zijn bezig met het verder digitaliseren en het verbeteren van onze processen. Hierbij is de inwoner en zijn of haar aanvraag altijd ons uitgangspunt. Ook blijven we een open oog houden voor de minder digitaal vaardige inwoner.
- GT Connect is de overeenkomst niet nagekomen. Hierdoor heeft de VNG het contract met GT Connect beëindigd. Wij sluiten met de IRVN aan bij de nieuwe (landelijke) aanbesteding. Hiermee is de implementatie van een nieuw communicatieplatform uitgesteld.
- We zijn gestart met het vernieuwen van onze website. Onze website voldeed niet meer aan de strengere toegankelijkheidseisen vanuit het ministerie. De nieuwe website is overzichtelijker dan de oude en gebruiksvriendelijker en toegankelijker voor inwoners met een (visuele) beperking. Ook is de zoekfunctie verbeterd waardoor inwoners sneller de onderwerpen vinden waar ze naar op zoek zijn. De nieuwe website is gelanceerd op 29 april 2021.
- We zijn gestart met een pilot voor een digitaal platform voor participatie met inwoners. We gaan dit binnenkort inzetten voor diverse projecten zoals bij het project Afronding Centrum Groesbeek.

3.1.2 Regelmatig meten hoe de tevredenheid bij inwoners is over onze dienstverlening.

We blijven in 2021 de statistieken vanuit onze eigen systemen bekijken. De telefonische bereikbaarheid blijft daarbij uiteraard erg belangrijk. Maar ook de mening over onze dienstverlening aan de balie en de digitale mogelijkheden verliezen wij niet uit het oog. Daarom gaan we door met het maandelijks telefonisch klantonderzoek. Wij sturen bij zodra de uitkomsten aangeven dat dit nodig is.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In verband met corona hebben wij het maandelijks telefonisch klantenonderzoek tijdelijk stilgelegd. Gedurende deze periode komen inwoners alleen voor noodzakelijke aanvragen naar het gemeentehuis. We starten deze telefonische klantenonderzoeken weer op zodra we weer volledige dienstverlening kunnen bieden.

3.1.3 Zichtbaarheid raad en betrokkenheid inwoners vergroten

De nota participatie 'In Berg en Dal maken we samen de gemeente' stellen we eind 2020 vast. Dit is het resultaat van meerdere gesprekken tussen inwoners, maatschappelijk middenveld, ondernemers en raadsleden en ambtenaren van de gemeente.

In 2021 gaan we met elkaar samenwerken volgens de spelregels en vragen uit deze nota. Ieder vanuit zijn eigen rol zoals beschreven in de nota.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De nota participatie 'Samen maken we Berg en Dal' is op 25 februari 2021 door de raad unaniem vastgesteld. We willen dat een initiatiefnemer (een ambtenaar, een inwoner, een projectontwikkelaar, ...) volgens de ambities en uitgangspunten uit de nota aan de slag gaat met participatie. Daarom starten we een proces om dit binnen en buiten de gemeentelijke organisatie aandacht te geven en te implementeren. Dit proces bestaat uit allerlei acties die in een tijdlijn worden gezet. We gaan ook met de raads werkgroep bestuurlijke vernieuwing en de werkgroep burgerparticipatie bestaande uit vrijwilligers in gesprek om te kijken wat hun rol in dit proces kan zijn. Zo houden we de nota levend. Door te evalueren blijft de nota up-to-date en verbeteren we deze wanneer dit nodig is.

Bij projecten in de openbare ruimte betrekken we onze inwoners. Doorgaans zijn dit ongeveer 50 bewonersavonden in een jaar. Door Corona moeten we op zoek naar andere mogelijkheden. We maken gebruik van enquêtes, verkiezingen, huis aan huis bevragen en binnenkort van het digitale platform.

3.2.1 We hebben een goed ondernemersklimaat.

Hiervoor zetten wij in 2021 op de volgende zaken in:

- Continuering van de samenwerking met ondernemersverenigingen en de BIZ-en in Millingen en Groesbeek.
- Blijvende inzet van een bedrijfscontactfunctionaris als scharnierpunt tussen ondernemers en gemeente.
- Realiseren van voldoende uitgeefbare bedrijfskavels.
- Aantrekkelijke en concurrerende winkelgebieden en dorpscentra: Winkelgebieden hebben het door de groei van digitale bestedingen moeilijk. Ook de coronacrisis zal zijn sporen op fysiek winkelen vermoedelijk nalaten. Samen met ondernemers gaan we kijken hoe we daarop gaan inspelen (wellicht is transformatie van leegkomende panden nodig). Voor het centrum van Groesbeek werken we aan de afronding van de centrumplannen. De resultaten van dit project staan beschreven in programma 2 van deze begroting.
- Verbetering kwaliteit bedrijventerreinen:
 - Door de coronacrisis is de vraag naar bedrijventerreinen gedaald. Structureel effect van de coronacrisis zal zijn dat er meer vanuit huis zal worden gewerkt. Tegelijkertijd zien we dat de vraag naar grond voor (tijdelijke vormen van) woningbouw en opwekking van duurzame energie is toegenomen. We gaan daarom in 2021 onderzoeken of fase 2 van Hulsbeek nog moet worden ontwikkeld en/of dat deze grond – al dan niet tijdelijk – voor andere functies kan worden bestemd.
 - In 2021 gaan we met de initiatiefnemer van het bedrijventerrein komen tot een kwalitatieve afronding van Lieskes Wengs.
 - Verder blijven wij in 2021 parkmanagement nadrukkelijk aanbevelen. Zowel bij de gevestigde bedrijven als bij de verkoop van kavels aan nieuwe bedrijven. Mocht er draagvlak ontstaan voor parkmanagement dan bieden wij ondersteuning aan bij het vormgeven hiervan. Parkmanagement stimuleert de samenwerking tussen de bedrijven. Goede samenwerking tussen bedrijven (en de gemeente) is essentieel voor het behoud en op termijn verbetering van de kwaliteit van een bedrijventerrein. Het verduurzamen van het bedrijventerrein is een mogelijk thema voor meer samenwerking. Wel zal gewerkt moeten worden aan de vergroting van het draagvlak hiervoor bij ondernemers.
- Versterking van ondernemersnetwerken:
 - Op economisch gebied werken we samen met ondernemers en andere partners, waaronder RvN@. We werken samen aan de versterking en vernieuwing van de lokale economie. We leggen het accent op verduurzaming, circulariteit en de korte voedselketen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ondersteuning lokaal bedrijfsleven tijdens de coronacrisis

Het rijk ondersteunt het bedrijfsleven met diverse financiële regelingen. Aanvullend proberen wij waar mogelijk de ondernemers in Berg en Dal te helpen. Door met name zaken mogelijk te maken en initiatieven te ondersteunen. Hieronder een niet gelimiteerde opsomming van de zaken die wij hebben opgepakt:

- een verlaging van de huur van de terrassen voor 2021;

- Toestaan uitgebreidere terrassen in verband met de 1,5 meter maatregel;
- Versneld mogelijk maken overkappingen bij horeca en winkels;
- Hulp bij diverse vragen: hulp bij schuld, hulp bij ondernemen in coronatijd, meekijken en -zoeken naar (financiële) hulp, mentale en praktische hulp, studieaanbod, meezoeken naar ander werk etcetera;
- Kosteloos verlengen opties op bedrijfskavels (normaal gesproken kost dit geld);
- Niet in rekening brengen marktgelden (1ste kwartaal 2021) voor marktkooplieden die zogenoemde niet-essentiële producten verkopen en dus niet op de markt kunnen staan;
- Gedurende een bepaalde periode: uitstel van betalingen, niet opleggen dwanginvorderingsmaatregelen, ruim omgaan met betalingsregelingen voor ondernemers;
- Subsidie voor lokale initiatieven, zoals de Mega Outlet Groesbeek;
- Via de regio Arnhem Nijmegen biedt de gemeente digitaliseringsvouchers aan. Nu is er bijvoorbeeld veel vraag naar het bouwen van een webshop;
- De gemeente roept op om lokaal te kopen;
- Bij de provincie en in de regio zoekt de gemeente steun voor onze ondernemers;

Daarnaast zijn er landelijke regelingen waarbij de gemeente de lokale ondernemers helpt en zorgt voor de uitvoering. Dat zijn bijvoorbeeld de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en de tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK).

Verkoop bedrijfskavels

Ondanks de coronacrisis is er nog wel vraag naar de vrije kavels. We zijn in gesprek met een aantal geïnteresseerde ondernemers en hopen dit jaar een aantal kavels te verkopen.

Winkelgebieden

Met name de detailhandel en de horeca hebben last van de coronamaatregelen. Dit zorgt voor extra druk op de centrumgebieden. Dit heeft tot nu toe niet geleid tot veel leegstand. In Millingen aan de Rijn is de leegstand in het centrum zelfs afgenomen.

De ondernemers proberen in deze tijd op vernieuwende wijzen toch omzet te genereren. In Groesbeek is een outlet store geopend, zodat de kledingwinkels de wintervoorraad alsnog kunnen verkopen. En in Millingen is een actie Koop lokaal! gestart. Als gemeente ondersteunen wij deze initiatieven, onder andere met subsidie.

Lieskes Wengs fase 2

Voor de afwikkeling van fase 2 van bedrijventerrein Lieskes Wengs zijn wij in gesprek met de ontwikkelaar. Er zijn stappen gezet in de afronding. Onder andere wat betreft de aanplant van het groen en de verbetering van de weg.

3.2.2 We helpen inwoners die een baan zoeken.

De in oktober 2019 door alle gemeenteraden in onze regio vastgestelde beleidsnota: 'Werk voorop' is sinds 2020 in uitvoering. De coronacrisis en de daarmee gepaard gaande economische krimp zorgen er voor dat de voorgenomen plannen sterk beïnvloed worden. We verwachten de volgende ontwikkelingen

[Gevolgen Corona effect](#)

Deze ontwikkelingen vragen een aanpassing van beleid voor 2021. Deze aanpassing kunnen we alleen regionaal met elkaar vormgeven. De mogelijkheden voor een antwoord op de problemen die zullen ontstaan, hangen voor een groot deel ook af van de maatregelen die het Rijk nog neemt. Bijvoorbeeld op het gebied van scholing en omscholing en het herstel van de economie. In het schema is te zien dat er ook nog na-ijleffecten zijn te verwachten doordat sommige ondernemers die gebruik maakten van de Tijdelijke Overbrugging Zelfstandig Ondernemers (TOZO 1 en TOZO 2) de crisis niet zullen overleven. De kans dat deze ondernemers in eerste instantie een gemeentelijke uitkering aanvragen is groot.

In het beleidsplan zijn vier focusgroepen benoemd waar extra aandacht naar uit zal gaan, dit zijn jongeren, 50-plussers, statushouders en kandidaten met een arbeidsbeperking. Door de focusgroepen los te laten en andere keuzen te maken is duidelijk dat de arbeidsmarktpositie

van de focusgroepen verder verslechtert. Als we het basisscenario van het Centraal Planbureau (CPB) volgen verdubbelt de werkloosheid in 2021, maar zet een economisch herstel zich in 2021 ook weer in.

Naast de focusgroepen zijn tien ambities genoemd in het beleidsplan. Ondanks de coronacrisis handhaven we deze, maar de ambities: 'maximaal inspelen op economische ontwikkelingen' en 'beperken van de instroom en bevorderen van de uitstroom uit de uitkering' vragen wel bijzondere aandacht de komende jaren. Via omscholing zullen we werkzoekenden geschikt moeten maken voor sectoren waar een toenemende vraag ontstaat. Wat betreft de instroom in de WW vanuit het UWV en doorstroom naar de bijstand is de voorgenomen preventieve aanpak en samenwerking met UWV belangrijker dan ooit.

De in de Voorjaarsnota 2020 beschreven ontwikkelingen en initiatieven en de participatieaanpak (toepassing Tegenprestatie voor uitkeringsgerechtigden die nog niet bemiddelbaar zijn) dienen versterkt te worden opgepakt. We gaan daarom kijken hoe de effectiviteit van onze aanpakken en methoden nog beter kan. Concreet gaat het om het volgende:

- Met het oog op de komst van de nieuwe Wet inburgering per 1-7-2021 gaan we op basis van de huidige praktijk kijken naar de nieuwe taken met alle betrokken partijen en onderzoeken we waar de uitvoering kan worden verbeterd en hoe. Onze ervaringen met de uitvoering van de Pilot-Z-route samen met Beuningen, Heumen en Mook- en Middelaar zal ons helpen daar een weg in te vinden.

De inzet van de participatieconsulenten bij het activeren tot optimale participatie van kandidaten is op wetenschappelijke basis onderzocht. Dit onderzoek biedt handvatten voor verdere verbetering van onze aanpak met motiveringstechnieken, competentieontwikkeling, versterking van de autonomie en verbetering van de samenwerking met WerkBedrijf.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In de decembercirculaire 2020 heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor re-integratie. De gemeenten in het Rijk van Nijmegen hebben de afspraak dat ze het geld dat gemeenten ontvangen voor re-integratie overhevelen naar het Werkbedrijf. Onze gemeente heeft verzocht om het extra geld van het Rijk, éénmalig in deze coronatijd, te houden met de volgende doestellingen:

- De brede dienstverlening voor ondernemers doorzetten en beschikbaar stellen voor een bredere doelgroep (alle ondernemers in onze gemeente).
- Extra inzetten op de begeleiding van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Inwoners die op korte termijn (binnen twee jaar) geen betaald werk kunnen verrichten worden begeleid door onze participatieconsulenten. De participatieconsulenten bekijken of de inwoner op een andere manier kan participeren in onze samenleving bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk te doen. De afgelopen jaren is het aantal inwoners die begeleiding krijgen van de participatieconsulenten heel erg gegroeid. We willen intensief aan de slag met deze groep, omdat het verrichten van vrijwilligerswerk een opstap kan zijn naar een betaalde baan. Daarnaast is het belangrijk om deze inwoners te blijven activeren zodat ze niet vereenzamen, uit beeld raken en de afstand tot de arbeidsmarkt alleen maar groter wordt.

Het Werkbedrijf is akkoord gegaan met ons verzoek om de extra middelen voor re-integratie dit keer zelf te houden. Het Werkbedrijf ontvangt wel gewoon de reguliere middelen voor re-integratie en heeft daarmee voldoende middelen om de dienstverlening voort te kunnen zetten.

3.3.1. Onze inwoners kunnen meer streekproducten kopen, eten en drinken.

In 2018 en 2019 hebben wij samen met de gemeente Heumen en de Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) gewerkt aan het project "Meer streekproducten in Berg en Dal en Heumen". Streekproducten zijn goed voor het milieu (minder voedselkilometers bijvoorbeeld) en voor de economie (betere prijs voor de boeren bijvoorbeeld). Tijdens het project hebben wij onder andere producenten geholpen met de ontwikkeling en het op de markt brengen van nieuwe streekproducten. In 2020 hebben wij door de coronacrisis een pas op de plaats moeten maken. In 2021 pakken wij samen met de gemeente Heumen, ZLTO en RvN@ de activiteiten weer op.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Fysieke bijeenkomsten zijn van belang voor het slagen van dit project. Door de coronacrisis is het organiseren hiervan nog niet mogelijk.

3.4.1 We gaan de in 2020 geactualiseerde woonagenda uitvoeren.

Op basis van de door de raad gemaakte keuzes gaan we over tot uitvoering van het Actieplan Wonen.

- We gaan op zoek naar nieuwe bouwlocaties om te komen tot de vernieuwde ambitie om van 2020 tot 2030 netto 1.200 woningen aan de voorraad toe te voegen. We houden hierbij rekening met de omstandigheden en houden hierdoor rekening met 30% planuitval. We gaan in gesprek over locaties die ruimte bieden voor mogelijke nieuwe plannen. Ook kan worden gedacht aan vrije kavels, CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) en vormen van duurzame huisvesting (energie neutraal en circulair bouwen), huisvesting voor spoedzoekers, al dan niet in de vorm van experimenten.
- We gaan prioriteren op woningbouwprojecten/locaties die snelheid en aantallen hebben, zodat het woningtekort zo min mogelijk oploopt en het liefst teruggedrongen.
- We gaan met de woningcorporaties verder om bij reeds bekende locaties te komen tot het beoogde aantal sociale huurwoningen.
- We proberen in overleg met de corporaties en marktpartijen de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen zodat meer woningen voor starters vrijkomen.
- We onderzoeken hoe we meer woningen beschikbaar kunnen krijgen voor jongeren. We starten met een pilot met het jongerencontract (woningcorporaties), en kijken naar sturingsmogelijkheden op de koopmarkt (zelfbewoningsplicht).

Stand van zaken Voorjaarsnota

De huidige woningbouwplanning bevat ruim 1.400 netto toe te voegen wooneenheden. Deze lijst bestaat uit alle plannen: hard en zacht (mits enige vorm van slagingskans). Ook zijn er nog potentiële locaties waar we herontwikkeling wenselijk vinden, maar waar nog geen beweging is vanuit de eigenaar. Knelpunt om te komen tot de beoogde aantallen is dan ook niet de beschikbare locaties maar in de capaciteit en beschikbaarheid van geschikt personeel op de arbeidsmarkt. Hiervoor komen we met een voorstel.

De focus ligt nu op het toetsen van de plannen die snel tot wooneenheden kunnen leiden. Bij diverse locaties is Collectief-Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) onderdeel van gesprek. Afgelopen jaar zijn er 88 wooneenheden opgeleverd (netto). Het eerste jongerencontract is getekend in Millingen. Ook is in Millingen gestart met een onderzoek naar flexibele huisvesting.

3.4.2 We helpen woningzoekenden met een laag inkomen om een passende woning te vinden.

We maken afspraken met de woningcorporaties over het bouwen en verkopen van huurwoningen.

Daarnaast hebben wij bijzondere aandacht voor de groep inwoners die net teveel verdienen om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning, maar te weinig om een goede kans te maken op de reguliere woningmarkt. Daarom gaan we door met het verstrekken van startersleningen aan starters die geen passende woning kunnen kopen.

Als er van een soort woning te weinig zijn, geven we voorrang aan plannen waarin dat soort woningen is opgenomen. Hierbij letten we ook op de betaalbaarheid.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De verordening Starterslening 2021 is recent vastgesteld door de raad (maximale koopsom verhoogd, leeftijdsgrens laten vallen). Ook is het budget verhoogd met € 500.000. Daarmee kunnen we de regeling continueren en maken we gebruik van een provinciale regeling. In de prioritering van plannen focussen we naast snelheid op betaalbaarheid.

3.4.3 De woningen in Berg en Dal zijn van goede kwaliteit. Mensen kunnen goed wonen en blijven wonen.

We stimuleren het aanpassen van bestaande woningen. Hiervoor is in 2019 de regeling Toekomstbestendig wonen vastgesteld als vervanger van de Blijverslening en de

Duurzaamheidslening. Hierdoor kunnen mensen maatregelen om langer thuis blijven wonen combineren met het verduurzamen van de woning.

We stemmen middels een regionale woningbouwmonitor met onze buurgemeenten af welke woningen waar worden gebouwd, zodat er binnen de regio voldoende woningaanbod en keuzevrijheid is voor woningzoekenden. Hierbij is uiteraard ook aandacht voor de groter wordende groep één- en tweepersoonshuishoudens, de betaalbaarheid van de huisvesting, en alternatieve woonvormen (waaronder woonvormen die sociale interactie bevorderen).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Binnen de (sub)regio Rijk van Nijmegen is de nieuwe regionale woonagenda vastgesteld. In deze agenda hebben we afspraken gemaakt over onder andere betaalbaarheid. Hiermee zorgen we ervoor dat wij niet als enige ambitieus zijn op betaalbaarheid. Een deel van de gemeenten overweegt ook een ambitiekader op te nemen, vergelijkbaar met de variant die wij in september 2020 hebben vastgesteld in het Actieplan Wonen 2020 (50% vrij; 20% betaalbaar: tot € 250.000 koop of € 950 huur; 30% sociaal: huur tot € 752).

3.4.4 Steeds meer woningen in Berg en Dal zijn duurzaam.

Met de corporaties Waardwonen en Oosterpoort zijn afspraken gemaakt om gemiddeld energielabel A te halen in respectievelijk 2025 en uiterlijk 2028.

We zetten de samenwerking met Oosterpoort en andere belanghebbende partijen voort om te komen tot een aardgasloze buurt. We onderzoeken het draagvlak om in een buurt te beginnen met een pilot.

Energieneutraal wonen blijft uitgangspunt in alle bouwplannen.

De doelstelling voor verduurzaming van de particuliere woningvoorraad valt binnen de gehele duurzaamheidsdoelstelling van een jaarlijkse energiebesparing van 1,5% in de gemeente. De regeling Toekomstbestendig Wonen levert een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de woningen in de gemeente (zie verder onder 3.3.2).

Stand van zaken Voorjaarsnota

Naast de al ambitieuze afspraken met corporaties is afgelopen jaar tijdens de prestatieafspraken gesproken over extra inspanningen voor zonnepanelen op daken: meer dan voor de eigen huurders. Corporaties onderzoeken hiervoor de mogelijkheden. Inwoners weten de regeling Toekomstbestendig Wonen goed te vinden. Hier moeten zij een energiebesparende of –opwekkende maatregel nemen om gebruik te kunnen maken van de lening.

3.5.1 We willen meer grip op de financiën van de verschillende samenwerkingen zodat deze beter in de pas lopen met de ontwikkeling van de gemeentefinanciën.

De organisatorische en financiële problematiek van de ODRN is geanalyseerd. De analyse is vertaald naar een ontwikkelagenda. Inmiddels is gestart met de uitvoering hiervan op basis van drie pijlers: Gezamenlijkheid, Zakelijkheid en Nieuwe wetgeving. Voor de uitvoering van het ontwikkelplan, is in het voorjaar 2020 ingestemd met een begrotingswijziging, welke ziet op een bedrage voor het ontwikkelplan, een aangepast budget voor het werkplan, en een tariefsverhoging van € 6. In de raadsvergadering van 11 juni 2020 werd vervolgens ingestemd met de begroting 2021 ODRN, waarin de verdere doorontwikkeling is voorzien. De voortgang binnen de drie pijlers, welke moet leiden tot een verbeterde bedrijfsvoering van de ODRN en regionale samenwerking, wordt nadrukkelijk gemonitord.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op basis van de door de raad aangenomen motie 'Uniformering indexeringen en bezuinigingen regelingen' is het onderwerp van taakstellende bezuiniging en indexering in de besturen van de regelingen op de agenda gezet en besproken. De uitkomsten van dit overleg zijn door het college in de vorm van een informatienota aan de raad aangeboden, en als overwegend positief op te vatten. Zo kan onder andere gemeld worden dat de MGR, de GGD en Bvo DRAN erin zijn geslaagd zich te houden aan de opgelegde bezuinigingen.

ODRN

De ODRN doet er veel aan om zijn financiële huishouding op orde te krijgen in het kader van de ontwikkelagenda. Er is een controller aangesteld die reëel kijkt naar zaken die in de bedrijfsvoering en de financiële huishouding kunnen worden verbeterd. De BRN indexering is onder de loep genomen en er is een benchmark gedaan. Hieruit blijkt dat de ODRN concurrerend is in zijn uurtarieven, zelfs met de € 6,- tariefsverhoging en dat de BRN indexering voor de ODRN niet toepasbaar is.

Daarnaast is er een adviseur bedrijfsvoering aangesteld. Deze professionaliseert het proces rondom de werkplannen. Per product worden de uren en producten ingeschat die de ODRN verwacht te realiseren per jaar. De redentatie achter deze prognose wordt steeds beter. Een en ander leidt niet per definitie tot inverdiene. De verwachting is dat de begroting voor 2022 nog onvoldoende zal aansluiten bij de daadwerkelijke kosten. Hier komen we bij de raad in juni op terug in het kader van de ontwerp-begroting 2022.

VRGZ

Net als in de vastgestelde begroting 2021 heeft VRGZ ook in de Kaderbrief 2022 aangegeven dat het hen niet lukt om de gewenste generieke korting van jaarlijks 1% (volgend uit de BRN-richtlijnen) door te voeren. In onze zienswijze op deze kaderbrief hebben wij de VRGZ verzocht om een overzicht op welke posten concreet bezuinigd kan/ moet worden inclusief de mogelijke effecten daarvan. Dan krijgen colleges en raden beter inzicht in hoe (on)wenselijk, (on)mogelijk en (on)verantwoord dat is.

De DB van de VRGZ heeft dit ondersteund en hiertoe opdracht verstrekt. Op basis daarvan is door de VRGZ een notitie gemaakt met 6 concrete bezuinigingsopties. De hierin voorgestelde opties leveren naar ons oordeel echter een te duidelijke aantasting van de kerntaken en bestaande operationele hulpverlening op. De gevolgen voor (de kwaliteit van) een adequate en tijdige dienstverlening aan inwoners en gemeenten zijn te groot. Wij vinden het doorvoeren van elke van deze bezuinigingsopties maatschappelijk niet verantwoord. Anderzijds willen we druk houden op het bereiken van de gewenste 1% jaarlijkse korting. Vandaar dat we in onze zienswijze op de aangeboden begroting van de VRGZ toch nogmaals willen vragen intern te zoeken naar alternatieve bezuinigingsopties tot een bedrag van ruim € 4 ton, die vanuit bestuurlijk en maatschappelijk oogpunt wel haalbaar en aanvaardbaar zijn. Deze zienswijze staat in juni op de raadsagenda. Uiteindelijk besluit het AB van VRGZ, met daarin alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, over vaststelling van de begroting inclusief de mogelijke bezuinigingen.

3.5.2 Portefeuillehouders koppelen duidelijk terug naar de raad over zaken die spelen in de samenwerkingen.

In de raads werkgroep Samenwerkingen bespreken we:

- De samenwerkingsopdrachten. Hoe kunnen we duidelijk onze wensen aangeven en hoe sturen we hierop? We richten ons op de ODRN en het GO Arnhem Nijmegen. GO Arnhem Nijmegen: Besluitvorming over de versterkte regionale samenwerking vindt in het najaar van 2020 plaats. Afhankelijk van de besluitvorming in 18 gemeenten gaat de nieuwe samenwerking in 2021 van start. Door de nieuwe opgevegerichte manier van werken worden lobby, beleid, plannen en projecten slagvaardiger opgepakt dan in de bestaande situatie. Dit geldt uiteraard alleen voor die opgaven waar de gemeente aan deelneemt. 2021 is een aanloopjaar waarin de nieuwe samenwerking naar verwachting nog niet op volle kracht zal draaien. In de loop van 2021 bespreken we aan welke regionale opgaven we wel of juist niet willen meedoen vanaf 2022.
ODRN: zie onder resultaat 3.4.1.
- Wat raadsleden in de samenleving hebben opgehaald over de effecten van de samenwerkingen.
Bedoeling is dat raadsleden de samenwerkingen aansturen op basis van de inhoud. Dus op wat samenwerkingen doen voor de eigen gemeente. Deels gaat dat goed. Raadsleden zijn bijvoorbeeld alert op aanrijtijden ambulances en de controles van de brandweer. Actueel is de inzet van de Veiligheidsregio vanwege de Covid 19 en de effecten daarvan in de samenleving. Raadsleden zijn daar duidelijk zeer bij betrokken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De portefeuillehouders praten de raad regelmatig bij over onder andere de ontwikkelingen bij de diverse GR-en waaraan we als gemeente deelnemen.

Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen (GMRAN)

De raad heeft in december 2020 besloten om toe te treden tot de Groene Metropoolregio. De regionale opgaven zijn inmiddels verder uitgewerkt en aangeboden aan de 18 gemeenten. Eind tweede kwartaal zal het college aan de raad een voorstel voorleggen om wel of niet in te schrijven op de 5 regionale opgaven. Ook kan de raad dan nog een reactie geven op de inhoud van de opgaven. De inschrijving wordt pas definitief als in november de raad ook besluit om de voor de opgaven benodigde middelen in de begroting voor 2022 op te nemen.

ODRN

Het college informeert de raad regelmatig over de samenwerking tussen de gemeente en de ODRN. Zo is er in maart aan de raad een presentatie gegeven door de nieuwe directeur van de ODRN. Zij gaf aan dat de ODRN het jaar 2020 met positieve cijfers heeft afgesloten.

3.5.3 We bereiden ons voor op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2022 in werking. Door dit uitstel hebben we de tijd om ons beter voor te bereiden. De Omgevingswet vervangt een groot aantal wetten op ruimtelijk gebied. De werkzaamheden voor 2020 waren gericht op een soepele overgang naar de Omgevingswet. Dat betekent onder andere het opleiden van personeel en het uitwerken van werkprocessen. Dit doen wij in samenwerking met de ODRN, omdat de ODRN een groot deel van de Omgevingswet voor ons gaat uitvoeren. Daarnaast beginnen we in 2021 met het opstellen van een Omgevingsvisie als beleidskader voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn gestart met de omgevingsvisie. De startnotitie willen wij in het tweede kwartaal 2021 voorleggen aan de raad. Na vaststelling van de startnotitie starten wij in het derde kwartaal de werkzaamheden voor het koersdocument. Vaststelling van het koersdocument voorzien wij in 2022. In het proces van het koersdocument krijgen inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden de mogelijkheid om te participeren.

We organiseren diverse themabijeenkomsten voor de gemeenteraad in 2021. Begin maart hadden we een themabijeenkomst over de omgevingsvisie. Eind mei 2021 was er een themabijeenkomst over de rollen van de gemeenteraad onder de Omgevingswet. Mogelijk organiseren wij in het derde of vierde kwartaal ook nog een themabijeenkomst.

De regionale samenwerking komt goed van de grond. Met de gemeenten die zijn aangesloten bij de ODRN hebben we een regionale procesregisseur aangesteld. De procesregisseur begeleidt het regionale proces en bereidt het regionale portefeuillehoudersoverleg voor. Voor verschillende thema's hebben wij regionale werkgroepen geformeerd.

In het derde en vierde kwartaal komen wij met een aantal raadsvoorstellen, die belangrijk zijn voor een goede en soepele invoering van de Omgevingswet die op 1 januari 2022 in werking treedt.

3.5.4 Onze opdrachten naar de ODRN zijn duidelijk en inhoud en financiën zijn in evenwicht.

Het verbetertraject van de samenwerking bij de ODRN is al ingezet. Het eerste zichtbare resultaat is dat de opdrachtgevers, gemeenten en provincie, het gezamenlijke eigenaarschap op zich nemen. Daardoor is er in het Algemeen Bestuur consensus over de te volgen koers. Voor de zomer zijn alle gemeenteraden op de hoogte gebracht en in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze op dit traject te geven.

De aanname dat we binnen de basistaken nog kunnen prioriteren vinden we bij nader inzien niet realistisch. We zijn tot het inzicht gekomen dat we vooral realistisch moeten begroten, om achteraf niet steeds met grotere aantallen aanvragen en handhavingzaken geconfronteerd te worden. Binnen het Algemeen Bestuur van de ODRN is ook de lijn afgesproken dat een gemeente die niet realistisch begroot, achteraf een hoger uurtarief gaat betalen voor de meerkosten. Dit moet stimuleren dat gemeenten realistisch begroten. Tegelijkertijd verlangen we van de ODRN ook dat zij meerwerk tijdig signaleren en voortgang van werkzaamheden binnen het werkplan met regelmaat aan de gemeente rapporteren. Deze verbeterde afstemming en samenwerking krijgt zijn beslag in een aangescherpte (regionale) Dienstverleningsovereenkomst.

Zie ook onder resultaat 3.4.1.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een blijvend spanningsveld tussen de wens om realistisch te groeien en het gereserveerde budget in de gemeentelijke begroting. Dit blijft voor de gemeente een punt van zorg. We proberen te bezuinigen waar mogelijk. Bij het bepalen of een handhavingzaak verder wordt opgepakt wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de prioriteitenlijst in het VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) beleid. Als er een handhavingverzoek of klacht binnenkomt behandelen we die altijd.

In de planning & control cyclus van de ODRN is vastgesteld dat de ODRN op drie vaste momenten rapporteert over de realisatie van het werkplan middels een klantrapportage. Daarnaast wordt er nu tijdelijk een proef gedaan waarbij voor 4 maanden een tussenrapportage wordt gestuurd. Deze proef zal in de zomer van dit jaar geëvalueerd worden.

Voor onvoorziene opdrachten die niet in het werkplan zijn opgenomen bestaat een opdrachtenformulier. De kosten van deze opdrachten worden achteraf op de eindrekening in rekening gebracht en betekenen een overschrijding op het begroote budget.

3.6.1 Door goede regionale samenwerking bereiken we meer op toerisme

We werken op verschillende niveaus samen in de regio om onze toeristische doelen te bereiken. We doen dit met (één of meerdere) gemeenten op thema's, met 7 gemeenten in het Rijk van Nijmegen en met 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen.

Samen met de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen werken we aan een uitvoeringsplan dat gekoppeld is aan het Toeristisch Toekomstperspectief; "toerisme in balans". Toerisme is geen doel op zich maar een middel om de leefbaarheid te verbeteren. Hiervan profiteren zowel inwoners als bezoekers. Denk aan thema's als fiets- en wandelnetwerk, een Green Destination (een duurzame toeristische bestemming), zorgtoerisme en herinneringstoerisme.

Dit uitvoeringsplan helpt de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen om projectmatig beter te kunnen samenwerken. Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en de Provincie Gelderland werken met de gemeenten samen aan dit uitvoeringsplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De uitvoeringsagenda Toeristisch Toekomstperspectief Regio Arnhem Nijmegen 2030 is klaar. Besloten is dat deze onderdeel uit gaat maken van de Opgave Ontspannen Regio. Dit is één van de 5 opgaves van de Groene Metropoolregio; een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen. Op dit moment zijn we bezig met het uitwerken van de 4 speerpunten die onderdeel uitmaken van de Opgave Ontspannen Regio. Eén van die speerpunten is Duurzaam Toerisme. Wij prioriteren binnen dit speerpunt een aantal projecten voor de jaren 2021 en 2022 uit de uitvoeringsagenda. In het tweede kwartaal van 2021 liggen de Opgaven ter besluitvorming voor aan de raden van de 18 gemeenten (zie ook paragraaf 3.5.2).

3.6.2 Toeristen die zorg nodig hebben, kunnen op vakantie in onze gemeente.

We gaan zoveel mogelijk attracties en locaties toegankelijk maken. Dat doen we op verschillende manieren, onder andere:

- Toegankelijkheidsscans bij ondernemers afnemen met inzet van subsidie en enthousiasmeren voor toegankelijkheid;
- Kennis- en netwerkbijeenkomst organiseren;
- Gebruik van Hoge Nood App stimuleren;
- Toegankelijke pleisterplaatsen realiseren met daaraan gekoppeld toegankelijke routes;
- Onze gemeente (regio Rijk van Nijmegen) promotie en als toegankelijke regio door de inzet van passende media;
- Bij noodzakelijke aanpassingen van onze speeltuinen nemen we de verbetering van de toegankelijkheid van de speeltuin mee in het nieuwe ontwerp. Er zijn al contacten met de organisatie Speeltuinbende. Inwoners en bezoekers profiteren van deze aanpassingen;
- Participeren aan landelijke acties zoals Week van Toegankelijkheid.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn volop bezig met voorbereidingen zodat we na de coronacrisis kunnen uitpakken met bijeenkomsten en promotie over onze gastvrije gemeente/regio.

- Wij stimuleren de scans die door Ongehinderd en MKB Nederland worden aangeboden aan ondernemers.
- Wij stimuleren het gebruik van de Hoge Nood App door deze onder de aandacht te brengen van ondernemers.
- Bij de aanleg van Ommetjes is toegankelijkheid altijd een aandachtspunt. Soms is het niet haalbaar in een gebied. De WMO adviesraad scant diverse routes en geeft hierover advies.
- Wij dienen een subsidieverzoek in bij het fiets- en wandelfonds voor een aantrekkelijke gevarieerde én toegankelijke 4-daagse wandelroute door het Rijk van Nijmegen.
- Een braillekaart met daarop de toeristische toppers voor slechtziende/blinde bezoekers is klaar. Deze ligt straks in de VVV.
- Het VVV kantoor is aangepast zodat het Keurmerk voor Toegankelijkheid nu geldt.
- Wij zetten ons in om het te realiseren fiets-voetveer tussen Bommel en Ooij toegankelijk te maken voor de diverse gebruikers; (elektrische) rolstoelen, scootmobielen, duofietsen. Duidelijk is dat dit meerkosten met zich meebrengt die wij in beeld zullen brengen.

3.6.3 Wandelaars en fietsers weten onze gemeente te vinden.

Wandelaars: We hebben in 2020 meegedaan aan de wedstrijd “wandalgemeente van het jaar” en zijn uitverkozen tot Wandelgemeente van het jaar 2020. Tot in ieder geval april 2021 publiceren wij samen met wandelkrant Te Voet over het mooie wandelaanbod in onze gemeente. Daarnaast besteden wij via lokale, regionale en landelijke kanalen aandacht aan deze nominatie.

Afhankelijk van de behoefte, realiseren we nog meer dorpsommetjes, samen met inwoners uit onze dorpen. We zorgen ervoor dat er ook routes en/of wandelmogelijkheden toegankelijk zijn voor minder validen en dat deze goed gevonden kunnen worden.

Fietsers: Wij gaan samen met de Stichting Toerisme en Recreatie thematische fietsroutes ontwikkelen. Hiermee maken we het fietsaanbod in onze gemeente aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers.

Berg en Dal wil een aantrekkelijke fietsgemeente zijn. We staan nu in de top 100 van de Fietsersbond (plaats 62): <https://www.fietsersbond.nl/fietsstad2020/fietsstad-2020-de-top-100/>. We willen in 2021 ons fietsaanbod verbeteren met het doel dat we in 2022 eindigen in de top 10 van Fietsstad van het jaar. Meedoen aan een competitie blijkt een heel goed instrument om partijen te verenigen en het aanbod in orde te maken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Wij publiceren in ieder geval één keer per maand over het wandelaanbod in Berg en Dal. Soms lokaal, soms regionaal, soms landelijk. Dat doen we in samenwerking met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal (STER), Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) en Wandelkrant Te Voet. Deze berichten worden gewaardeerd. Met name in coronatijd is men op zoek naar inspirerende wandelroutes.
- Er zijn inmiddels 14 dorpsommetjes. Veel dorpen hebben interesse om een dorpsommetje te ontwikkelen. De VVV geeft aan dat er veel belangstelling is voor de ommetjes.
- De website wandeleninbergendal.nl is voortdurend in ontwikkeling. Op dit moment staan er al meer dan 50 wandelingen op de website. Wij blijven de website verbeteren in samenwerking met TVAN.
- Wij ontwikkelen in samenwerking met de STER thematische routes. Wij verwachten dat deze voor de zomer klaar zijn.
- Wij kunnen nog niets melden als het gaat om de verkiezing Fietsstad van het jaar. Wel zijn we de update van het fietsknooppuntennetwerk nu aan het uitvoeren in

samenwerking met TVAN. Dit is voor de zomer klaar.

3.6.4 We bewegen met de consument mee; we veranderen onze definitie van goed Gastheerschap.

Het gastheerschap verandert omdat de wens van de consument verandert. Bij gastheerschap gaat het om alle aspecten van daadwerkelijke ontvangst van een bezoeker in onze regio. Gastheerschap omvat zowel de online vorm (apps, websites en social media-kanalen) als de fysieke vorm (VVV's). Goed gastheerschap is belangrijk omdat je daarmee de consument kan informeren en inspireren, maar ook sturen. Daarom gaan wij opnieuw invulling geven aan het gastheerschap, passend bij onze gemeente en het Rijk van Nijmegen. Wij werken daarbij samen met diverse partijen zoals Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal en de regiogemeenten. In 2021 weten wij hoe actueel gastheerschap eruit ziet voor Berg en Dal (en het Rijk van Nijmegen) en wat de kosten hiervan zijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De gesprekken hierover in de regio Rijk van Nijmegen zijn gaande. Daarover kunnen we nu nog niets melden.

3.6.5 Berg en Dal wordt een Green Destination.

Green Destinations is een middel om duurzaamheid en toerisme te verbinden. Vanuit toeristisch oogpunt biedt het kansen om ons te positioneren en verder te ontwikkelen als groene, duurzame bestemming en daarmee een nieuwe doelgroep te bereiken. Vanuit duurzaamheid biedt het kansen om de toeristische sector te motiveren en activeren om te verduurzamen met aandacht voor de thema's milieu, mens, landschap, cultuur.

Wij werken samen met de provincie en Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal aan een Green Key programma voor toeristische bedrijven.

Wij ondersteunen een aantal bedrijven bij het verminderen, beter scheiden en afvoeren van afval. Er is een kleinschalig onderzoek uitgevoerd bij een aantal toeristische bedrijven. Met de aanbevelingen hieruit gaan we aan de slag.

Eén van de aanbevelingen uit de Green Destination beoordeling was het opstellen van een toeristische analyse. Doel hiervan is zicht krijgen op de effecten van toerisme op natuur en landschap, milieu en klimaat, cultuur en traditie en de lokale gemeenschap. Wij gaan met deze aanbeveling aan de slag.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het Green Key programma kunnen we pas opstarten met STER en met ondersteuning van de provincie als er weer bijeenkomsten mogelijk zijn.

- De kleinschalige onderzoeken bij een aantal toeristische bedrijven zijn nog niet afgerond.
- Wij zijn gestart met het benaderen van ongeveer 10 grotere, beeldbepalende evenementen in onze gemeente en bieden informatie en ondersteuning aan om hun evenement te verduurzamen.

3.6.6 We hebben een (extra) seizoens fiets-voetveer tussen Bemmelen en Ooij.

Stichting Uiterwaarde exploiteert voor diverse gemeenten al diverse veren. Zij hebben kenbaar gemaakt dat zij op ons verzoek ook deze veerverbinding willen exploiteren. Inmiddels is er op hoofdlijnen inzicht in de eenmalige en structurele kosten. Vinden van budget voor deze kosten is nog een opgave. De eis waarmee we zijn gestart aan dit project was een duurzaam en toegankelijk veer. Inmiddels is gebleken dat deze eis omgebogen moet worden naar een wens. De kosten voor een toegankelijke, duurzaam veer zijn namelijk veel hoger. Tusseloplossing kan zijn: beginnen met een veer dat niet aan alle eisen voldoet en na verloop van tijd, als de exploitatiebijdragen van gemeenten lager worden (door meer gasten) hierin investeren.

De gesprekken met Rijkswaterstaat over vergunningen verlopen goed. De tekeningen van de paden en aanlegplekken zijn bijna afgerond. Binnenkort kunnen we deze formeel indienen bij Rijkswaterstaat.

Ter hoogte van de locatie van het veer zijn cultuurhistorische sporen te vinden van de IJssellinie en de Mauritslinie. Via het veer willen we deze met de gemeenten Lingewaard en Zevenaar en Stichting Beleef onze Waal zichtbaar en beleefbaar maken. Het fiets-voetveer draagt dus bij aan uiteenlopende opgaven van onze gemeente.

Als alles meezit, kan er al een veer varen in de loop van het seizoen van 2021. Dit veer betekent een uitbreiding van het toeristisch/ recreatieve aanbod voor bezoekers en inwoners waarmee we onze gemeente als fiets- en wandelgemeente nóg beter op de kaart kunnen zetten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De vergunningaanvraag bij Rijkswaterstaat is inmiddels ingediend.

Wij zijn weer een stap verder in het onderzoek naar de mogelijkheden voor een zo toegankelijk en duurzaam mogelijk veer. We brengen de (meer)kosten hiervan in beeld. Daarmee is er straks echt iets te kiezen voor het bestuur.

Wij zijn op zoek naar en in gesprek met partijen voor financiële ondersteuningsmogelijkheden (Verenfondsen, provincie, fondsen). De mogelijkheden lijken op dit moment nog beperkt.

Wij zijn bezig met het voorbereiden van de overeenkomsten met Uiterwaarde.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2021 na VJN	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	-8.463	-7.626	-590	-8.216	-7.620	-7.563	-7.429
Baten	2.065	1.892	235	2.127	2.211	2.213	1.963
Totaal programma	-6.398	-5.734	-355	-6.089	-5.409	-5.350	-5.466

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Dekkingsplan 2021-2024	439	468	520	360	-
1.2 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen	-5	-6	-6	-6	-
1.3 Krediet voor grondverwerving Cranenburgsestraat	-55	-	-	-	-65
1.4 Vaststellen Werkplan 2021 ODRN	-51	-	-	-	-
1.5 Wijziging begroting 2021 Munitax	-5	-	-	-	-
1.6 Starterslening	-	-	-	-	-500
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	323	462	514	354	-565
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Corona: Tweede kamer verkiezingen	-51	-	-	-	-
2.2 Corona: impuls re-integratietrajecten	-279	-	-	-	-
2.3 Formatie-uitbreiding griffie	-48	-46	-31	-31	-
2.4 Bijdrage ODRN	-	-149	-149	-149	-
2.5 Toerisme; Gelderland Herdenkt	-	-	-	-	-
- kosten	-38	-	-	-	-
- subsidie	19	-	-	-	-
2.6 Taakstelling huisvesting statushouders	-59	-	-	-	-
2.7 Reintegratietrajecten Werkbedrijf	-94	-95	-95	-95	-
2.8 Waterschapsverkiezingen	-	-	-24	-	-
2.9 Diverse kleine mutaties	-3	-3	-3	-3	-
Administratieve overboeking	-124	-5	15	15	-
Afrondingsverschillen	-1	-	-	-	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-678	-298	-287	-263	-
Totaal mutaties programma 3	-355	164	227	91	-565

1.1 Dekkingsplan 2021-2024

Tijdens de begrotingsbehandeling op 5 november 2020 is het dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld. Dit dekkingsplan is verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om een bezuiniging van € 439.000 in 2021 tot € 360.000 in 2024. Het gaat om de basisregeling gemeenschappelijk orgaan Arfnhem- Nijmegen (GOAN), aangepaste openingstijden balie burgerzaken, sluiten trouwlocatie Millingen (Zalmkerkje), verhogen leges huwelijken, vermindering werkbudget Economie, opbrengst bedrijventerrein Hulsbeek en verlagen opdracht ODRN. Daarnaast is voor 3 jaar formatie beschikbaar gesteld voor het versneld uitvoeren van de Woonagenda.

1.2 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen

Op 24 september 2020 besloot de raad om het jaarlijkse exploitatiebudget voor dagelijks- en contractueel onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen structureel te verhogen tot € 331.000. Voor gebouwen die onder dit programma vallen, betekent dit een meerlast van € 4.726.

1.3 Aankoop perceel Cranenburgsestraat

Op 28 januari 2021 besloot de raad een bedrag beschikbaar te stellen om een perceel aan te kopen aan de Cranenburgsestraat, voor strategisch gewenste redenen. Het aankoopbedrag van het perceel is € 65.000. Het verschil tussen de aankoopwaarde en de boekwaarde van € 55.250 dekken we ten laste van de algemene reserve. Zie ook programma Ons geld (1.3).

1.4 Vaststellen Werkplan 2021 ODRN

In januari 2021 heeft de raad het Werkplan 2021 van de ODRN vastgesteld. Dit leidt tot een extra bijdrage van € 51.298. Deze extra kosten dekken we uit een bijdrage uit de Algemene reserve. Zie ook programma Ons Geld (1.4).

1.5 Wijziging begroting 2021 Munitax

In januari 2021 heeft de raad ingestemd met de gewijzigde begroting 2021 van Munitax. Op dit programma leidt dat tot extra kosten van € 5.000. Deze extra kosten dekken we uit de Algemene reserve. Zie ook programma Ons geld (1.5).

1.6 Starterslening

In 2017 is door de raad besloten over de mogelijkheid van startersleningen (VB/Raad/17/00535). Tegelijkertijd is toen een bedrag van € 500.000,- ter beschikking gesteld om beschikbaar te stellen als lening. Dit bedrag is in 2019 opgehoogd met nog eens € 500.000 (Z-19-80047). Hierdoor zijn tot nu toe vanaf 2017 in totaal 34 startende huishoudens in de gelegenheid gesteld om een woning te kopen. In de gemeenteraad van 25 februari heeft de raad besloten dit bedrag nogmaals met € 500.000 te verhogen.

2.1 Corona: Tweede kamer verkiezingen

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de Tweede Kamerverkiezing noodzakelijk. We krijgen via de algemene uitkering een compensatie voor de extra te maken kosten van € 51.000. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.2 Corona: impuls re-integratietrajecten

Het kabinet neemt in verband met corona aanvullende maatregelen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Voor re-integratietrajecten krijgen we via de algemene uitkering een bedrag van € 279.000 voor 2021. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.3 Formatie-uitbreiding griffie

De huidige griffier gaat uiterlijk 1 maart 2022 met pensioen. De Werkgeverscommissie (WGC) heeft daarom besloten om de vacature voor de functie van griffier open te stellen voor 32-36 uur per week. Ze hopen de functie per september/oktober 2021 in te kunnen vullen. Dit betekent een uitbreiding van de formatie met 0,18 – 0,29 fte. Daarnaast zijn tot pensionering van de huidige griffier de personeelskosten hoger, omdat er dan tijdelijk 2 griffiers zijn. De extra kosten voor 2021 zijn € 36.000. Voor 2022 zijn de extra kosten € 30.000 en vanaf 2023 is de structurele meerlast € 15.000 per jaar. Daarnaast is per 1 april de formatie voor de medewerker griffie uitgebreid met 11 uur per week. De extra kosten hiervan zijn voor 2021 € 12.000. Vanaf 2022 zijn de kosten structureel € 16.000 hoger.

Per saldo gaat het voor 2021 het om een extra bedrag van € 48.000. In 2022 zijn de extra kosten maximaal € 46.000 en vanaf 2023 is de meerlast structureel € 31.000 per jaar.

2.4 Bijdrage ODRN

We hebben van de ODRN de advieslijst voor het werkplan 2022 ontvangen. Uit de advieslijst blijkt dat we onze raming van de meerjarenbegroting voor wat betreft de bijdrage aan de ODRN moeten bijstellen. Dat heeft 3 oorzaken:

1. De ODRN stelt het uurtarief niet bij voor 2022 (van € 6,- naar € 3,- verhoging).
2. De ODRN kan de 2% ombuiging niet realiseren (van de 1%, 2% 3%). ODRN geeft aan dat gemeentes deze moeten realiseren in de werkzaamheden die de ODRN moet uitvoeren.
3. Toename van werkzaamheden door meer bezwaar en beroep, meer vergunningen en daarmee ook meer toezicht.

2.5 Toerisme; Gelderland Herdenkt

Veel activiteiten van het project Gelderland Herdenkt zijn vanwege COVID-19 niet doorgegaan. Een aantal activiteiten zijn uitgesteld. Deze activiteiten mogen we ook dit jaar nog uitvoeren. De subsidiebeschikking is daarop aangepast. De helft van de kosten komen voor subsidie in aanmerking. Daarom nemen we daarvoor een raming op in 2021.

2.6 Taakstelling huisvesting statushouders

In verband met de extra taakstelling voor huisvesting van statushouders in 2021 verwachten we een hogere rijksvergoeding van € 59.000 te krijgen. Deze middelen zetten we voor deze taakstelling in. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.7 Re-integratietrajecten Werkbedrijf

De rijksmiddelen hiervoor zijn met € 94.000 bijgesteld. Deze middelen sluiten we volgens bestaande afspraak door naar het Werkbedrijf. De uitgaaf ramen we op dit programma, de algemene uitkering op programma Ons geld (zie 2.1).

2.8 Waterschapsverkiezingen

We ontvangen via de algemene uitkering jaarlijks een vergoeding van € 6.000 voor de kosten van de Waterschapsverkiezingen in 2023. In 2023 ramen we de kosten. We houden hierbij voor de raming van de kosten in 2023 voorlopig hetzelfde bedrag aan als het te ontvangen bedrag over 4 jaren.

2.9 Diverse kleine mutaties

Ook zijn een aantal kleine mutaties verwerkt. Voor dit programma gaat het om:

- Versterking omgevingsveiligheidsdienst (via algemene uitkering) € - 3.300

Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?

Voor het sluitend maken van de begroting 2021 waren bezuinigingen/ ombuigingen nodig. De fracties hebben in het begin van het begrotingsproces een lijst met ombuigingen aangeleverd. De ombuigingen waarvoor een raadsmeerderheid was zijn verwerkt in de begroting 2021 (Top 19). Omdat dit niet voldoende was is aanvullend het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld door middel van de 1e begrotingswijziging.

Hieronder staat de stand van zaken van de bezuinigingen die onder dit programma vallen. De niet gerealiseerde bezuinigingen lichten we hieronder toe. Een meerjarig totaaloverzicht van alle bezuinigingen is opgenomen in de bijlage (Totaaloverzicht bezuinigingen).

Onderstaande link leidt naar de tekst van de bezuinigingen in de begroting 2021.

[Bezuinigingen programma Onze gemeente Programmabegroting 2021](#)

In onderstaande tabel zijn de niet gerealiseerde bezuinigingen met 'rood' aangegeven. De bezuinigingen die we deels hebben gerealiseerd met 'oranje'.

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	Realisatie
3.1 Vermindering werkbudget economie	25	25	25	25	Gerealiseerd
3.2 Woonagenda Formatie inzetten	-90	-90	-90	-	Gerealiseerd
3.3 Gemeenschappelijk orgaan Arnhem - Nijmegen (GOAN)					
Basisregeling gemeenschappelijk orgaan Arnhem-Nijmegen (GOAN)	225	-100	-100	-100	Gerealiseerd
Ontspannen regio	-	45	45	45	Gerealiseerd
Circulaire regio	-	45	45	45	Gerealiseerd
Groene groei regio	-	45	45	45	Gerealiseerd
Productieve regio	-	45	45	45	Gerealiseerd
Verbonden regio	-	45	45	45	Gerealiseerd
Bijdrage provincie Goan 2021/2022	10	10	10	10	Gerealiseerd
Beëindiging inwonerbijdrage The Economic Board	10	10	10	10	Gerealiseerd
3.4 Leges huwelijken (+/-200 per jaar) verhogen met € 80	16	16	16	16	Gerealiseerd
3.5 Opbrengst Bedrijventerrein Hulsbeek	200	300	300	-	Niet gerealiseerd
3.6 ODRN verlagen opdracht/verhogen inkomsten voor advisering	-	25	50	100	Niet gerealiseerd
3.7 Sluiten trouwlocatie Millingen (Zalmkerkje)	-	7	7	7	Niet gerealiseerd
3.8 Aangepaste openingstijden aan de balie.	-	-	55	55	Niet gerealiseerd
Totaal bezuinigingen programma Onze gemeente	396	428	508	348	

3.3 Gemeenschappelijk orgaan Arnhem – Nijmegen (GOAN)

Structurele stelpost vanaf 2022 van € 100.000. In tweede kwartaal 2021 komt er een voorstel naar de raad over wel/niet inschrijven op de verschillende opgaven.

De bezuiniging bijdrage provincie Goan 2021/2022 en The Economic Board zijn gerealiseerd.

3.5 Opbrengst Bedrijventerrein Hulsbeek

Er is ruime belangstelling voor de kavels, maar er heeft nog geen verkoop plaats gevonden. De regels voor het aanhouden van opties op kavels zijn aangescherpt om te voorkomen dat "goedkope" opties lang worden aangehouden.

3.6 ODRN verlagen opdracht/ verhogen inkomsten door advisering

Op korte termijn (juli 2021) volgt er een raadsvoorstel om de legesverordening aan te passen en om daarmee ook voor vooroverleg bij een vergunning leges te heffen. Daarnaast onderzoeken we of het heffen van leges voor milieuvergunningen invoeren. Het verlagen van de opdracht aan de ODRN lijkt niet mogelijk, dus moeten we onze inkomsten proberen te verhogen. Daarnaast zijn de (financiële) gevolgen van de invoering van de Omgevingswet sterk afhankelijk van de beleidskeuzes die de gemeenteraad nog moet maken.

3.7 Sluiten trouwlocatie Millingen (Zalmkerkje)

De voorbereiding voor verkoop in 2021 is in gang gezet.

3.8 Aangepaste openingstijden aan de balie

In 2022 wordt duidelijk wat de nieuwe openingstijden worden.

Beleidskaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

RE-INTEGRATIEVERORDENING PARTICIPATIEWET RIJK VAN NIJMEGEN

Nadere regels en beleidsregels Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Financiële verordening Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen 2015

Inkoopbeleid MGR 2017

Arbeidsmarkt- en Re-integratiebeleid 2020 t/m 2023 Rijk van Nijmegen: 'Werk Voorop'

Het Werkbedrijf

Inrichtingsplan-module-werkbedrijf

Werkzoekende

Sociaal Maatschappelijke Visie 2015

Sterke werkwoorden

Werk is de uitkomst

Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Structuurvisie Berg en Dal

Economische Visie Hier wordt gewerkt

Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming

Integraal toezicht en handhavingsbeleid

Notitie grondexploitatie van de commissie BBV

Strategische agenda 2020 Euregio

Woonagenda 2017-2025

Verbonden partijen

- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen
- Euregio (Rhein-Waal)
- Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen
- Grenzland Draisine GMBH
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
- Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen
- Stichting Rijk van Nijmegen@
- Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Ons Geld

In dit programma staat:

- waar ons geld vandaan komt: overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief financiering en reserves);
- hoeveel vennootschapsbelasting we moeten betalen;
- hoe we het bedrag voor dingen hebben besteed, die we niet hadden kunnen voorzien.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het programma Ons geld. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2021.

Onder het kopje 'Financiën' zijn wel mutaties opgenomen en toegelicht.

[Programma Ons Geld Programmabegroting 2021](#)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2021 na VJN	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	-8.410	-7.230	137	-7.093	-6.856	-7.453	-7.533
Baten	72.794	71.500	2.191	73.691	71.801	72.545	72.806
Totaal programma	64.384	64.271	2.327	66.598	64.945	65.093	65.274

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Dekkingsplan 2021-2024	302	402	502	502	-
1.2 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen	256	256	256	256	-
1.3 Inzet Algemene reserve voor grondverwerving Cranenburgsestraat	55	-	-	-	-
1.4 Vaststellen Werkplan 2021 ODRN	51	-	-	-	-
1.5 Wijziging begroting 2021 Munitax	-43	-	-	-	-
1.6 Inzet Algemene reserve voor extra kosten Munitax	71	-	-	-	-
1.7 Inzet Algemene reserve voor storting voorziening onderhoud wegen	570	-	-	-	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	1.262	658	758	758	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Algemene uitkering	1.161	-229	-210	-233	-
2.2 Corona: Lokale culturele voorzieningen	-155	-	-	-	-
2.3 Dividend BNG	55	-	-	-	-
Administratieve overboeking	4	-140	-209	-209	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	1.065	-369	-419	-442	-
Totaal mutaties programma 4	2.327	289	339	316	-

1.1 Dekkingsplan 2021-2024

Tijdens de begrotingsbehandeling op 5 november 2020 is het dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld. Dit dekkingsplan is verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om een bezuiniging van € 302.000 in 2021 oplopend tot € 502.000 vanaf 2023. Het gaat om het extra verhogen van de ozb met 4%, verlagen stelpost onvoorzien en de taakstelling op de gemeenschappelijke regelingen 1%, 2%, 3%.

1.2 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen

Op 24 september 2020 besloot de raad om het jaarlijkse exploitatiebudget voor dagelijks- en contractueel onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen structureel te verhogen tot € 331.000. De verrekeringen met de reserves en stelpost vallen onder dit programma en leiden tot een positieve mutatie op dit programma van € 255.781.

1.3 Aankoop perceel Cranenburgsestraat

Op 28 januari 2021 besloot de raad een bedrag beschikbaar te stellen om een perceel aan te kopen aan de Cranenburgsestraat, voor strategisch gewenste redenen. Het aankoopbedrag van het perceel is € 65.000. Het verschil tussen de aankoopwaarde en de boekwaarde van € 55.250 dekken we ten laste van de algemene reserve. Zie ook programma Onze gemeente (1.3).

1.4 Vaststellen Werkplan 2021 ODRN

In januari 2021 heeft de raad het Werkplan 2021 van de ODRN vastgesteld. De extra bijdrage van € 51.298 dekken we uit de Algemene reserve. Zie ook programma Onze gemeente (1.4).

1.5/1.6 Wijziging begroting 2021 Munitax

In januari 2021 heeft de raad ingestemd met de gewijzigde begroting 2021 van Munitax. Op dit programma leidt dat tot extra kosten van € 43.000. De totale extra kosten (€ 71.000) voor

Munitax dekken we uit de Algemene reserve. Per saldo gaat het op dit programma om een voordeel van € 28.000.

1.7 Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025

Op 1 april 2021 heeft de raad het Beheerplan wegen 2021-2025 vastgesteld. Als startkapitaal is een bedrag van € 570.000 in de voorziening onderhoud wegen gestort. Dit bedrag dekken we uit de Algemene reserve.

2.1 Algemene uitkering

De algemene uitkering is bijgesteld volgens de decembercirculaire 2020. De bijstelling leidt tot een voordeel van € 1.161.000. Voor coronamaatregelen ontvangen we € 1.242.000, re-integratietrajecten Werkbedrijf € 94.000, brede aanpak dak- en thuisloosheid € 32.000, sportstimulering € 80.000 en de aanvullende taakstelling voor maatschappelijke begeleiding van statushouders € 59.000. De suppletie uitkering sociaal domein is daarentegen verlaagd met € 413.000.

2.2 Corona: Lokale culturele voorzieningen

Voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur ontvangen we een rijksbijdrage van € 155.000 voor 2021. Veel van de culturele instellingen die gemeenten ondersteunen, komen door de coronacrisis in de problemen omdat activiteiten niet kunnen doorgaan en eigen inkomsten dalen. Met deze extra middelen stelt het rijk gemeenten in staat de lokale culturele infrastructuur in stand te houden.

2.3 Dividenduitkering BNG

We ontvangen over 2020 een hogere dividenduitkering van de BNG. Dit leidt tot een voordeel van € 55.000.

Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?

Voor het sluitend maken van de begroting 2021 waren bezuinigingen/ ombuigingen nodig. De fracties hebben in het begin van het begrotingsproces een lijst met ombuigingen aangeleverd. De ombuigingen waarvoor een raadsmeerderheid was zijn verwerkt in de begroting 2021 (Top 19). Omdat dit niet voldoende was is aanvullend het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld door middel van de 1e begrotingswijziging.

Hieronder staat de stand van zaken van de bezuinigingen die onder dit programma vallen. De niet gerealiseerde bezuinigingen lichten we hieronder toe. Een meerjarig totaaloverzicht van alle bezuinigingen is opgenomen in de bijlage (Totaaloverzicht bezuinigingen).

Onderstaande link leidt naar de tekst van de bezuinigingen in de begroting 2021.

[Bezuinigingen programma Ons geld Programmabegroting 2021](#)

In onderstaande tabel zijn de niet gerealiseerde bezuinigingen met 'rood' aangegeven. De bezuinigingen die we deels hebben gerealiseerd met 'oranje'.

		Bedragen x € 1.000				
		2021	2022	2023	2024	Realisatie
4.1	Verhoging ozb 2x 4%	454	454	454	454	Gerealiseerd
4.2	Verhoging stelpost onvoorzien ongedaan maken	75	75	75	75	Gerealiseerd
4.3	Taakstelling Gemeenschappelijke regelingen 1%, 2%, 3%	-	100	200	200	Niet gerealiseerd
Totaal bezuinigingen programma Ons geld		3.182	3.482	3.643	3.234	

4.3 Taakstelling Gemeenschappelijke regelingen 1%, 2%, 3%

De begrotingen 2022 van GR-en zijn niet verwerkt in deze Voorjaarsnota. Ze worden voor de zomer 2021 door hun Algemeen Besturen vastgesteld. Hieruit zal blijken of de generieke korting is gerealiseerd.

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie rente van de commissie BBV

Notitie overhead van de commissie BBV

Notitie riolering van de commissie BBV

Notitie waardering vastgoed van de commissie BBV

Financiële verordening Berg en Dal 2021 (art. 212)

Nota reserves en voorzieningen 2021

Controleverordening Berg en Dal (2021)

Belastingenverordeningen gemeente Berg en Dal

Budgethoudersregeling Berg en Dal 2021

Nota inkoopbeleid Berg en Dal 2016

Financieringsstatuut gemeente Berg en Dal 2021

Financiële verhoudingswet

Verbonden partijen

- Bank Nederlandse gemeenten
- Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Overhead

We moeten de overheadkosten apart in de begroting en jaarrekening verwerken. Het gaat hier om kosten die te maken hebben met de ondersteuning van de organisatie.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe beleidsontwikkelingen binnen het programma Overhead. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2021.

Onder het kopje 'Financiën' zijn de mutaties opgenomen en toegelicht.

Programma Overhead Programmabegroting 2021

Hieronder vindt u het actuele overzicht van overhead in cijfers.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Begroting 2021 na VJN
1. Loonkosten overhead	-4.433	-5.727	-5.629
2. ICT-kosten	-2.256	-2.256	-2.247
3. Huisvestingskosten	-520	-537	-535
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.870	-1.481	-1.420
Totaal	-9.079	-10.001	-9.831
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	131	357	357
Overhead ten laste van exploitatie	-8.949	-9.644	-9.474

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2021 na VJN	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	-8.940	-9.608	167	-9.440	-9.763	-9.749	-9.738
Baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma	-8.939	-9.608	167	-9.440	-9.763	-9.749	-9.738

Toelichting verschillen Primaire begroting - Voorjaarsnota

In onderstaande tabel zijn de mutaties op dit programma weergegeven. Daaronder zijn de mutaties toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	Invest.
1. Mutaties tot Voorjaarsnota					
<i>Besluitvorming tot Voorjaarsnota:</i>					
1.1 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen	-39	-39	-39	-39	-
Totaal mutaties tot Voorjaarsnota	-39	-39	-39	-39	-
2. Mutaties Voorjaarsnota					
2.1 Kosten Bedrijfsvoering	14	-1	-1	-1	-
Administratieve overboeking	193	-14	-5	-5	-
Totaal mutaties Voorjaarsnota	207	-15	-6	-6	-
Totaal mutaties programma 5	168	-54	-45	-45	-

1.1 Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen

Op 24 september 2020 besloot de raad om het jaarlijkse exploitatiebudget voor dagelijks- en contractueel onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen structureel te verhogen tot € 331.000. Voor gebouwen die onder dit programma vallen, betekent dit een meerlast van € 39.443.

2.1 Kosten Bedrijfsvoering

Actualisatie van de kosten van de bedrijfsvoering levert in totaal een voordeel op van € 14.000. Dit bedrag is met name veroorzaakt door:

- Verhuur voormalige gemeentewerf Beek
- Taxaties inventarissen en gebouwen voor verzekering

Wat zijn de gevolgen van de bezuinigingen?

Voor het sluitend maken van de begroting 2021 waren bezuinigingen/ ombuigingen nodig. De fracties hebben in het begin van het begrotingsproces een lijst met ombuigingen aangeleverd. De ombuigingen waarvoor een raadsmeerderheid was zijn verwerkt in de begroting 2021 (Top 19). Omdat dit niet voldoende was is aanvullend het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld door middel van de 1e begrotingswijziging.

Hieronder staat de stand van zaken van de bezuinigingen die onder dit programma vallen. De niet gerealiseerde bezuinigingen lichten we hieronder toe. Een meerjarig totaaloverzicht van alle bezuinigingen is opgenomen in de bijlage (Totaaloverzicht bezuinigingen).

Onderstaande link leidt naar de tekst van de bezuinigingen in de begroting 2021.

[Bezuinigingen programma Overhead Programmabegroting 2021](#)

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	Realisatie
5.1 Overhead	50	50	50	50	Gerealiseerd
Totaal bezuinigingen programma Overhead	50	50	50	50	

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie overhead van de commissie BBV

Verbonden partijen

Er zijn geen Verbonden partijen die onder dit programma vallen.

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de belastingen en heffingen die een gemeente mag innen. We gaan in op de volgende onderdelen:

- de verwachte (geraamde) belastinginkomsten
- het beleid over de lokale heffingen
- een overzicht van de diverse heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- een aanduiding van de lokale lastendruk

De gemeente mag een aantal belastingen en heffingen innen. Deze gemeentelijke belastingen en heffingen maken voor ongeveer 16% deel uit van de gemeentelijke inkomsten. We maken in het gemeentelijk belastinggebied onderscheid tussen:

- belastingen, dit zijn onder andere de onroerendezaakbelastingen (OZB), BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting: de opbrengst hiervan is niet gekoppeld aan bepaalde diensten die wij aanbieden.
- bestemmingsheffingen, zijn heffingen die gekoppeld zijn aan een bepaalde dienst van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de lokale heffingen. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2021.

[Paragraaf Lokale heffingen Programmabegroting 2021](#)

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de exploitatiebegroting beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over het weerstandsvermogen en risicobeheersing. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf in de begroting 2021.

[Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing Programmabegroting 2021](#)

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente heeft veel wegen, riolen, lichtmasten, speeltuinen en gebouwen in eigendom. Dit noemen we kapitaalgoederen. De gemeente zorgt voor het onderhoud van kapitaalgoederen, dit is belangrijk om prettig en veilig te kunnen leven in de gemeente. Om de kapitaalgoederen goed te onderhouden hebben we beleidsplannen opgesteld en vertaald naar beheerplannen. Zo weten we wat we willen, wat we hebben, wat nodig is en wat het ons kost.

Algemeen

In deze paragraaf beschrijven we op welke wijze wij onze kapitaalgoederen beheren. Maar wat zijn kapitaalgoederen? Kapitaalgoederen vertegenwoordigen over het algemeen het grootste kapitaal van de gemeente. Beheer en onderhoud kost ons jaarlijks veel geld. De volgende kapitaalgoederen moeten we minimaal benoemen volgens het “besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”:

1. wegen;
2. riolering;
3. water;
4. groen;
5. gebouwen;

Van deze kapitaalgoederen moeten in de begroting.

- Het beleidskader;
- De financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien;
- De vertaling van de financiële consequenties

Aan dit rijtje hebben wij zelf twee kapitaalgoederen toegevoegd:

6. openbare verlichting;
7. speelruimten (eigen toevoeging).

Wetten en regels

Er bestaat geen algemene wet waarin staat hoe gemeentes kapitaalgoederen moeten onderhouden. Dit is namelijk in verschillende wetten beschreven. Bijvoorbeeld vanuit de provincie en waterschappen bestaan er specifieke wetten en regels.

Algemeen uitgangspunt is dat de gemeente verplicht is om te zorgen voor een veilige openbare ruimte. Wij moeten aan kunnen tonen dat er voldoende gedaan is om de openbare ruimte veilig te houden. Dit doen wij onder anderen door regelmatig inspecties uit de voeren. De gegevens uit deze inspecties in combinatie met beleidskaders zijn de basis voor de onderhoudsplannen.

Actuele beleids- en beheerplannen

In onderstaand schema hebben we per kapitaalgoed de relevante beleids- en beheerplannen genoemd. Het jaar geeft aan wanneer het plan vastgesteld is. De frequentie gaat over de houdbaarheid van het plan. Onder volgende actualisatie staat in welk jaar we de bestaande versie actualiseren. In de laatste kolom is aangegeven waar en of het beleids- beheerplan in de begroting staat.

Beheerplan	Jaar	Frequentie actualisatie	Volgende actualisatie	Financiële vertaling in begroting
1. Onderhoudsplan Wegen	2021	Een keer per 5 jaar	2025	MIP* en voorziening

2.	Gemeentelijk Rioleringsplan	2020	Een keer per 5 jaar	2025	MIP, reserve en exploitatie
3.	Water				MIP en exploitatie
4.1.	Bomenstructuurplan	2013	Een keer per 10 jaar	2021	Exploitatie
4.2.	Lijst bijzondere houtopstanden	2013	Een keer per 10 jaar	2021	Exploitatie
5.	Gebouwen	2020	Een keer per 3 jaar	2023	MIP en voorziening
6.	Openbare verlichting	2020	Een keer per 5 jaar	2025	Exploitatie
7.	Vervangingsplan Speelvoorzieningen	2018	Een keer per 5 jaar	2021	Reserve

* MIP = Meerjaren investeringsplan

1. Wegen

Wat willen we?

In 2015 heeft de gemeenteraad bepaald wat de onderhoudsniveaus van elke weg zijn. Wij noemen dit het uitgebalanceerde onderhoudsniveau. De kwaliteitsnormen zijn als volgt bepaald.

Soort weg	Kwaliteitsnorm	Toelichting
Verhardingen in centrum (Mlg, Grb, Bk)	Hoog	Visitekaartje gemeente
Ontsluitingswegen (rijbanen/fietspaden)	Hoog	Representatie en verkeersveiligheid
Wegen op dijken langs de Rijn en de Waal	Hoog	Waterveiligheid, representatie
Binnen bebouwde kom		
- Trottoirs en fietspaden	Minimaal basis	Comfort en veiligheid van personen
- Rijbanen en parkeerplaatsen	Laag	Lage snelheid; weinig risico
Buiten bebouwde kom, m.u.v. wijk-ontsluitingswegen		
	Laag (tijdelijk)	Eens per 40 jaar groot onderhoud

Er is bijna 2 miljoen vierkante meter aan wegen, fietspaden en voetpaden in de gemeente. Hiervan onderhouden wij:

- 29 % op hoog niveau;
- 15 % op basisniveau;
- 56 % op laag niveau.

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn nodig om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Met een tweejaarlijkse inspectie brengen we de onderhoudstoestand in kaart. In 2020 voerden we deze tweejaarlijkse inspectie voor het laatst uit. Het Beheerplan wegen 2020 wordt in het najaar van 2020 vastgesteld. De volgende inspectie staat gepland voor 2022. De inspectie geeft per wegvak inzicht in de kwalitatieve toestand.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Wegen: oppervlakte van het wegennet	2.006.402	m ²

Wegen: binnen bebouwde kom	1.431.126 m ²
Wegen: buiten bebouwde kom	575.276 m ²
Wegen: elementen bestrating	1.097.107 m ²
Wegen: asfalt	850.171 m ²

Wat is nodig?

Uit de weginspectie van 2020 blijkt welk onderhoud wij in 2021 uit moeten voeren. Daarnaast voeren we ook nog onderhoud uit dat in 2020 niet uitgevoerd is. In 2021 staat het volgende groot onderhoud op de planning:

- Heumensebaan/Rijlaan/Biesseltsebaan (Groesbeek)
- Hogewaldseweg (Groesbeek)
- Hubertusweg (Beek)
- Gedeelte Wylerbaan (Groesbeek)
- Gedeelte Oude Kleefsebaan (Berg en Dal)
- Wegkantverbeteringen op diverse locaties

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben een nieuw onderhoudsplan wegen op laten stellen. Dit is in april door de raad vastgesteld. Het plan gaat uit van een 100% laag onderhoudsniveau. Dat betekent dat we de kwaliteit gaan verlagen. Dit is een gevolg en uitwerking van de bezuinigingsopgave.

De hierboven genoemde planning blijft ongewijzigd. Daar komen nog wel twee projecten bij vanuit het Meerjaren InvesteringsPlan. Dit jaar gaan we de omgeving van de Bosstraat / Lindelaan in Groesbeek vernieuwen. Daar vervangen we het asfalt door klinkers. Hetzelfde geldt voor de Herwendaalsehoek in Groesbeek. Ook daar gaan we het asfalt door klinkers vervangen. Daarnaast zijn/ gaan we bezig met een aantal reconstructies, die ook als project op het MIP staan. De projecten 'Het Zand' in Ooij en 'Nassaustraat' in Ooij zijn eind april van start gegaan. We verwachten beide projecten medio augustus 2021 af te ronden. Met het project 'Koningin Wilhelminastraat' in Ooij starten we medio juli en zal een looptijd van ongeveer een half jaar hebben.

Wat kost het?

Samen met de planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormen de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water, en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Voor groot onderhoud werken we met raamovereenkomsten. Op basis van deze overeenkomsten kunnen wij diverse onderhoudswerkzaamheden in uitvoering brengen.

Voor financiering van de onderhoudsplannen maken wij gebruik van een voorziening onderhoud wegen. Hier voegen we jaarlijks € 1.278.000 aan toe.

Onze eigen buitendienst voert vooral klein onderhoud uit. Door klein onderhoud tijdig uit te voeren kunnen we groot onderhoud uitstellen.

Voor het verloop van de voorziening onderhoud wegen verwijzen wij u naar het overzicht "reserves en voorzieningen".

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het klein onderhoud van wegen betalen we gedeeltelijk uit de exploitatie en verloopt volgens verwachting.

Voor het kleinschalig groot onderhoud gaan we vanaf 1 april met een onderhoudsvoorziening werken, die met terugwerkende kracht vanaf 1 januari in gaat. De dotatie aan deze voorziening is € 1.023.000 per jaar (raad 1 april).

Voor het kleinschalig groot onderhoud maken we onder anderen gebruik van twee raamovereenkomsten. Een raamovereenkomst is een schriftelijke overeenkomst tussen aanbestedende diensten en de gemeente, met als doel het plaatsen van een stroom van toekomstige opdrachten.

2. Riolering

Wat willen we?

De riolering beschermt de volksgezondheid en het milieu, door het afvalwater af te voeren naar de afvalwaterzuivering. Het inzamelen en afvoeren van afvalwater naar de afvalwaterzuivering is een belangrijke wettelijke zorgplicht voor de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente ook de zorgplicht voor het doelmatig inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van structureel nadelige gevolgen door grondwater. De riolering maakt deel uit van het watersysteem, waarbij zowel boven- als ondergrondse voorzieningen aanwezig zijn. Daarmee is het een belangrijk onderdeel van de leefomgeving.

Een aantal ontwikkelingen hebben een directe relatie met riolering en een effect op onze werkzaamheden hierin.

- Klimaatadaptatie. Het klimaat verandert. Het gaat vaker en harder regenen, het wordt warmer en droger voor lange aaneengesloten perioden. De droge zomers van 2018 en 2019 maar ook het droge voorjaar van 2020 hebben effect op onze waterhuishouding: grondwaterstanden dalen en beekdalen vallen droog. Daarvoor, in 2016, maar ook in 2018, hebben we in onze gemeente ook te maken gehad met zware buien die voor veel overlast hebben gezorgd, vooral in Breedeweg.
- Duurzaamheid / circulariteit. We houden de ontwikkelingen om de riolering te verduurzamen in de gaten. Je kunt hierbij denken aan materialen die we kunnen hergebruiken en/of herbruikbare materialen toepassen. Daarnaast kunnen we uit afvalwater grondstoffen winnen en energie opwekken.
- Omgevingswet (invoering per 1-1-2022). De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om zaken die nu nog op nationaal niveau geregeld zijn, straks lokaal te regelen. Dit betekent dat er straks meer keuze is hoe we de gemeentelijke watertaken vormgeven. De gemeentelijke zorgplichten blijven overigens onveranderd gelden en komen terug in de Omgevingswet.

Ook vinden we aansluiting bij de Werkenheid Regio Nijmegen (WRN), die een visie op de waterketen heeft opgesteld: 'Doelmatige en klimaatbestendige waterketen door gebalanceerde innovatie van de watertaken'. De visie is gebaseerd op de watertaken en gericht op de lange termijn (2050). Hierin staan onder andere de volgende zaken beschreven: stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en drinkwater.

Het beleid rondom riolering, de gemeentelijke watertaken, staat in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2016-2020. Momenteel actualiseren we dit plan. Het nieuwe GRP 2021-2025 wordt waarschijnlijk in het najaar van 2020 vastgesteld. Het GRP biedt eveneens de onderbouwing voor (ontwikkeling van) de rioolheffing.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is geactualiseerd en vastgesteld. Vanaf 1 januari 2021 is het nieuwe GRP in werking getreden. Samen met de projecten uit andere vakgebieden zijn de verschillende projecten uit het GRP op het Meerjaren InvesteringsPlan gezet.

Wat hebben we?

Onderstaande tabel geeft een globaal overzicht van de voorzieningen binnen gemeente Berg en Dal voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, het verwerken van hemelwater en grondwater.

Taakveld	Omvang	Eenheid
Riolering: lengte vrijvervalriool	273	km
Riolering: lengte drukriool	82	km
Riolering: gemalen	53	stuks
Riolering: bergbezinkvoorziening	7	stuks
Riolering: drainage	8	km
Riolering: pompunits	219	stuks
Riolering: straatkolken	11.500	stuks

Wat is nodig?

Onderstaande reguliere beheerwerkzaamheden en projecten voeren we jaarlijks uit om te voldoen aan de visie / beleidsdoelen:

- Reinigen en inspecteren riolering.
- Reinigen van straat- en trottoirkolken (2 keer per jaar).
- Reinigen en inspecteren rioolgemalen / pompunits.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan riolering en kolken.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan gemalen / pompunits.
- Meten en monitoren van riolering / grondwater.
- Het ondersteunen van inwoners bij nieuwe projecten.

Afhankelijk van ontwikkelingen en het functioneren van bestaande voorzieningen, berekenen we het hydraulisch (en milieutechnisch) functioneren van de riolering met een computermodel. In het kader van klimaatadaptatie voeren we op korte termijn enkele zogenaamde stresstesten uit voor de woonkernen waar dit nog niet heeft plaatsgevonden. Breedeweg, Beek en Ubbergen zijn inmiddels uitgevoerd.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De reiniging en inspectie van de riolering is in uitvoering. Ongeveer 40% van het riool dat voor inspectie op de planning staat, is inmiddels geïnspecteerd. In het 1e en 2e kwartaal zijn we in Millingen aan de Rijn en Kekerdorp bezig.

Ook met het reinigen van de kolken is onze aannemer bezig. De kernen Millingen aan de Rijn, Ooij, Leuth en Breedeweg zijn klaar. Met het reinigen van de kolken in Groesbeek zijn we nog bezig. We verwachten de reiniging medio dit jaar af te ronden. Het reinigen en inspecteren van de rioolgemalen/pompunits is voor 50% gereed. Na het inspecteren/reinigen volgen de maatregelenplannen en de uitvoering daarvan.

Het onderhoud aan de meetpunten van de riolering is uitgevoerd. Tevens zijn er op twee locaties nieuwe meetpunten ingericht. In het voorjaar laten we pijlbuizen plaatsen voor het nieuwe grondwatermeetnet.

Wat kost het?

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) Berg en Dal 2016-2020 zijn we aan het actualiseren. Het nieuwe GRP leggen wij in het najaar ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.

De planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormt samen met de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water, en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Om de lasten gelijkmatig over de jaren te verdelen gebruiken we de voorziening riolering. Het uitgangspunt voor de rioolheffing is volledige kostendekkendheid. Tekorten of overschotten verrekenen we met deze voorziening.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen financiële wijzingen.

3. Water

Wat willen we?

In 2019 hebben de regiogemeenten samen met veel andere partijen de visie Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal ondertekend. In deze visie staan veel ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. In een uitvoeringsprogramma staat wat prioriteit heeft, wat we regionaal of lokaal gaan doen en welke partijen bij welke maatregelen betrokken zijn. Er is in ieder geval een bewustwordingscampagne nodig om inwoners duidelijk te maken dat de klimaatverandering eraan komt, dat we ons daarop moeten voorbereiden en dat de overheid niet alles kan en wil oplossen. Ook inwoners en organisaties staan aan de lat om maatregelen te nemen. Er moet hierbij een goede balans zijn tussen maatregelen die de gemeente voorbereidt en uitvoert en ruimte geven aan initiatieven van inwoners en organisaties.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Water: infiltratieputten	516	stuks
Water: wadi's (23 stuks)	15.830	m ²
Water: waterwerkt Beek	4	km
Water: sloten	64	km
Water: waterdoorlatende verharding	6.150	m ²

Wat is nodig?

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. Vooral Breedeweg, Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting zijn plekken die hiermee regelmatig te maken hebben. We maken onderscheid tussen wateroverlast en waterhinder. Met overlast bedoelen we dat er daadwerkelijk schade op treedt aan privé of gemeentelijke eigendommen. Met hinder bedoelen we situaties waarbij water op straat staat. Overlast heeft de hoogste prioriteit.

In 2019/2020 zijn we gestart met het project Wateroverlast Breedeweg. Samen met het Waterschap treffen we maatregelen in en rond de kern van de Breedeweg, om zo de wateroverlast te verminderen. Een bewustwordingscampagne zoals hierboven genoemd, maakt deel uit van het project. De geplande projectduur voor wateroverlast Breedeweg is 2020 tot en met 2024. Verder bekijken we in de andere kernen wat nodig is.

Daarnaast hangt het omgaan met hevige neerslag samen met de hemelwaterzorgplicht van de gemeente. Hemelwater gaat via het oppervlak maar gedeeltelijk ook via het rioolstelsel. Het houdt daarom verband met elkaar. De invulling van de zorgplicht staat in het Gemeentelijk Rioleringsplan Berg en Dal.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De DPRA-subsidie (DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie) is afgestemd met de regio en is in maart aangevraagd. Voor een overzicht van de projecten in Breedeweg verwijzen we naar resultaat 2.4.3 van programma 2 in de begroting.

Voor het project "Water werkt" is recent een pilot uitgevoerd waarbij een nieuw stuk goot is aangelegd. Deze nieuwe goot maken we van beton waar we stenen in drukken. Hierdoor krijgt deze dezelfde uitstraling als de bestaande goot, maar is de goot gemakkelijker te onderhouden. Medio juni weten we de resultaten van deze pilot en kunnen we de bevindingen meenemen in het onderhoud van de rest van het project Water Werkt in Beek.

In het verleden hebben wij in Heilig Landstichting infiltratie-units geplaatst. Hierdoor kan hemelwater in de bodem infiltreren. Vitens is aan het onderzoeken of ze het grondwaterbeschermingsgebied richting Heilig Landstichting kunnen verschuiven. Als dat gebeurt, dan mogen we hoogstwaarschijnlijk niet meer zomaar infiltreren. Het verplaatsen van het beschermingsgebied kan dus gevolgen hebben voor het gebruik en/of in stand houden van onze infiltratie-units.

Wat kost het?

De totale project omvang van aanpak extreme wateroverlast in Breedeweg bedraagt € 8 miljoen, waarbij het Waterschap € 3,65 miljoen bijdraagt. Daarnaast ramen we € 0,3 miljoen aan bijdragen van derden.

In het meerjaren investeringsplan is een bedrag van ruim € 3,1 miljoen beschikbaar voor de aanpak van extreme wateroverlast. Het plan is nog niet volledig gedekt. Deze dekking halen we uit extra subsidies en/of een versoerde uitvoering van de maatregelen.

De gemeenteraad heeft de afgelopen jaren voor de aanpak van wateroverlast € 900.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is gestort in de bestemmingsreserve aanpak extreme wateroverlast. Hiermee dekken we de een deel van de kapitaallasten voor de investeringen van de aanpak van wateroverlast.

Bij gecombineerde projecten (bijvoorbeeld; groen, wegen en riolering) op het Meerjaren investeringsplan is ook aandacht voor het hemelwater. In die plannen maken we ruimte om water tijdelijk op te vangen en in het gebied te verwerken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

- **Aanpak wateroverlast**

De regio heeft ingestemd met de DPRA (DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie) aanvraag, waarbij Berg en Dal een behoorlijk beroep mag doen op de gezamenlijke beschikbare middelen, namelijk € 965.000 van de € 3,1 miljoen. In juni verwachten we het antwoord van het Rijk. Daarnaast heeft de provincie toegezegd de maatregelen aan de provinciale weg voor haar rekening te zullen uitvoeren voor € 600.000. Rond de zomer zal er een update van dit project aan de raad gegeven worden.

Voor het overige zijn er sinds de vaststelling van de kredieten geen bijzondere bijstellingen te melden. Momenteel werken we vooral aan de benodigde grondverwerving en voorbereiding voor de inrichting van de percelen op de hoek Hemeltje/Knapheideweg.

Breedeweg maakt ruimte voor water

Een van de maatregelen is deelname aan operatie steenbreek. In de praktijk betekent dat; stenen eruit, groen erin! We zijn nu bezig met de voorbereiding van deze maatregel uit het klimaatfonds.

Klimaatfonds

Met het Klimaatfonds zetten we in op stimuleren we maatregelen die we nemen om de negatieve effecten van klimaatverandering tegen te gaan. Allereerst willen we het afkoppelen van hemelwaterafvoer door particulieren stimuleren. Daarvoor zijn we een regeling op aan het stellen. Verder willen we uit het Klimaatfonds maatregelen die voortvloeien uit het Regionaal Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie (RUP) betalen, voor zover deze een relatie met water hebben. In het RUP zijn in totaal negen speerpunten benoemd, die we met voorrang oppakken. Voor de uitvoering van de speerpunten neemt elke deelnemer een deel van de kosten voor zijn rekening. Voor zover de speerpunten betrekking hebben op de waterhuishouding doen we een beroep op het aan het Gemeentelijke Rioleringsplan gekoppelde Klimaatfonds. Voor de meeste speerpunten moet op dit moment nog een plan van aanpak worden uitgewerkt.

- **Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)**

Het GRP is inmiddels geactualiseerd en we werken nu met het nieuwe GRP 2021-2025. In dit GRP is onder andere jaarlijks geld opgenomen voor het afkoppelen van de openbare ruimte.

4. Groen

Wat willen we?

Wij laten het gemeentelijk stedelijke groen zoals plantsoenen en hagen op A-kwaliteit (net straatbeeld) onderhouden. Grasvelden onderhouden we op hetzelfde kwaliteitsniveau en maaien we vaak. Onze eigen buitendienst onderhoudt bomen eens per drie jaar. Deze frequentie is voldoende om een gezond bomenbestand na te streven.

Natuurlijk groen, zoals bermen en sloten maaien en onderhouden we over het algemeen tweemaal per jaar. De tendens is om meer in te zetten op biodiversiteit en ecologisch bermbeheer. Dit betekent dat we bermen minder vaak maaien en maairesten opruimen voor de ontwikkeling van bloemen en kruiden.

Voor het boombeheer hebben wij een lijst met de meest bijzondere bomen (lijst bijzondere houtopstanden) en een bomenstructuurplan (meest waardevolle rijen van bomen). In deze documenten staat welke bomen/structuren wij het meest belangrijk vinden. Daarnaast onderhouden wij ongeveer 16.000 gemeentebomen. Hiervoor is budget opgenomen in de exploitatie.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Groen: aantal bomen (exclusief bospercelen)	15.103	stuks
Groen: oppervlakte cultuurrijke beplanting	182.037	m ²
Groen: gazon	374.171	m ²
Groen: bermen	849.253	m ²

Wat is nodig?

Voor het regulier onderhoud van het stedelijk groen hebben we een contract met de DAR. Zij voert het onderhoud in het groeiseizoen uit met 20 medewerkers van het werkbedrijf, die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. In de wintermaanden zijn dit er 10.

Naast regulier onderhoud moeten we groen soms vernieuwen. Elk najaar vervangen wij ruim 15.000 planten en struiken. Bomen vervangen we als ze ziek of dood zijn. Ons uitgangspunt is dat wij minimaal één nieuwe boom planten, voor iedere boom die wij kappen. Door groen en bomen tijdig te vervangen ontstaat er geen achterstand en blijft het gemeentelijk groen

gezond. Langdurige droogte vormt een bedreiging voor de nieuwe aanplant. Op deze ontwikkeling passen wij onze plant- en boomkeuze aan. Ook geven wij jonge aanplant water.

Het onderhoud van gazon, bermen en sloten besteden wij uit. De laagste inschrijver mag het werk uitvoeren. Het gazonbestek brengen wij in 2021 opnieuw in de markt. Dat doen wij omdat een contractvorm mogelijk is, welke bij aanhoudende droogte leidt tot lagere kosten. Nu betalen wij een vast bedrag voor een bepaalde kwaliteit. Daarbij rekent de aannemer met een x aantal maaibeurten. Door aanhoudende droogte blijkt dat het aantal maaibeurten in de praktijk minder is. Daarom is het voordeliger om per maaibeurt te gaan betalen.

Onze buitendienst onderhoudt de bomen. Wij vinden het belangrijk om ons bomenbestand goed te kennen en hoogwaardig onderhoud na te streven. Daarnaast houden we rekening met snoeiverzoeken en wensen van onze inwoners.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In voorbereiding op de actualisatie van de bestekken, zijn we het areaal in beeld aan het brengen. Doordat de gemeente steeds groter wordt (nieuwe wijken), neemt ook het oppervlakte gazon, bermen enzovoort toe. Ten opzichte van de laatste actualisatie zijn de hoeveelheden gewijzigd. De gemeente heeft:

- 15.103 gemeentelijke bomen.
- 182.037 m² cultuurrijke beplanting
- 374.171 m² gazon
- 849.253 m² bermen

Wat kost het?

Voor onderhoud van stedelijk groen zoals plantsoenen, hagen en grasvelden is in de exploitatie in totaal € 830.000 opgenomen.

Voor onderhoud van natuurlijk groen zoals landschapselementen, parken en bermen is in de exploitatie in totaal € 262.500 opgenomen.

Voor onderhoud en inspectie én het vervangen van bomen is jaarlijks ongeveer € 80.000 beschikbaar in de exploitatie. Daarnaast is eens per drie jaar ongeveer € 75.000 extra beschikbaar voor groot onderhoud aan boomstructuren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De wijziging in de hoeveelheden zal naar verwachting tot hogere onderhoudskosten leiden. Of en in welke maten dat zo is, zal blijken uit de directieraming en aanbidding van Dar. Met het opstellen van het bestek en de directieraming zijn we nu bezig. Medio 2021 willen we de raad een geactualiseerd bestek en bijbehorende aanbidding van de Dar voorleggen.

Ook zijn er een aantal bomenlanen in beheer van de gemeente gekomen. Bijvoorbeeld de bomen langs het Groene straatje in Leuth en de bomen langs de Rijlaan in Groesbeek. Daarbij moeten we de bomen langs de Mooksebaan vaker onderhouden. Uit jaarlijkse inspecties blijkt dat deze bomen in kwaliteit achteruitgaan en er vaker onderhoud nodig is.

Het onderhoud van deze bomen is relatief kostbaar. Dit komt doordat het veel bomen zijn en dat we de weg af moeten sluiten. Ook moeten we het verkeer omleiden. De financiële gevolgen hiervan werken we dit jaar uit.

5. Gebouwen

Wat willen we?

In 2020 werken we aan een strategische visie voor alle gemeentelijk vastgoed. Wij verwachten dat deze visie eind 2020 gereed zal zijn.

In 2019 zijn alle gemeentelijke panden opnieuw in kaart gebracht. Het onderhoudsplan is in 2020 voorgelegd aan de gemeenteraad. In het plan is rekening gehouden met de stijging van de bouw- en loonkosten en meer wet- en regelgeving.

Momenteel onderhouden we al onze panden doelmatig en sober. Het gemeentehuis dient daarbij in conditie redelijk tot goed te blijven. De overige panden in conditie redelijk. Veiligheid /gezondheid en duurzaamheid /circulariteit (hergebruik van materialen) zijn hierin de belangrijkste onderhoudsaspecten.

Iedere drie jaar laten we onze gebouwen inspecteren en stellen we een onderhoudsplan op. Daaruit blijkt hoeveel geld we in dat jaar nodig hebben voor onderhoud. Daadwerkelijk onderhoud voeren wij overigens pas uit na een actuele inspectie. Bij deze inspectie wordt beoordeeld of het geplande onderhoud echt noodzakelijk is en of we het nog uit kunnen stellen.

Het aantal voorzieningen brengen we terug naar vier:

1. gemeentelijke gebouwen, zoals het gemeentehuis en de gemeentewerf
2. sportaccommodaties, zoals de sporthal en het zwembad
3. welzijnsaccommodaties, zoals de Mallemolen en het kulturhus in Millingen a/d Rijn
4. overige accommodaties, zoals het draisine gebouw en parkeergarage Bellevue

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het meerjarig onderhoudsplan is inmiddels door de gemeenteraad vastgesteld. Komende periode financieren wij de onderhoudstaken aan de verschillende panden op onderstaande wijze:

E: Exploitatiebudget (dagelijks/contractueel onderhoud)	Jaarlijks € 331.000
P: Planmatig onderhoud vanuit de Voorziening	Jaarlijks € 354.000
V: Vervangingsinvesteringen vanuit kredieten (MIP)	Nader te bepalen

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Vastgoed: aantal gemeentelijke accommodaties (al dan niet in eigen beheer)	26.289	m ² /bvo
Gemeentelijke gebouwen	9	stuks
Sportaccommodaties	4	stuks
Welzijnsaccommodaties	4	stuks
Overige accommodaties	15	stuks

Wat is nodig?

Wij organiseren aanbestedingen en stellen contracten op voor een periode van minimaal 3 jaar. Deze contracten gaan over: dakwerk, schilderwerk, bouwkundig onderhoud, werktuigbouwkundig onderhoud en elektrotechnisch onderhoud.

Overige projecten zijn:

- revitalisering Cultureel Centrum de Mallemolen
- bouw zoutloods in Millingen aan de Rijn
- verdere verduurzaming van gemeentelijke gebouwen/accommodaties, waaronder de sporthal De Duffelt in Millingen aan de Rijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Momenteel bereiden we de bouw van een nieuwe overkapping en zoutloods in Millingen aan de Rijn voor. Ook de start van het onderhoud aan de spoorbrug in Groesbeek is in zicht. Naar verwachting ronden we beide projecten dit jaar af.

De revitalisering van de hele Mallemolen laat op zich wachten. Dit is ook afhankelijk van de keuze wat we op lange termijn willen met het pand. Wel wordt er binnenkort gestart met de interne verhuizing van het Agora onderwijs, van de kelder naar de ruimte op de begane grond waar nu de bibliotheek is gehuisvest. Onderzocht wordt welke minimale bouwkundige aanpassingen nodig zijn voor onderwijshuisvesting. Voorwaarde voor deze verhuizing is het vertrek van de bibliotheek uit de Mallemolen naar het gemeentehuis. Momenteel wordt door HEVO onderzocht of gedeeld gebruik van het gemeentehuis mogelijk is.

We hebben geïnvesteerd in een Cloud Energy Optimizer voor zwembad De Lubert. Hiermee verwachten we een energiebesparing te behalen van 14 %.

Wat kost het?

Voor financiering van de onderhoudsplannen maken wij gebruik van een voorziening onderhoud gebouwen. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is € 354.000 voor groot onderhoud. Daarnaast is € 331.000 beschikbaar in de exploitatie voor dagelijks en contractueel onderhoud.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Buiten de vaststelling van het actualiseerde onderhoudsplan zijn er geen financiële wijzingen te noemen.

6. Openbare verlichting

Wat willen we?

Duurzaamheid is steeds belangrijker. Onze gezamenlijke doelstelling is om in 2030 nog maar de helft van de stroom verbruiken ten opzichte van 2013. Dat hebben de gemeenten in Nederland samen afgesproken. De oude lampen verbruiken veel (gemiddeld 40 Watt) stroom. Daarom gebruiken we sinds 2013 ledlampen. Deze verbruiken nog maar 16 Watt. In de gemeente Berg en Dal staan ongeveer 5.950 lichtmasten. Daarvan zijn er 2.100 ouder dan 30 jaar. Ongeveer 2.100 lichtmasten zijn nieuw en hebben zuinige lampen. De overige lichtmasten zijn nog niet afgeschreven.

Door de oude verlichting te vervangen is:

- het veiliger op straat, want er zijn minder donkere plekken;
- dit goedkoper en beter voor het milieu, want de lampen verbruiken minder stroom;
- het risico op ongelukken kleiner.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Verlichting: masten en armaturen	5.950	stuks

Wat is nodig?

In een gedeelte van Beek, Leuth, Groesbeek en Ooij is de verlichting nu nog slecht. Er staan te weinig lichtmasten en er zijn veel donkere plekken. Zoals beschreven in het beheerplan "Openbare Verlichting" gaan we daar in veel wijken oude lichtmasten en lampen vervangen. Tot 2030 willen we 300 lichtmasten per jaar vervangen.

Daarnaast vervangen we lichtmasten tijdens integrale projecten omdat we dan in het werk mee kunnen nemen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Dit jaar hebben we de verlichting in de wijk Heidebloem-/Erica-/Boterbloemstraat in Groesbeek vervangen.

De verlichting in de Baron Voorst tot Voorststraat in Beek en de Bongerdstraat in Beek gaan we dit jaar in combinatie met andere werkzaamheden vernieuwen.

Tevens gaan we in de omgeving Hendrikstraat, Vissenbuurt en Nassaustraart in Ooij alle oude verlichting door Led vervangen. Het vervangen van de verlichting combineren we met de civiele werkzaamheden.

Interessant om te benoemen is dat ons lichtnetwerk steeds duurzamer wordt. Inmiddels bestaat 57% van onze lichtmasten uit LEDverlichting.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 332.000 beschikbaar voor onderhoud en vervanging van lichtmasten en openbare verlichting.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het vervangen van de verlichting verloopt volgens (financiële) planning.

7. Speelruimten

Wat willen we?

Wij willen speelplekken heel en veilig houden. Ook moeten wij voldoen aan wet- en regelgeving. Voor speeltoestellen is het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' van toepassing. Daarin staat exact beschreven waaraan speeltoestellen in de openbare ruimte moeten voldoen.

Wij kiezen ervoor om alle speeltoestellen op één plek tegelijkertijd te vervangen. Hierdoor kunnen we met het volledige budget een totaal nieuwe speeltuin maken. Samen met de kinderen uit de buurt maken wij een ontwerp. De kinderen mogen dan zelf kiezen welke speeltoestellen zij het leukste vinden.

Onze ervaring is dat metalen speeltoestellen na 18 jaar aan vervanging toe zijn. Houten toestellen zijn na 12 jaar al aan vervanging toe. Na die periodes zien we dat de kwaliteit snel achteruit gaat. Toestellen zijn niet meer op verantwoorde manieren te herstellen. Dit leidt tot onveilige situaties en opmerkingen van de inspecteur.

We hebben een vervangingsplan dat gebaseerd is op de leeftijd van de speelplekken. Speeltoestellen vervangen wij in principe na 12 (hout) of 18 jaar (kunststof en metaal). Dit is afhankelijk van het materiaal en hoeveel de toestellen gebruikt zijn. Op basis van de kwaliteit en inspectieresultaten passen wij het onderhouds- en vervangingsplan aan. Na de afschrijvingstermijn beslissen we of we de speelplek moeten vervangen. Dit is afhankelijk van de behoefte in de wijk.

Soms is een speelplek eerder aan vervanging toe doordat toestellen slecht zijn. Dit verwerken wij in de actualisatie van het vervangingsplan. Dit plan leggen wij eens in de drie jaar voor aan de gemeenteraad.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Speelruimten: aantal speelplekken in de openbare ruimte		73 stuks

Wat is nodig?

Een specialist inspecteert de speeltoestellen één keer per jaar. Daarnaast controleert onze buitendienst de speeltoestellen. Dat doen wij twee tot drie keer per jaar. Als er iets kapot is, dan maken we dat meteen.

Voor 2021 staat het vervangen van speelplekken op de volgende locaties gepland:

- Gooiseweg / De Meent (skatebaan) in Groesbeek
- Nesciostraat 2 in Beek
- Roerdompstraat in Beek
- Waterstraat in Beek

Stand van zaken Voorjaarsnota

Twee speelplekken die voor 2020 op de planning stonden, hebben we vorig jaar niet vernieuwd. Uit de inspectieresultaten bleek dat nog niet nodig te zijn. De speeltoestellen waren heel en veilig. Het gaat om:

- De speelplek aan de Gooiseweg / Vincent van Goghweg in Groesbeek.
- De speelplek aan de Burgemeester Hermsenstraat in Millingen aan de Rijn.

Het vernieuwen van deze twee speelplekken hebben we in de planning van 2021 opgenomen, dus in totaal gaan we zes speelplekken vernieuwen. Een en ander is nog wel afhankelijk van de inspectieresultaten. Ook hier geldt; als uit de inspectie blijkt dat een speelplek nog niet aan vervanging toe is, dan stellen we de vervanging uit.

Bij de vernieuwingen zullen we direct omwonenden en kinderen betrekken.

Wat kost het?

Jaarlijks is € 30.000 beschikbaar in de exploitatie voor onderhoud en keuringen van speeltoestellen.

Vanaf 2020 werken we met een bestemmingsreserve voor speelruimten. Jaarlijks voegen we hier € 63.000 aan toe en leggen we een uitvoeringsplan aan de raad voor over de inzet van de reserve.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De planning en vervanging past binnen het vervangingsschema en de beschikbaar gestelde budgetten. Er zijn geen financiële afwijkingen.

Financiering

Op grond van het BBV, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, moeten we een paragraaf financiering opstellen. In deze paragraaf staat hoe wij de risico's op het geld dat we uitlenen en lenen beheersen. De risico's die we moeten beheersen zijn koersrisico's en renterisico's.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de financiering. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2021.

[Paragraaf Financiering Programmabegroting 2021](#)

Bedrijfsvoering

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2021 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Algemeen

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2021 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Personeel

Diversiteit

Het onderwerp gelijke behandeling is wereldwijd een thema waar veel aandacht voor is. De gemeente Berg en Dal vindt het belangrijk de nodige aandacht te schenken aan de manier waarop wij omgaan met gelijke behandeling en diversiteit van ons personeelsbestand. We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Hier investeert onze organisatie in. We gaan aan de slag met het opstellen van een diversiteitsbeleid. Kwaliteiten, vaardigheden en talenten zijn van belang. Hier selecteert de organisatie op in werving en selectie procedures. We zoeken de juiste kanalen om verschillende doelgroepen te benaderen. Wat er niet toe doet is geslacht, leeftijd, herkomst of handicap.

In de hele organisatie maken we ruimte voor werkervaringsplaatsen en banen die onder de banenafpraak vallen. Ook statushouders voorzien wij wanneer dit kan van een werkervaringsplaats of taalstage. Een taalstage is een combinatie tussen een kennismaking met de arbeidsmarkt en de ontwikkeling van de Nederlandse taal. Iedereen verdient een kans om aan het werk te zijn en om zijn of haar plaats op de arbeidsmarkt te verbeteren. Als gemeente vinden we onszelf een voorbeeld. We werken aan verjonging door onder andere stages en traineeships beschikbaar te stellen. Dit heeft als gevolg dat wij soms banen, werkplekken of opdrachten creëren voor stagiairs en trainees. Ondanks de Corona crisis blijven wij dit doen.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Flexibel werken

De principes van flexibel werken worden in de samenleving steeds belangrijker. De organisatie biedt deze mogelijkheid, maar de faciliteiten zijn daar nog niet op ingericht. Waar het eerst vanzelfsprekend was dat werknemers veelal voor het werk naar het gemeentehuis kwamen is dat nu anders. We gaan flexibel(er) werken. Deze nieuwe manier van werken vraagt om meer flexibiliteit en loslaten van 'oude vertrouwde gewoontes'.

De corona crisis heeft ons in sneltreinvaart doen inzien dat het gemeentehuis als werkplek niet meer in alle gevallen voldoet. Een 'ontmoetingsplaats' waar werknemers, inwoners, klanten, leveranciers en partners samenkomen is wat aansluit bij onze doelen en ambities. Voor de binding met de organisatie is het belangrijk dat werknemers elkaar kunnen blijven zien als dat nodig is. Dit hoeft niet enkel in het gemeentehuis, maar kan ook op een andere locatie. We gaan uit van creativiteit, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Er is aandacht voor duurzame inzetbaarheid door het faciliteren van een veilige en fijne werkomgeving en een prettige werksfeer. Flexibel werken is 'activity based', oftewel je kiest de plek die het best bij je activiteit past. Thuis is dan slechts één optie. We faciliteren een verantwoorde overgang naar het nieuwe normaal. Om dit mogelijk te maken passen we

werkprocessen, werkplekken en vergaderruimtes aan en faciliteren in wat er nodig is om op een prettige en veilige manier flexibel te kunnen werken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanaf eind 2020 is onze thuiswerkregeling van kracht. Met deze regeling faciliteren wij de medewerkers om ook thuis een goede werkplek in te kunnen richten.

Door de aanhoudende coronacrisis blijven we veelal digitaal werken. We werken op afstand van elkaar via een digitale verbinding. Dit geldt niet alleen voor de ambtenaren, maar ook voor de leden van het College van Burgemeester en Wethouders, Raads- en Carrouselleden. Met ICT partner iRvN zorgen we ervoor dat de benodigde middelen voor digitaal werken en vergaderen beschikbaar zijn. Daarnaast dient IRvN zoveel als mogelijk een veilig en stabiel netwerk te faciliteren. Naar verwachting blijven we in 2021 grotendeels digitaal werken en vergaderen. Hierbij volgen we de landelijk geldende maatregelen en adviezen.

Gezond werken

Onderdeel van goed werkgeverschap is de zorg voor ons personeel. Hier hoort een arbobeleid bij. Dit arbobeleid is gericht op het voorkomen van verzuim en het bieden van een veilige werkomgeving. In sommige gevallen is verzuim niet te voorkomen. In die gevallen zorgen we ervoor dat dit zo kort mogelijk duurt en dat we dit goed begeleiden. Dit is niet alleen belangrijk voor onze medewerkers, maar heeft ook invloed op het imago van de gemeente, het vinden en behouden van goed personeel en lage verzuimcijfers en -kosten.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Corona heeft de organisatie een andere invalshoek gegeven om andere aandacht te besteden aan een veilige werkomgeving met nieuwe interventies. Wij springen hier op in en houden de landelijke en regionale ontwikkelingen goed in de gaten.

Opleidingsplan

De organisatie is continue in ontwikkeling. Dit komt door veranderingen in wet – en regelgeving, organisatorische ontwikkelingen en trends in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Opgavegericht werken, digitalisering, de omgevingswet en projectmatig samenwerken zijn voorbeelden van deze ontwikkelingen. Dit stelt eisen aan de kennis en kunde van onze medewerkers. Om hier gericht actie op te ondernemen krijgt de organisatie een strategisch opleidingsvisie- en plan. Hiermee dagen we iedere werknemer uit om het beste uit zichzelf te halen, waarbij de werknemer zich ontwikkelt op basis van persoonlijke en professionele motivatie. Elke werknemer beschikt over de juiste competenties, kennis en vaardigheden om niet alleen de functie uit te voeren zoals de organisatie dat verwacht, maar ook flexibel inzetbaar te zijn in projecten en opgaven. De leidinggevende is hier medeverantwoordelijk voor en stimuleert en monitort de ontwikkeling van de werknemer aan de hand van ontwikkelgesprekken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

De opleidingsvisie is vastgesteld en vanaf 2021 werkt de organisatie met opleidingsjaarplannen. In 2022 gaan we deze evalueren.

Ontwikkeling van de formatie

Formatie

We bekijken de formatie en inhuur steeds opnieuw als er nieuwe of veranderende taken ontstaan. Door veranderende taken kunnen functies veranderen. De kans bestaat dat er nieuwe functies komen of dat we functies anders of niet meer invullen. In 2021 voeren we een benchmark (vergelijkingsonderzoek) uit. Dit onderzoek geeft inzicht in hoe onze kosten en formatie per taak zich verhouden tot die van andere, vergelijkbare gemeenten.

Voor 2021 is de geraamde formatie 219,49 Fte (exclusief flexibele schil). Ten opzichte van de raming in 2020 (216,95 Fte) is dit 2,54 Fte meer. Deze groei komt doordat een aantal inhuurcontracten bij het team Informatie (Informatiemanager en Data-analist) omgezet zijn naar een vaste aanstellingen bij onze gemeente (ongeveer 1,5 Fte). Ook is voor een deel van deze omzetting, de flexibele schil ingezet.

Daarnaast zetten we tijdelijk extra formatie in voor schuldhulpverlening (ongeveer 1 Fte). Voor een totaaloverzicht van de formatie is een bijlage opgenomen.

Vanaf 2021 bereiken 30 medewerkers binnen vijf jaar hun AOW gerechtigde leeftijd. Hierdoor kunnen vacatures ontstaan net als door interne of externe veranderingen. Mede in het kader van de huidige financiële positie van de gemeente bekijken we bij iedere vacature of en op welke manier we deze moeten invullen. Het overdragen van kennis is door het vertrek van de medewerkers de komende jaren belangrijk. De bestaande kennis mag niet verdwijnen uit de organisatie. Hierdoor blijft de kwaliteit van onze dienstverlening richting de inwoners op peil.

De organisatie biedt medewerkers van 60 jaar of ouder de mogelijkheid om gebruik te maken van het generatiepact.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Flexibele schil

De totale formatie is afgestemd op de omvang van de taken die de gemeente uitvoert. Om goed in te kunnen spelen op externe ontwikkelingen en niet voortdurend een beroep te hoeven doen op extra (belasting)gelden, is de organisatie in 2015 gestart met een flexibele schil (± 15 fte). De flexibele schil is onderdeel van de totale formatie.

Het belangrijkste deel van de flexibele schil is na de herindeling ingezet om niet voorziene taken in de formatie op te vangen. Daarnaast zetten we dit budget in om tijdelijke schommelingen in de werklast of tijdelijke knelpunten op te lossen. De flexibele schil is daarmee inmiddels niet zo flexibel meer.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Onze manier van werken - organisatie ontwikkeling

Onze belangrijkste taak is het leveren van optimale dienstverlening aan onze inwoners. En het ondersteunen van de ambities van ons bestuur. Dat doen wij ook, maar de samenleving en onze rol als (gemeentelijke) overheid verandert. Om onze taak goed uit te kunnen blijven voeren, moeten wij mee veranderen. Daarom passen we de organisatiestructuur aan zodat deze nieuwe manieren van werken beter ondersteunt. Daarnaast willen we opgavegericht gaan werken. Dit vraagt om nieuwe manieren van werken, vaardigheden en gedrag.

De aanpassing van de structuur zorgt ervoor dat er twee lijnen ontstaan waarlangs gewerkt wordt. De lijn van de reguliere werkzaamheden (lijnorganisatie) en de lijn van opgaven. De lijnorganisatie bestaat uit 15 teams, aangestuurd en gefaciliteerd door teamleiders en bedrijfsleiders. Deze teams zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de reguliere taken van de organisatie, efficiënt en effectief. Grotere, complexe vraagstukken pakken we aan als opgaven, waar we kennis en kunde rond het thema samenbrengen.

Een manier van werken om te werken aan een opgave is projectmatig samenwerken. Maar niet alleen in opgaven gebruiken we dit. Projectmatig samenwerken gebeurt ook in de lijnorganisatie en is een onderdeel van onze werkwijze en cultuur. Wij werken zo om in onze organisatie projecten beter kunnen aansturen en beheersen. De risico's maken we op deze manier inzichtelijk. We hebben hiervoor een handboek ontwikkelt en verschillende tools. Er

zijn al veel collega's die de training hebben gevolgd en we gaan nog even door het met aanbieden van trainingen. Daarnaast is er begeleiding voor projectleiders en projectmedewerkers om het projectmatig samenwerken in het dagelijks werk in te voeren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Organisatie

Wij willen een betrouwbare en service verlenende organisatie zijn. Hierbij luisteren we goed naar de klant en bieden we waar nodig maatwerk aan. Onze omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij als moderne organisatie ons werk hierop aanpassen.

Contact Centrum Berg en Dal (CCB)

Ontwikkeling CCB

De collega's van telefonie/receptie en Burgerzaken vormen samen het CCB van de gemeente Berg en Dal. Het CCB is de eerste toegang voor onder andere inwoners en ondernemers met hun vragen. Het CCB blijft in ontwikkeling. Het is de bedoeling dat het CCB op zo veel mogelijk eenvoudige vragen zelf antwoord kan geven. Op deze manier krijgt de inwoner snel antwoord en belasten we de afdelingen niet met eenvoudige vragen.

In 2021 blijven we ons richten op de inrichting en ontwikkeling van het CCB. Steeds stellen wij onszelf de vraag: "Hoe kunnen wij nog beter invulling geven aan de 'eerstelijns' dienstverlening van de gemeente." Voor Burgerzaken gaan we daarom in 2021 procesgericht werken in plaats van taakgericht. Het doel is om eind 2021 alle producten nog efficiënter en doelmatiger te kunnen verwerken. Dit komt de snelheid en kwaliteit van onze dienstverlening ten goede.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn bezig met het verder digitaliseren en het verbeteren van onze processen. Hierbij is de inwoner en zijn of haar aanvraag altijd ons uitgangspunt. Ook blijven we een open oog houden voor de minder digitaal vaardige inwoner.

We zijn in afwachting van een nieuw communicatieplatform. Met dit communicatieplatform kunnen we onze klantcontacten verder verbeteren en meer datagedreven gaan werken.

We zijn gestart met het vernieuwen van onze website. De nieuwe website is gelanceerd op 29 april 2021.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie gaat over de regels, procedures en werkafspraken van onze organisatie. Die regels zijn er om onze organisatie goed en betrouwbaar te laten werken. Dit sluit aan bij onze ambitie "Zichtbaar en betrouwbaar".

Accountantskantoor Konings & Meeuwssen voert sinds afgelopen jaar de controle van de jaarrekening uit. Deze controle gaan ze begin 2021 ook weer uitvoeren. We hebben de mogelijkheid om het contract nog tweemaal met 1 jaar te verlengen. Als onderdeel van de controle zullen zij een beoordeling doen van onze administratieve organisatie en interne controle maatregelen.

Na de controle komen zij met adviezen ter verbetering in onze auditcommissie. Dit is één van onze raadscommissies. Het college stelt vervolgens op basis van de bevindingen van de accountant een plan op. Dit plan noemen we de bedrijfsvoeringsagenda. In de bedrijfsvoering agenda staat hoe we de adviezen verder uitwerken en aanpakken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Informatievoorziening

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente blijft een betrouwbare partner voor inwoners en bedrijven. We gaan zorgvuldig om met de gegevens van inwoners en andere partners. We vragen geen onnodige informatie op. De gegevens die we gebruiken, beveiligen we via de meest bijgewerkte normen. Dit kunnen we aantonen en verantwoorden we jaarlijks.

Informatiebeveiliging en privacy staan niet op zichzelf. Het zijn onderdelen van ons brede informatiebeleid. We geven deze onderwerpen vorm in onze inhoudelijke processen en inrichting van de gebruikte systemen. We brengen per domein in kaart welke privacy- en beveiligingsrisico's er bestaan. Waar nodig passen we extra maatregelen toe. We doen dit volgens de landelijke normen. Dit zijn de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

In de maand mei leggen we verantwoording af over hoe we omgaan met privacy en informatiebeveiliging. Dit doen we via de landelijke methoden. Voor informatiebeveiliging voeren we de ENSIA-zelfevaluatie uit. Deze evaluatie wordt gevolgd door een externe audit op de belangrijkste onderdelen. Voor privacy vullen we de zelfevaluatie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) in. Het college van B&W stelt beide verantwoordingsrapportages vast.

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben onze jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd en we zijn getoetst door een externe auditor. De aandachtspunten die hier naar voren kwamen hebben we verwerkt in een verbeterplan waar we de komende tijd mee aan de slag gaan.

We blijven continu aandacht vragen voor bewustwording en het belang van informatiebeveiliging en privacy. We faciliteren medewerkers ook om veilig met informatie om te gaan. Hiervoor hebben we inmiddels een wachtwoordkluis geïntroduceerd. Alle medewerkers kunnen deze eenvoudig gebruiken om wachtwoorden te beheren. Zo verkleinen we de risico's op beveiligingsincidenten.

Samen met gemeenten in de regio hebben wij een crisisplan geschreven. We zijn in gesprek over nieuwe maatregelen voor het beveiligen van ons mailverkeer. De ontwikkelingen staan niet stil, waardoor er regelmatig nieuwe maatregelen nodig zijn. We hebben in kaart gebracht welke nieuwe beveiliging er nodig is en onderzoeken nu de beste manier om dit vorm te geven.

Ook hebben we verschillende inzageverzoeken gehad van inwoners. Zij hebben een kopie ontvangen van de dossiers die we van hen hebben. Zo blijven we open en transparant over hoe we met privacy omgaan.

Informatiemanagement & Archief

We voeren acties uit die in het informatiebeleidsplan 2021 – 2025 zijn opgenomen. In dit informatiebeleidsplan is ook aandacht voor de voorwaarden om flexibeler en digitaal te werken. Door de Corona crisis ervaren we dat we ook vanuit thuis of een andere werkplek op afstand kunnen werken. Maar dit moet wel op een juiste manier ondersteund worden. Hiervoor zijn projecten opgenomen in deze begroting.

Het nieuwe contract voor ons Document Management Systeem (DMS) is in 2020 getekend en er zijn nieuwe mogelijkheden gerealiseerd (waaronder Join Mobile en Join search). Het komend jaar willen wij verder werken aan het gebruikersvriendelijk maken van dit systeem. Wat het juist gebruik, en daarmee juist archiveren en nog beter vindbaar maken van stukken, stimuleert. Ook zullen wij komend jaar investeren in een koppeling tussen JOIN en iBurgerzaken. Hierdoor zullen aan zowel de kant van Burgerzaken als de kant van het archief minder handelingen verricht worden om stukken op een juiste manier in ons digitale archief te krijgen.

Het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) wil een nieuwe dienstverleningsovereenkomst afsluiten met alle regiogemeenten. De dienstverlening die het RAN aan ons gaat leveren is het beheren en beschikbaar stellen van onze analoge en digitale archieven. Ook worden zij volgens dit voorstel onze archivaris zodat we voldoen aan de nieuwe archiefwet.

De nieuwe archiefwet en de Wet Open Overheid (WOO) hebben in 2021 gevolgen voor de inrichting van het informatiebeheer. In 2021 starten we met een duidelijke vormgeving van al onze informatie. Dit wordt ook wel informatiearchitectuur genoemd. De verbeteracties uit de verplichte controle archief- en informatiebeheer voeren we in 2021 uit.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Doordat medewerkers veelal thuiswerken is er meer behoefte aan, en noodzaak om digitaal te werken. Medewerkers werken thuis waar dit kan. Om hier goed in te voorzien is de projectgroep Flexibel en Digitaal werken gestart. Binnen dit project faciliteren we wat nodig is om thuis- en op kantoor werken te kunnen combineren. We zorgen dat medewerkers thuis een werkplek kunnen inrichten, dat medewerkers de juiste ICT-middelen hebben en dat we verschillende processen digitaliseren.

De koppeling tussen i-Burgerzaken en Join is actief. Tevens is er ook vervanging voor dit proces aangevraagd. Dat betekent dat we de papieren documenten mogen vernietigen. We kunnen vertrouwen op de digitale exemplaren. De sjabloongenerator Xential is in gebruik genomen. Ook zijn de systemen aangepast aan de organisatieontwikkeling.

Gegevensbeheer

In 2020 zijn een aantal projecten afgerond. Dit zijn projecten die de kwaliteit van onze data in de basisregistraties sterk verbeterd hebben. Er zijn daarnaast achterstanden weggewerkt. We hebben nu een goede basis voor de reguliere werkprocessen van de BAG en BGT in 2021. Hiermee wordt ook de ambitie om altijd te voldoen aan de wettelijke gestelde termijnen meer haalbaar. Vanaf 2021 voeren we jaarlijks een mutatiesignalering uit voor de BAG, BGT en ook (deels) voor de WOZ. Dit laatste stelt ons in staat om de kwaliteit van onze data op een constant hoog niveau te houden.

In 2021 moeten we nieuwe werkafspraken maken met Munitax over de verschillende mutatiestromingen. De geregistreerde gebruiksoppervlakte in de BAG zal vanaf 1-1-2022 de basis gaan vormen voor de waardebepaling van de WOZ. De landelijke ontwikkeling om tot één "Samengestelde Objectenregistratie (SOR)" te komen speelt hierbij een belangrijke rol. De "Samengestelde Objectenregistratie" gaat in per 1-1-2025 en wordt een soort van samenvoeging van de BAG, BGT en een groot gedeelte van de WOZ.

De invoering en ontwikkeling van de Omgevingswet heeft ook zijn uitwerking op de werkzaamheden van het cluster Gegevensbeheer. Indien nodig passen wij werkprocessen hierop aan. Dit doen wij als onderdeel van het project Omgevingswet.

De basisregistratie ondergrond (BRO) bouwen we stap voor stap. Dit gebeurt in vier stappen. De vierde stap heeft als ingangsdatum 1-1-2022. Met iedere stap bevat de BRO steeds meer

gegevens en modellen over de ondergrond. Bronhouders leveren deze gegevens per registratieobject aan. De gemeente ziet erop toe dat de gegevens worden geregistreerd.

In 2021 gaat de ontwikkeling van diverse dashboards organisatie breed verder. Dit om resultaten van processen zichtbaar te maken. Ook kaartviewer zal steeds meer thema's gaan bevatten voor zowel intern als extern gebruik.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ter voorbereiding op de komst van de SOR (Samengestelde Objecten registratie) en de overgang van een nieuw Beheersysteem voor Openbare Ruimten in 2022 starten wij in april 2021 met de afstemming van de data die geregistreerd zijn in de BGT en in de huidige beheerapplicatie GBI. In de 2e helft van 2021 zal de jaarlijkse mutatiesignalering voor de BAG en de BGT worden uitgevoerd. Gestart wordt met een analyse van de data.

De gemeente Berg en Dal heeft onlangs besloten minder diensten af te nemen bij de ODRN, dit heeft gevolgen voor de uitvoering van met name de BAG. We moeten processen aanpassen, waardoor de nadruk steeds meer komt te liggen op de mutatiesignalering. In februari 2021 is de nieuwe versie van Kaartviewer gelanceerd en in gebruik genomen.

Digitale dienstverlening

We digitaliseren onze dienstverlening en bedrijfsvoering steeds meer. Ook stimuleren we inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen om gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die we bieden. Onze gemeentelijke website is daarbij erg belangrijk. Daarom zorgen we ervoor dat de informatie op de website steeds vernieuwd wordt, leesbaar en volledig is. In 2021 ontwikkelen wij de website weer door zodat de voldoet aan toegankelijkheidseisen die volgend jaar gaan gelden. Door de digitalisering kunnen inwoners steeds vaker zelf bepalen waar en wanneer ze iets willen regelen.

Ook in de komende jaren gaan we verder met het aanbieden en uitbreiden van de digitale diensten via de website. We blijven de digitale formulieren die we al hebben verbeteren. Ook aanvragen bij Burgerzaken kan de inwoner steeds meer digitaal doen. Soms zelfs zonder naar het gemeentehuis te hoeven komen. Verder kan de inwoner steeds meer informatie vinden op de website mijn.overheid.nl. Dit is uw persoonlijke website voor al uw overheidszaken. De gemeente verstuurt al een aantal brieven digitaal via MijnOverheid. In de toekomst zal dit steeds meer worden, maar hierin blijven wij ook oog houden voor de minder digitaal vaardige inwoners. Zo zorgen we ervoor dat we iedereen bereiken op de manier zoals onze inwoner dat wenst.

Waar in 2020 aandacht is geweest voor het kwalitatief verbeteren van een aantal applicaties gaan wij in 2021 de aandacht leggen op de onderlinge samenhang tussen de applicaties. Dit met het oog op efficiënter werken, datakwaliteit, informatiebeveiliging en privacy. Als voorbeeld geldt de eerdergenoemde koppeling tussen JOIN en iBurgerzaken. Maar bijvoorbeeld ook tussen JOIN en Notubiz Koppelingen voorkomen handelingen van medewerkers en zijn daarmee efficiënter. En belangrijker het is minder foutgevoelig waarmee de kwaliteit en terugvindbaarheid van onze data omhoog gaat.

De functie van data analist heeft in de organisatie zijn meerwaarde bewezen. De pilot binnen het Sociaal Domein is succesvol. Data gedreven sturing heeft ervoor gezorgd dat wij voor een deel van de werkzaamheden actuele informatie beschikbaar hebben. Dit wordt gepresenteerd in dashboards voor de medewerkers. Het wordt ook gebruikt voor rapportage naar het college en de raad. Hiernaast zijn er een aantal operationele dashboards gebouwd voor de afdeling Dienstverlening. Al met al heeft dit ervoor gezorgd dat de behoefte naar data gedreven te werken groter is geworden. In 2021 zetten wij deze lijn door, door te

werken aan de infrastructuur achter data gedreven sturing. En door vanuit data analyse bij te blijven dragen aan besluitvorming.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Inkoop en aanbesteding

We verwachten dat we kostenefficiënt omgaan met het geld van onze inwoners. Onze regels voor het inkopen van goederen en diensten zijn vastgelegd in ons inkoopbeleid. Bij al onze inkopen en opdrachten volgen we ons inkoopbeleid.

Onze inkoopregels passen bij een professionele aanpak van de inkoop. Wij willen een betrouwbare opdrachtgever zijn, die leveranciers eerlijke en gelijke kansen biedt. De belangrijkste punten in ons inkoopbeleid zijn:

- Verbeteren op lokale werkgelegenheid en economie;
- Inzetten op duurzaamheid;
- Het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (social return);
- Het verminderen van administratieve rompslomp.

Om onze doelstellingen te halen, professionaliseren we de inkoopfunctie nog verder. In 2020 is in de organisatie aandacht geweest voor de juiste manier van aanbesteden. Er zijn diverse meervoudig onderhandse procedures doorlopen en er is ook een Europese aanbesteding gestart. Het contractbeheer heeft in 2020 ook weer een actualiteitsslag gemaakt. In 2021 gaan we hiermee door.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen nieuwe ontwikkelingen.

Duurzaamheid

Onderhoudsplannen 2021-2030

Bij het opnieuw vaststellen van de onderhoudsplanning zijn we, in tegenstelling tot voorgaande jaren, uitgegaan van een duurzame variant. Indien sprake is van het vervangen van de verschillende elementen kiezen we voor duurzame elementen. Denk aan HR ++ glas, hoog rendement verwarmingsketels en energiezuinige verlichting. In de Nota Inkoopbeleid is hier extra aandacht voor gevraagd in het hoofdstuk Duurzaam inkopen. Mochten er meerkosten ontstaan als gevolg van deze hogere ambitie, dan leggen we die vooraf ter besluitvorming voor aan het college.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In onze beheerplannen wordt het duurzamer maken van onze gebouwen automatisch meegenomen maar ook tijdens alle renovaties en revitalisaties.

Voor de Buitendienst onderzoeken wij het verduurzamen van de voertuigen en machines en wat dit gaat betekenen voor het MeerjarenInvesteringsPlan.

Energielabels gebouwen

Alle gemeentelijke panden met een energieverbruik van meer dan 25.000 m³ gas en 50.000 kWh zijn verplicht om een energielabel te laten maken.

Doordat we de afgelopen jaren diverse maatregelen hebben kunnen nemen zijn alle gebouwen in 2017 voorzien met een energielabel A, uitgezonderd het Kulturhus den Ienloop in Millingen aan de Rijn.

Aangezien het hier een monument betreft zal er een goed plan van aanpak moeten worden opgesteld dat ook past binnen het strategisch vastgoedplan.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Al onze gebouwen met een “hoog“ energieverbruik zijn voorzien met label A. De energie labels zijn 10 jaar geldig.

Verbonden partijen

Wij spreken van een Verbonden partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan partijen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien.

Wat is bestuurlijk belang?

Onder bestuurlijk belang verstaan we: een zetel in het bestuur van een bestuurlijke participatie of het hebben van stemrecht. Deze zetel of het stemrecht is om het algemeen belang van de gemeente te kunnen uitoefenen.

Wat is financieel belang?

Alleen een bestuurlijk belang (zie hierboven) maakt een partij nog geen zogenaamde verbonden partij. Daarvoor is ook een financieel belang vereist. Bijvoorbeeld eigendomsrechten, zoals het bezit van aandelen, maar ook zaken als het verstrekken van geldleningen, het geven van subsidies en het geven van garanties.

Centraal advies

Met de gemeente Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de advisering van begroting- en jaarrekeningstukken van de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GGD Gelderland Zuid
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN)
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)

De afdeling stadscontrol van de gemeente Nijmegen adviseert de besturen van de gemeenschappelijke regelingen en de gemeentebesturen. Per gemeente komt een advies ook bij een centrale coördinator. Wij zijn uiteraard vrij om dit advies over te nemen, te wijzigen of te negeren. De bevoegdheid om te beslissen over begroting- en jaarrekeningstukken ligt bij het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de verbonden partijen. Voor de tekst van de paragraaf van de begroting 2021 kunt u op de volgende link klikken.

[Paragraaf Verbonden Partijen Programmabegroting 2021](#)

Grondexploitatie

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt in artikel 9.2 aangegeven dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De verplichte paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Geen ontwikkelingen sinds de Jaarrekening 2020. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de Jaarrekening 2020.

[Paragraaf Grondbeleid Jaarverslag 2020](#)

Tegelijkertijd met deze Voorjaarsnota behandelt de gemeenteraad ook de actualisatie van de grondexploitaties. Het raadsvoorstel is openbaar, maar de inhoudelijke rapportage is vertrouwelijk.

Financiële begroting

Inleiding

In dit financiële deel van de begroting vindt u naast een overzicht van de baten en lasten per programma ook een overzicht met de incidentele baten en lasten en het verloop van het financieel meerjarenperspectief (FMP).

Overzicht baten en lasten

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de baten en lasten per programma. Dit levert een raming op van het saldo van de rekening van baten en lasten. Vervolgens is een aantal toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves geraamd. Dit resulteert in het resultaat van de rekening van baten en lasten.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting	Mutaties	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2021	t/m	2021	2022	2023	2024
	Primair	VJN	na VJN	Saldo	Saldo	Saldo
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-38.734	-777	-39.511	-37.791	-37.263	-36.808
Onze buurt	-13.204	-1.006	-14.211	-13.720	-13.963	-13.866
Onze gemeente	-5.734	-355	-6.089	-5.409	-5.350	-5.466
Ons geld	63.174	1.544	64.718	64.051	64.252	64.433
Overhead	-9.608	167	-9.440	-9.763	-9.749	-9.738
Saldo rekening baten en lasten	-4.107	-427	-4.533	-2.632	-2.072	-1.444
Toevoeging aan reserves	-1.005	36	-969	-358	-349	-341
Onttrekking aan reserves	2.102	747	2.849	1.253	1.190	1.181
Resultaat rekening baten en lasten	-3.010	356	-2.653	-1.737	-1.232	-604

Incidentele baten en lasten

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten die in de begroting zijn verwerkt.

Hieronder vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten met daarop een toelichting.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
		2021	2022	2023	2024
Programma Inwoner					
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2021</i>					
	Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag				
1.1	Kosten Actieprogramma	-51	-	-	-
1.2	Subsidie Actieprogramma	51	-	-	-
	Pilot buurtgezinnen 2020-2022				
1.3	Kosten pilot	-45	-	-	-
1.4	Bijdrage pilot	27	-	-	-
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota</i>					
1.5	Corona: Bijzondere bijstand en schuldhelpverlening	-62	-	-	-
1.6	Corona: TOZO				
	- kosten	-1.580	-	-	-
	- rijksbijdrage	1.580	-	-	-
1.7	Corona: Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK)	-390	-	-	-
1.8	Corona: Ondersteuning kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	-295	-	-	-
1.9	Corona: Kinderopvang	-10	-	-	-
1.10	Brede aanpak dak- en thuisloosheid	-32	-	-	-
Totaal programma Inwoner		-807	-	-	-

Programma Onze Buurt

Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2021

geen incidentele baten en lasten op dit programma

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota

2.1	Bluswatervoorzieningen de Poort en de Vlietberg	-30	-	-	-
2.2	Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025	-570	-	-	-
Totaal programma Onze Buurt		-600	-	-	-

Programma Onze Gemeente

Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2021

3.1	Ontwikkelagenda ODRN	-94	-	-	-
-----	----------------------	-----	---	---	---

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota

3.2	Aankoop perceel Cranenburgsestraat	-55	-	-	-
3.3	Corona: Tweede kamer verkiezingen	-51	-	-	-
3.4	Corona: impuls re-integratietrajecten	-279	-	-	-
3.5	Toerisme, Gelderland Herdenkt	-	-	-	-
	- kosten	-38	-	-	-
	- subsidie	19	-	-	-
3.6	Taakstelling huisvesting statushouders	-59	-	-	-
3.7	Waterschapsverkiezingen	-	-	-24	-

Totaal programma Onze Gemeente		-558	-	-24	-
---------------------------------------	--	-------------	----------	------------	----------

Programma Ons geld*Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2021*

geen incidentele baten en lasten op dit programma

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota

4.1	Algemene uitkering; compensatie coronamaatregelen	1.299	-	-	-
4.2	Corona: Lokale culturele voorzieningen	-155	-	-	-
4.3	Algemene uitkering: brede aanpak dak- en thuisloosheid	32	-	-	-
4.4	Algemene uitkering: taakstelling huisvesting statushouders	59	-	-	-

Totaal programma Ons geld		1.235	-	-	-
----------------------------------	--	--------------	----------	----------	----------

Programma Overhead*Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2021*

geen incidentele baten en lasten op dit programma

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota

geen incidentele baten en lasten op dit programma

Totaal programma Overhead		-	-	-	-
----------------------------------	--	----------	----------	----------	----------

Totaal exploitatie		-730	-	-24	-
---------------------------	--	-------------	----------	------------	----------

Reserves*Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2020*

R1	Bijdrage Algemene reserve; dekking tekort sociaal domein	51	-	-	-
		-	-	-	-

Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota

R2	Bijdrage Algemene reserve; aankoop perceel Cranenburgsestraat	55	-	-	-
R3	Bijdrage Algemene reserve; Werkplan 2021 ODRN	51	-	-	-
R4	Bijdrage Algemene reserve; wijziging begroting 2021 Munitax	71	-	-	-
R5	Bijdrage Algemene reserve; Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025	570	-	-	-
Totaal reserves		798	-	-	-
Totaal		68	-	-24	-

1.1/1.2 Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag

ZonNW heeft een subsidie van € 90.880 toegekend voor het “Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag”. Dit programma doen we samen met de gemeente Heumen en Woningcoöperatie Oosterpoort. We zetten dit geld in 2 jaar in. € 40.000 in 2020 en € 50.880 in 2021.

1.3/1.4 Pilot buurtgezinnen 2020-2022

We doen mee aan de Pilot buurtgezinnen. De totale kosten van de pilot zijn € 89.880. (€ 44.940 per jaar). Hiervoor ontvangen we een bijdrage van in totaal € 53.928 uit het regionale transformatieplan. Het restant dekken we uit het budget preventieve jeugdhulp en Wmo. Hierdoor heeft deze mutatie geen invloed op het begrotingssaldo.

1.5 Corona: Bijzondere bijstand en schuldhulpverlening

Het kabinet neemt als gevolg van corona aanvullende maatregelen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Voor het tegengaan van armoede en problematische schulden, ontvangen we via de algemene uitkering een bedrag van € 62.000. Zie ook 4.1.

1.6 Corona: TOZO

De tijdelijke ondersteuningsmaatregel voor zelfstandige ondernemers (TOZO) is tot 1 juli 2021 verlengd. We schatten de uitkeringen voor levensonderhoud en bedrijfskapitaal voorlopig in op € 1,5 miljoen. De uitvoeringskosten ramen we op € 80.000. Het rijk vergoedt deze kosten volledig. Zie ook 4.1.

1.7 Corona: Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK)

De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens om een terugval in de inkomsten als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Hiervoor ontvangen we via de algemene uitkering een rijksvergoeding van € 390.000. Zie ook 4.1.

1.8 Corona: Ondersteuning kwetsbare groepen, jeugd en ouderen

In de maartcirculaire 2021 heeft het Rijk als gevolg van de coronacrisis extra rijks gelden beschikbaar gesteld voor extra begeleiding van kwetsbare groepen, bestrijding van eenzaamheid ouderen, en ondersteuning jeugd. Hiervoor ontvangen € 295.000. Zie ook 4.1.

1.9 Corona: Kinderopvang

Voor een bepaalde groep ouders die kosten hebben gemaakt voor kinderopvang tijdens de sluiting van de opvang van 16 december tot 8 februari ontvangen we een rijksvergoeding van € 10.000. Hiermee kunnen gemeenten de eigen bijdrage van de ouders die gebruik maken van de gemeentelijke regelingen vergoeden voor de tweede periode van sluiting. Zie ook 4.1.

1.10 Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar van € 32.000 voor 2021. Ook de centrumgemeente krijgen een extra bijdrage. In regionaal verband willen we dit geld hieraan besteden. Zie ook 4.1.

2.1 Bluswatervoorzieningen de Poort en de Vlietberg

De gemeente is verantwoordelijk voor de brandweezorg en heeft de bluswatervoorzieningen in beheer. Op een tweetal locaties, de Poort en de Vlietberg, is onvoldoende bluswater aanwezig. Om het brandgevaar en het risico op verspreiding van brand te verkleinen is het nodig om op beide locaties een geschikte blusvoorziening te realiseren. De kosten hiervoor zijn eenmalig € 30.000.

2.2 Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025

Op 1 april 2021 heeft de raad het Beheerplan wegen 2021-2025 vastgesteld. Als startkapitaal is een bedrag van € 570.000 in de voorziening onderhoud wegen gestort. Dit bedrag dekken we ten laste van de algemene reserve. Met dit beheerplan is ook de structurele bezuiniging van € 255.000 per jaar gerealiseerd.

3.1 Bijdrage ontwikkelagenda ODRN

In 2020 is de ODRN aan de slag gegaan met de ontwikkelagenda. De deelnemende gemeenten dragen naar verhouding (op basis van de omzet) bij aan de kosten voor deze ontwikkelagenda. Dit verbetertraject betekent voor 2020 en 2021 een extra bijdrage om dit te bekostigen. Vanaf 2022 moet het verbetertraject zijn afgerond.

3.2 Aankoop perceel Cranenburgsestraat

Op 28 januari 2021 besloot de raad een bedrag beschikbaar te stellen om een perceel aan te kopen aan de Cranenburgsestraat, voor strategisch gewenste redenen. Het aankoopbedrag van het perceel is € 65.000. Het verschil tussen de aankoopwaarde en de boekwaarde van € 55.250 dekken we ten laste van de algemene reserve. Zie ook (R2).

3.3 Corona: Tweede kamer verkiezingen

Vanwege COVID-19 zijn aanvullende maatregelen voor de Tweede Kamerverkiezing noodzakelijk. We krijgen via de algemene uitkering een compensatie voor de extra te maken kosten van € 51.000. Zie ook 4.1.

3.4 Corona: impuls re-integratietrajecten

Het kabinet neemt in verband met corona aanvullende maatregelen om mensen die hun baan verliezen een beter perspectief te bieden op nieuw werk en inkomen. Voor re-integratietrajecten krijgen we via de algemene uitkering een bedrag van € 279.000 voor 2021. Zie ook 4.1.

3.5 Toerisme, Gelderland Herdenkt

Door Corona zijn een groot aantal activiteiten in 2020 niet door gegaan. Een aantal activiteiten van Gelderland Herdenkt vinden alsnog plaats in 2021. De kosten hiervan zijn € 38.000. We ontvangen hiervoor ook een subsidie van € 19.000. Per saldo zijn de eenmalige kosten in 2021 € 19.000.

3.6 Taakstelling huisvesting statushouders

In verband met de extra taakstelling voor huisvesting van statushouders in 2021 verwachten we een hogere rijksvergoeding van € 59.000 te krijgen. Deze middelen zetten we voor deze taakstelling in. Zie ook 4.4.

3.7 Waterschapsverkiezingen

We ontvangen een jaarlijkse vergoeding van € 6.000 voor de kosten van de Waterschapsverkiezingen in 2023. In 2023 ramen we eenmalig deze kosten. We houden hierbij voor de raming van de kosten in 2023 voorlopig hetzelfde bedrag aan als het te ontvangen bedrag over 4 jaren.

4.1 Algemene uitkering; compensatie coronamaatregelen

Voor coronamaatregelen ontvangen we via de algemene uitkering € 1.299.000. De uitgaven die hier tegenover staan ramen we op de verschillende programma's.

4.2 Corona: Lokale culturele voorzieningen

Voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur ontvangen we een rijksbijdrage van € 155.000 voor 2021. Veel van de culturele instellingen die gemeenten ondersteunen, komen door de coronacrisis in de problemen omdat activiteiten niet kunnen doorgaan en eigen inkomsten dalen. Met deze extra middelen stelt het rijk gemeenten in staat de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. Zie ook 4.1.

4.3 Algemene uitkering: brede aanpak dak- en thuisloosheid

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen en ervoor zorgen dat niemand op straat hoeft te slapen. Het kabinet stelt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid een financiële impuls beschikbaar van € 32.000 voor 2021. Zie ook 1.10.

4.4 Algemene uitkering: taakstelling huisvesting statushouders

In verband met de extra taakstelling voor huisvesting van statushouders in 2021 verwachten we een hogere rijksvergoeding van € 59.000 te krijgen. Deze middelen zetten we voor deze taakstelling in. Zie ook 3.6.

R1 Bijdrage algemene reserve; dekking tekort sociaal domein

In 2021 halen we € 51.000 uit de algemene reserve voor het tekort op het sociaal domein.

R2 Bijdrage Algemene reserve; aankoop perceel Cranenburgsestraat

Op 28 januari 2021 besloot de raad een bedrag beschikbaar te stellen om een perceel aan te kopen aan de Cranenburgsestraat, voor strategisch gewenste redenen. Het aankoopbedrag van het perceel is € 65.000. Het verschil tussen de aankoopwaarde en de boekwaarde van € 55.250 dekken we ten laste van de algemene reserve. Zie ook 3.2.

R3 Bijdrage Algemene reserve; Werkplan 2021 ODRN

In januari 2021 heeft de raad het Werkplan 2021 van de ODRN vastgesteld. Dit leidt tot een extra bijdrage van € 51.298. Deze extra kosten dekken we eenmalig uit een bijdrage uit de Algemene reserve.

R4 Bijdrage Algemene reserve; wijziging begroting 2021 Munitax

In januari 2021 heeft de raad ingestemd met de gewijzigde begroting 2021 van Munitax. Dit leidt tot extra kosten van € 71.000. Deze extra kosten dekken we eenmalig uit de Algemene reserve.

R5 Bijdrage Algemene reserve; Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025

Op 1 april 2021 heeft de raad het Beheerplan wegen 2021-2025 vastgesteld. Als startkapitaal is een bedrag van € 570.000 in de voorziening onderhoud wegen gestort. Deze eenmalige storting dekken we uit de Algemene reserve.

Financieel MeerjarenPerspectief

Hieronder staat het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP).

	<i>bedragen x € 1.000</i>			
	2021	2022	2023	2024
FMP in primaire begroting 2021	-3.010	-2.390	-2.675	-2.226
<i>waarvan incidenteel</i>	-61	0	0	0
<i>structureel</i>	-2.948	-2.390	-2.675	-2.226
Totaal 1e begrotingswijziging	818	1.285	2.061	2.240
FMP na 1e begrotingswijziging	-2.192	-1.105	-614	14
Totaal besluitvorming	-1	-2	-2	-2
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-461	-630	-616	-616
FMP na Voorjaarsnota 2021	-2.653	-1.737	-1.232	-604
<i>waarvan incidenteel</i>	68	0	-24	0
<i>structureel</i>	-2.721	-1.737	-1.208	-604

Bijlagen

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Voorjaarsnota 2021
Datum B&W-vergadering	1 juni 2021
Datum raadsvergadering	15 juli 2021
Datum carrousel:	8 juli 2021
Portefeuillehouder:	S.G.P. Fleuren
Ambtenaar:	R. Arts
E-mailadres:	R.Arts@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-21-91922
Documentnummer:	VB/Raad/21/01196

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De Voorjaarsnota 2021 vast te stellen.
2. Geen aanvullende bezuinigingen voor 2021 vast te stellen.
3. Het tekort voor 2021, als dit zich daadwerkelijk voordoet bij de jaarrekening, te dekken door aanwending van de algemene reserve door resultaatbestemming.
4. De begroting 2021 overeenkomstig de voorgaande beslispunten te wijzigen met € 461.000 nadelig.
5. In te stemmen met het voorstel van de Werkgeverscommissie van de griffie voor formatie-uitbreiding bij de griffie van € 48.000 voor 2021, maximaal € 46.000 voor 2022 en vanaf 2023 een meerlast van structureel € 31.000 per jaar.

Inleiding

In de programmabegroting 2021 zijn de ambities, doelen en resultaten beschreven. De Voorjaarsnota is de eerste rapportage over het begrotingsjaar 2021. In de Voorjaarsnota rapporteren we over financiële afwijkingen en de inhoudelijke voortgang. Hoe ver zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten en komen we hiermee dichterbij onze doelen (en ambities). Wij bieden de Voorjaarsnota digitaal aan via een webversie op ons portal <https://programmavan.bergendal.nl/>

Waar vindt u de stand van zaken van de resultaten in de webversie?

Bij het onderdeel "wat gaan we daarvoor doen" van elk programma noemen we per onderwerp eerst de te behalen resultaten uit de begroting en daarna de stand van zaken van het voorjaar 2021. Bij de paragrafen presenteren we deze informatie op dezelfde wijze. Bij elk programma vermelden we ook welke budgetten we aanpassen, met hoeveel, en geven we een toelichting. Daarnaast is per programma ook een toelichting op de stand van zaken van de bezuinigingen opgenomen.

Beoogd effect

Volgens de Financiële Verordening Berg en Dal 2021 informeren wij de gemeenteraad over de inhoudelijke en financiële afwijkingen die zich voordoen in de uitvoering van de lopende begroting 2021. De eerste rapportage over 2021 is de Voorjaarsnota.

Argumenten

In de Voorjaarsnota zijn per programma de mutaties aangegeven en toegelicht. De grootste verschillen zijn:

-	Algemene uitkering	- 413
-	Formatie-uitbreiding griffie	- 48
-	Sociaal Domein/Jeugdhulp	- 33
-	Gladheidsbestrijding	- 135
-	Dividend BNG	+ 55
-	Afval	+ 92
-	Overige mutaties	+ 21
	Totaal	- 461

Algemene uitkering

De algemene uitkering is bijgesteld volgens de decembercirculaire 2020 en de aanvullende brief gemeentefonds maart 2021. Per saldo ontvangen we in 2021 een hogere algemene uitkering van € 1.161.000. Een deel hiervan werkt door naar diverse uitgavenbudgetten. Zie de tabel hieronder.

Het effect op het begrotingssaldo is structureel € 413.000 nadelig, omdat de suppletie-uitkering voor het Sociaal Domein lager is. Daarnaast ontvangen we in 2021 eenmalig een extra bijdrage voor afvalverwerking 2020 van € 57.000.

We hebben u hierover eerder geïnformeerd, zie de schriftelijke mededelingen bij de raadsvergadering van 25 februari 2021.

	Bedragen x € 1.000			
	2021	2022	2023	2024
Algemene uitkering Decemercirculaire 2020 en aanvullende brief gemeentefonds maart 2021	58.019	57.024	57.222	57.299
Algemene uitkering Septemercirculaire 2020	56.858	57.253	57.432	57.532
Vershil	1.161	-229	-210	-233
<i>af: doorwerking naar andere budgetten</i>				
Coronamaatregelen	-1.242			
Re-integratietrajecten Werkbedrijf	-94	-95	-95	-95
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	-32			
Sportsstimulering	-80	-80	-80	-80
Aanvullende taakstelling maatschappelijk begeleiding statushouders	-59			
Waterschapsverkiezingen			-24	
Versterking omgevingsveiligheidsdienst	-5	-5	-5	-5
Gezond in de stad	-5	-5		
Effect op begrotingssaldo	-356	-414	-414	-413

Sociaal domein

Bij de raming voor deze voorjaarsnota hebben we alle verschillende deelproducten doorgelopen. We hebben gekeken naar de realisatie van 2020, de trends en de mogelijke gevolgen van de coronacrisis. Zo komen we tot bijgestelde ramingen, die leiden tot een nadeel van € 136.000 in deze voorjaarsnota. Van het geld dat we ontvangen voor coronamaatregelen voor jeugd zetten we € 103.000 in ter dekking van deze extra kosten.

Bij de begroting 2021 hebben we het Herstelplan Sociaal domein vastgesteld. Het Herstelplan maakt integraal onderdeel uit van de opgave sociaal domein. We hebben daarin

een vermindering van de kosten van € 244.000 van begeleiding (jongeren én volwassenen) en van jeugd met verblijf opgenomen. De opgave sociaal domein is inmiddels geconcretiseerd in een startnotitie. Ook werken wij met een overzicht van alle concrete lopende en geplande acties. Deze bundelen en structureren wij in een uitvoeringsplan dat het college vóór de zomer vaststelt en wij delen dat met de VNG visitatiecommissie sociaal domein. In de tussentijd zitten we niet stil: er zijn tientallen acties lopend om de grip op de uitgaven in het sociaal domein te behouden. Het is nog té kort om de concrete financiële resultaten hiervan te becijferen. Zowel 2020 als 2021 zijn door de coronacrisis atypische jaren, en het is niet uit te sluiten dat dit ook voor 2022 zal gelden.

In de eerste kwartaalrapportage Sociaal Domein 2021 is de raad geïnformeerd over de verwachte inkomsten uit de nieuwste ledenbrief van de VNG ten aanzien van de financiële tekorten op de jeugdzorg en de noodzaak van compensatie. De VNG heeft in mei intensief overleg gevoerd met het rijk. Dit heeft geresulteerd in een extra incidentele bijdrage van het rijk van € 493 miljoen in de algemene uitkering, waarvan € 255 miljoen voor de aanpak van wachttijden in de hoog-specialistische jeugdhulp. Hier wordt in regionaal verband aan gewerkt, onder andere via de Gelderse Verbeteragenda. Een bedrag van € 238 miljoen wordt gegeven voor financiële lucht.

De definitieve berekeningen volgen uit de meicirculaire, maar de verwachting is dat deze € 238 miljoen zich vertaalt naar plusminus € 432.000 incidenteel voor 2021 voor de gemeente Berg en Dal. Op het moment van schrijven is nog niet bekend wat het kabinet gaat doen met de uitspraak inzake de arbitrage tussen VNG en rijk over de structurele tekorten.

Coronacrisis

De uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. Het Coronavirus heeft gevolgen voor veel beleidsterreinen van onze begroting 2021 en mogelijk voor de jaren daarna.

In 2021 ontvangen we via de algemene uitkering budget van het rijk voor een aantal coronaregelingen, onder andere Tozo (Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers), Tonk (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten), armoedebestrijding, impuls re-integratietrajecten en lokale culturele voorzieningen. De budgetten hiervoor zijn meegenomen in deze Voorjaarsnota. Deze hebben geen invloed op ons begrotingssaldo.

Het is nog onduidelijk of we extra geld ontvangen van het rijk voor overige coronamaatregelen, bijvoorbeeld extra inzet personeel, toerisme, bijstand, inhaalzorg en meerkosten Wmo jeugd. Daarnaast zullen er ook voordelen ontstaan op diverse budgetten, doordat we projecten niet of later uit gaan voeren. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet in beeld. We verwachten dit bij de najaarsnota inzichtelijk te kunnen maken.

Bezuinigingen

Voor het sluitend maken van de begroting 2021 waren bezuinigingen/ ombuigingen nodig. De fracties hebben in het begin van het begrotingsproces een lijst met ombuigingen aangeleverd. De ombuigingen waarvoor een raadsmeerderheid was zijn verwerkt in de begroting 2021 (Top 19). Omdat dit niet voldoende was is aanvullend het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld door middel van de 1e begrotingswijziging.

Voor 2021 ging het om een bedrag van € 2.124.000 aan bezuinigingen (Top 19 en aanvullend Dekkingsplan 2021-2024). Hiervan is ruim € 1,6 miljoen gerealiseerd. Voor passende kinderopvang en minimabeleid is het niet mogelijk om de bezuiniging in 2021 (volledig) te realiseren. Dit nadeel van € 102.000 is verwerkt in het saldo van de Voorjaarsnota.

Voor het restant van bijna € 4 ton is nog onduidelijk of we deze kunnen realiseren. Bij de Najaarsnota komen we hierop terug.

In de Voorjaarsnota is per programma een toelichting op de stand van zaken opgenomen bij het onderdeel Bezuinigingen. Een meerjarig totaaloverzicht van alle bezuinigingen is opgenomen in de bijlage.

Gemeenschappelijke regelingen

De financiële gevolgen van de begrotingen 2022 van de gemeenschappelijke regelingen zijn niet verwerkt in deze Voorjaarsnota, omdat we deze begrotingen pas begin mei hebben ontvangen. De financiële gevolgen voor 2022 en verder nemen we mee bij het opstellen van de begroting 2022. We informeren u hier nader over tijdens de Thema avond Financiën op 1 juli 2021, waar naast de Jaarrekening 2020 en de Voorjaarsnota 2021, ook de uitgangspuntennotitie en de actuele ontwikkelingen geagendeerd zullen zijn.

Formatie-uitbreiding griffie

De huidige griffier gaat uiterlijk 1 maart 2022 met pensioen. De Werkgeverscommissie (WGC) heeft daarom besloten om de vacature voor de functie van griffier open te stellen voor 32-36 uur per week. Ze hopen de functie per september/oktober 2021 in te kunnen vullen. Dit betekent een uitbreiding van de formatie met 0,18 – 0,29 fte. Daarnaast zijn tot pensionering van de huidige griffier de personeelskosten hoger, omdat er dan tijdelijk 2 griffiers zijn.

Ook heeft de WCG de formatie van medewerker griffie verhoogd met 0,3 fte. Per saldo breidt de formatie bij de griffie uit met 28%.

Omdat hier in de begroting geen budget voor is zijn deze twee formatie-uitbreidingen bij de griffie in de Voorjaarsnota verwerkt. Hierbij is uitgegaan van 1,0 fte voor de functie van griffier.

Voor 2021 gaat het om een extra bedrag van € 48.000. In 2022 zijn de extra kosten maximaal € 46.000 en vanaf 2023 is de meerlast structureel € 31.000 per jaar.

Kanttekening

We rapporteren naar de toestand van begin april

De informatie in de Voorjaarsnota is gebaseerd op de informatie die begin april bij ons bekend was. Nieuwe mutaties, ontwikkelingen en de gevolgen van het coronavirus nemen we mee in de Najaarsnota. Tussentijds informeren wij u over onder andere over de meicirculaire en andere ontwikkelingen van enige omvang.

Financiële onderbouwing

Welk financieel beeld laat de Voorjaarsnota zien?

Op 5 november 2020 heeft de gemeenteraad de Programmabegroting 2021 vastgesteld. Het begrotingssaldo van de primaire begroting was **€ 3.010.000** negatief. Met de eerste begrotingswijziging heeft de raad het Dekkingsplan 2021-2024 vastgesteld (€ + 818.000). Het begrotingstekort na de 1e begrotingswijziging was **€ 2.192.000** nadelig.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Voorjaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo nu met **€ 461.000** nadelig bij.

Het begrotingssaldo komt daarmee op **€ 2.653.000** nadelig. Zie onderstaande tabel.

Het voorstel is het tekort voor 2021, als dit zich daadwerkelijk voordoet bij de jaarrekening, te dekken door aanwending van de algemene reserve door de resultaatbestemming.

Als we, na het opstellen van de jaarrekening 2021, werkelijk een negatief rekeningresultaat hebben, dan wenden we hiervoor de algemene reserve aan. Dit doen we door de resultaatbestemming bij de jaarrekening.

We stellen voor om geen aanvullende bezuinigingsmaatregelen voor 2021 te nemen.

Enerzijds zijn er op korte termijn weinig bezuinigingsmogelijkheden omdat er verplichtingen voor dit jaar zijn aangegaan. Anderzijds verwachten we een aantal voordelen, onder andere de extra uitkering voor jeugdhulp en de lagere bijdrage gemeenschappelijke regeling BVO DRAN. Daarnaast hopen we dat het Rijk met extra geld komt. De VNG heeft namens de

gemeenten naar het Rijk aangegeven dat de koek groter moet. De beslissing hierover laat het huidige kabinet over aan het nieuw te vormen kabinet. Mogelijk geeft de septembercirculaire over de algemene uitkering meer duidelijkheid. De dekking van het meerjarig tekort nemen we mee in de uitgangspuntennotitie voor het opstellen van de begroting 2022. Deze staat geagendeerd voor de raad van 15 juli 2021.

	<i>bedragen x € 1.000</i>			
	2021	2022	2023	2024
FMP in primaire begroting 2021	-3.010	-2.390	-2.675	-2.226
<i>waarvan incidenteel</i>	-61	0	0	0
<i>structureel</i>	-2.948	-2.390	-2.675	-2.226
 Totaal 1e begrotingswijziging	 818	 1.285	 2.061	 2.240
FMP na 1e begrotingswijziging	-2.192	-1.105	-614	14
 Totaal besluitvorming	 -1	 -2	 -2	 -2
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-461	-630	-616	-616
FMP na Voorjaarsnota 2021	-2.653	-1.737	-1.232	-604
<i>waarvan incidenteel</i>	68	0	-24	0
<i>structureel</i>	-2.721	-1.737	-1.208	-604

Hieronder staat het overzicht van het verloop van de algemene reserves.

Reserve	<i>Bedragen x € 1.000</i>					
	Begroting 2021 Primair	Mutaties t/m VJN	Begroting 2021 na VJN	Meerjarenbegroting		
				2022	2023	2024
Algemene reserve vast	17.220	-	17.220	17.220	17.220	17.220
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.657	-798	5.860	5.886	5.889	5.915
Reserve rekeningresultaten	1.777	-351	1.426	1.075	725	374
Totaal	25.654	-1.149	24.505	24.181	23.833	23.509

Duurzaamheid

-

Communicatie

De webversie van de Voorjaarsnota 2021 is te lezen via <https://programmavan.bergendal.nl/>.

Aanpak/uitvoering

Na vaststelling zenden wij de Voorjaarsnota 2021 naar de provincie, zodat zij op de hoogte is van de (financiële) ontwikkeling van onze gemeente.

Burgemeester en wethouders

De secretaris,
E.W.J. van der Velde

De burgemeester,
mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

- Voorjaarsnota 2021

Bijlage ter inzage griffier

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 1 juni 2021.

overwegende dat in de Voorjaarsnota de nu te verwachten mutaties in de begroting 2021 naar de stand van april 2021 zijn verwerkt;

besluit :

1. De Voorjaarsnota 2021 vast te stellen.
2. In te stemmen met de formatie-uitbreiding bij de griffie.
3. Geen aanvullende bezuinigingen voor 2021 vast te stellen.
4. Het tekort voor 2021, als dit zich daadwerkelijk voordoet bij de jaarrekening, te dekken door aanwending van de algemene reserve door resultaatbestemming.
5. De begroting 2021 overeenkomstig de voorgaande beslispunten te wijzigen met € 461.000 nadelig.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 15 juli 2021,

De raadsgriffier,

De voorzitter,

J.A.M. van Workum

mr. M. Slinkman

Totaaloverzicht bezuinigingen

Hieronder vindt u het totaaloverzicht van de bezuinigingen uit de Top 19 en het Dekkingsplan 2021-2024.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
		2021	2022	2023	2024
Gerealiseerde bezuinigingen					
1.1	Minimabeleid	25	25	25	25
1.2	Praktijkondersteuning jeugd	80	80	80	80
1.3	Inzet jongerenwerk Forte Welzijn	50	50	50	50
1.4	Dagbesteding ouderen	50	50	50	50
1.5	Huur WMO ruimten	27	27	27	27
1.6	School is cool	25	25	25	25
1.7	Passende kinderopvang	-	75	75	75
1.8	Uitstellen investering nieuwbouw basisschool en gymzaal Op de Horst	-	-	180	178
1.9	Voorleesexpress	15	15	15	15
1.10	Ambulantisering GGZ	20	35	35	35
2.1	Buurtspportcoach	51	51	51	51
2.2	Onderhoud wegen	255	255	255	255
2.3	Obstakels	190	190	155	-
2.4	Kapitaallasten project schoolroute Marktpluin-Nijmeegsebaan	64	63	63	62
2.5	Integrale veiligheid	13	13	13	13
2.6	Controles Drank&Horecawet	12	12	12	12
2.7	Projectkosten rampen en crisisbeheersing	5	5	5	5
2.8	Geen TOP's realiseren (lagere kapitaallasten)	23	50	49	49
2.9	Kwaliteit onkruidbestrijding op verharding	50	50	50	50
2.10	Maatwerk GGD	30	-	-	-
2.12	Huur Kulturhus Beek voor muziekonderwijs	3	6	10	10
2.13	Duurzaamheid Stelpost Actieplan Duurzaamheid verlagen	10	10	10	10
3.1	Vermindering werkbudget economie	25	25	25	25
3.2	Woonagenda Formatie inzetten	-90	-90	-90	-
3.3	Gemeenschappelijk orgaan Arnhem - Nijmegen (GOAN)				
	Basisregeling gemeenschappelijk orgaan Arnhem-Nijmegen (GOAN)	225	-100	-100	-100
	Ontspannen regio	-	45	45	45
	Circulaire regio	-	45	45	45
	Groene groei regio	-	45	45	45
	Productieve regio	-	45	45	45
	Verbonden regio	-	45	45	45
	Bijdrage provincie Goan 2021/2022	10	10	10	10
	Beëindiging inwonerbijdrage The Economic Board	10	10	10	10

3.4	Leges huwelijken (+/-200 per jaar) verhogen met € 80	16	16	16	16
4.1	Verhoging ozb 2x 4%	454	454	454	454
4.2	Verhoging stelpost onvoorzien ongedaan maken	75	75	75	75
5.1	Overhead	50	50	50	50
Totaal gerealiseerde bezuinigingen		1.648	1.637	1.785	1.717

Nog niet gerealiseerde bezuinigingen

1.1	Minimabeleid *	27	27	27	27
1.7	Passende kinderopvang *	75	-	-	-
1.11	Herstelplan Sociaal Domein	94	263	624	960
1.12	Wmo begeleiding	50	50	50	50
1.13	Woningaanpassingen	-	25	50	50
1.14	Vermindering budget ondersteuning mantelzorgers	-	10	20	25
1.15	Exploitatielast D'n Ienloop verlagen	-	-	19	19
2.10	Maatwerk GGD	-	30	30	30
2.11	Huur gebouwen (consultatiebureaus)	-	23	23	23
2.14	Bibliotheek	50	75	75	75
2.15	Verhalen kosten volksfeesten en evenementen	-	25	50	50
2.16	Inkomsten sport en zwembad verhogen	-	43	43	43
3.5	Opbrengst Bedrijventerrein Hulsbeek	200	300	300	-
3.6	ODRN verlagen opdracht/verhogen inkomsten voor advisering	-	25	50	100
3.7	Sluiten trouwlocatie Millingen (Zalmkerkje)	-	7	7	7
3.8	Aangepaste openingstijden aan de balie.	-	-	55	55
4.3	Taakstelling Gemeenschappelijke regelingen 1%, 2%, 3%	-	100	200	200
Totaal nog niet gerealiseerde bezuinigingen		496	903	1.423	1.513

* Deze bezuiniging kunnen we in 2021 (deels) niet realiseren. Dit is verwerkt in het saldo van de Voorjaarsnota.

Specificatie Financieel MeerjarenPerspectief

Hieronder vindt u de specificatie van het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP).

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024
FMP Programmabegroting 2021	-3.010	-2.390	-2.675	-2.226

Besluitvorming tot Voorjaarsnota:

1e begrotingswijziging	818	1.285	2.061	2.240
Overloopwijziging	-1	-2	-2	-2
Aankoop perceel Cranenburgsestraat				
- Extra afschrijving (aankoopwaarde +/- boekwaarde)	-55	-	-	-
- Bijdrage Algemene reserve	55	-	-	-
Vaststellen Werkplan 2021 ODRN				

- Bijdrage Gemeenschappelijke regeling ODRN	-51	-	-	-
- Bijdrage Algemene reserve	51	-	-	-
Wijziging begroting 2021 Munitax				
- Bijdrage Gemeenschappelijke regeling Munitax	-71	-	-	-
- Bijdrage Algemene reserve	71	-	-	-
Variantenstudie fietspad om Leuth	-	-	-	-
Wegbeheer Berg en Dal 2021-2025				
- Dotatie voorziening onderhoud wegen	-570	-	-	-
- Bijdrage Algemene reserve	570	-	-	-

Totaal besluitvorming tot Voorjaarsnota	817	1.283	2.059	2.238
--	------------	--------------	--------------	--------------

Mutaties Voorjaarsnota

Actieprogramma lokale initiatieven mensen met Verward Gedrag	-50	-	-	-
Bijstandsuitkeringen				
- uitkeringen	-1.392	-	-	-
- rijksbijdrage	1.392	-	-	-
Buurtbemiddeling	-3	-3	-3	-3
Corona: Bijzondere bijstand en schuldhulpverlening	-62	-	-	-
Corona: TOZO				
- kosten	-1.580	-	-	-
- rijksbijdrage	1.580	-	-	-
Corona: Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK)	-390			
Corona: Ondersteuning kwetsbare groepen, jeugd en ouderen	-192	-	-	-
Corona: Kinderopvang	-10	-	-	-
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	-32	-	-	-
Onderwijsachterstandenbeleid				
- kosten achterstandenbeleid	-101	-	-	-
- rijksbijdrage	101	-	-	-
Subsidie peuteropvang	50	50	50	50
Gymnastiekonderwijs	36	36	36	36
Veilig Thuis	41	41	41	41
Subsidie passende kinderopvang	-	-	-	-
- subsidie	-75	-	-	-
- inzet stelpost investeringen sociaal domein	75	-	-	-
Minimabeleid/ zorgverzekering	-23	-	-	-
Sociaal domein	-136	-136	-136	-136
Bluswatervoorzieningen de Poort en de Vlietberg	-30	-	-	-
Natuurlijk groen, boombeheer	-10	-	-	-
Natuurlijk groen, onderhoud faunavoorzieningen	-5	-	-	-

Grafdelving begraafplaats	-10	-	-	-
Gladheidsbestrijding	-135	-	-	-
Openbare verlichting	-15	-15	-15	-15
Afval				
- Kosten DVO Dar	86	-	-	-
- Dividend Dar	6	5	5	5
Lokaal Sportakkoord				
- kosten	-40	-	-	-
- rijksbijdrage	40	-	-	-
Sportstimulering	-80	-80	-80	-80
Vervallen investering tijdelijk opslagdepot	0	15	15	15
Corona: Tweede kamer verkiezingen	-51	-	-	-
Corona: impuls re-integratietrajecten	-279	-	-	-
Formatie-uitbreiding griffie	-48	-46	-31	-31
Bijdrage ODRN	-	-149	-149	-149
Toerisme; Gelderland Herdenkt				
- kosten	-38	-	-	-
- subsidie	19	-	-	-
Taakstelling huisvesting statushouders	-59	-	-	-
Reintegratietrajecten Werkbedrijf	-94	-95	-95	-95
Waterschapsverkiezingen	-	-	-24	-
Algemene uitkering gemeentefonds	1.161	-229	-210	-233
Corona: Lokale culturele voorzieningen	-155	-	-	-
Dividend BNG	55	-	-	-
Kosten bedrijfsvoering	14	-1	-1	-1
Afrondingsverschillen	-22	-22	-17	-17
Afrondingsverschillen	-	-2	-2	-2
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-461	-630	-616	-616
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota 2021	356	652	1.443	1.622
Actueel FMP	-2.653	-1.737	-1.232	-604

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Activeren	Als iets langere tijd mee gaat en een bepaalde waarde heeft wordt het gezien als een langlopende bezitting op de balans (langer dan 1 jaar). We moeten het dan activeren. We activeren volgens de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn.)
Afschrijvingen	Omdat bedrijfsmiddelen meerdere jaren mee gaan moeten de aanschafkosten over meerdere jaren verspreid worden. Dit noemen we afschrijven. Van te voren zijn voor deze middelen afschrijvingstermijnen vastgelegd. Dit geeft aan in hoeveel jaar we een bedrijfsmiddel afschrijven.
Algemene uitkering	Iedere gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk uit het Gemeentefonds. Dit is de algemene uitkering. De gemeente mag zelf bepalen waar ze het geld aan uitkeert.
Algemene reserve	Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Baten en lasten	Baten zijn inkomsten. Lasten zijn uitgaven. Het gaat hier om de inkomsten en uitgaven van het jaar waarin het product gebruikt wordt. Als het geld in een ander jaar ontvangen of betaald wordt, dan wordt het bedrag bij het jaar van gebruik gerekend.
BCF	Afkorting voor BTW-Compensatiefonds. Gemeenten kunnen een deel van de BTW die zij betaald hebben terugvragen. Het Rijk betaalt dit geld aan de gemeente uit het BTW-Compensatiefonds.
Bedrijfsvoering	De wijze waarop de gemeente is georganiseerd en wordt aangestuurd.
Begroting	Een overzicht van alle verwachte inkomsten en uitgaven van een (toekomstig) jaar.
Begrotingswijziging	Een besluit van de Raad om de vastgestelde begroting te veranderen.
Beleidsindicatoren	Niet-financiële informatie om makkelijk een inschatting te maken van de resultaten van de beleidskeuzes.
Bestemmingsreserve	Wanneer al bekend is waarvoor een reserve wordt gebruikt, spreken we van een bestemmingsreserve.
Boekwaarde	De daadwerkelijke waarde van de bedragen die op de balans zijn opgenomen.
Dividend	Winstuitkering van een onderneming aan haar aandeelhouders.
Doeluitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente moet dit geld gebruiken voor taken die bepaald zijn door het Rijk.
Dotatie	Ander woord voor toevoeging. Gebruiken we meestal als we het hebben over de toevoeging aan een voorziening.
Eigen vermogen	Alle bezittingen zonder de schulden.
EMU-saldo	Het verschil tussen inkomsten en uitgaven.

Exploitatie	Overzicht van lasten en baten van een project of een gemeentelijke dienst.
Financiering	Het beleid van de gemeente over geld en de risico's die hierbij horen.
Gemeentebrede aspecten	Sommige onderwerpen staan in een aparte paragraaf. Deze onderwerpen horen niet specifiek bij één programma. De onderwerpen zijn: Risico's en weerstandsvermogen, financiering, lokale heffingen, verbonden partijen, onderhoud van kapitaalgoederen, grondbeleid.
Gemeentefonds	Iedere gemeente krijgt geld van het Rijk. Dit geld wordt betaald uit een spaarpot die het gemeentefonds genoemd wordt.
Grondbeleid	Een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen uit te voeren.
Incidenteel geld	Geld dat bestemd is voor één jaar.
Index	Het aanpassen van de geldbedrag aan de inflatie zodat het reële bedrag gelijk blijft.
Inflatie	Stijging van het algemene prijspeil in de economie
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen. Investeringsplan zijn uitgaven om kapitaalgoederen aan te schaffen.
ISV	Afkorting voor Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Gemeenten kunnen één keer in de vijf jaar geld vragen om de plaatselijke omgeving te verbeteren. Zoals verbeteringen voor wonen, ruimte en milieu.
Kapitaalgoederen	Wegen, bruggen, kades/steigers, riolering, water, groen, gebouwen, materieel, verkeersregelinstanties, openbare verlichting, machines en apparaten in eigendom van de gemeente.
Kortlopende schulden	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Langlopende schulden	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Leges	Een betaling aan de gemeente voor het afnemen van een gemeentelijke dienst of product
Liquiditeit	Geeft aan of een bedrijf aan zijn lopende betalingsverplichting kan voldoen.
Lokale heffingen	Belastingen die aan de gemeente betaald moeten worden. Bijvoorbeeld: afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting.
Prognose	Voorspelling van een te verwachten resultaat of vermoedelijke uitkomst.
Programma	Verzameling van beleidsterreinen waarbinnen te bereiken doelen, resultaten en te verrichten activiteiten in samenhang met de kosten en opbrengsten zijn geformuleerd.
Reserve	Reserves zijn een onderdeel van het eigen vermogen. Reserves zijn vrij te besteden. Dit wil zeggen dat tot het moment van besteding er voor gekozen kan worden om de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.

Resultaat	Het verschil tussen baten en lasten
Retributie	Een belasting betalen aan de gemeente voor een dienst die zij voor inwoners uitvoeren. Bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort.
Risico register	Lijst met alle bekende risico's. Ook staat daar in wat de kans is dat deze risico's optreden, de oorzaak, de gevolgen en de beheersmaatregel.
Risico's en weerstandsvermogen	Risico: de kans op een financiële tegenslag. Weerstandsvermogen: de mate waarin de gemeente onverwachte kosten op kan vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de taken van de gemeente.
Schuldquote	Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
Structureel geld	Geld dat bestemd is voor meerdere jaren.
Subsidieplafond	Overzicht van het maximale aan subsidies die het College wil verstrekken na akkoord van de Gemeenteraad.
Overhead	Indirecte kosten gericht op sturing en ondersteuning van de gemeentelijke organisatie.
Treasury	Beheren van het geld van de gemeente.
Vaste activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor langer dan een jaar is vastgelegd (bijv. gebouwen).
Verordening	Een document met vastgelegde regels.
Vlottende activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor korter dan een jaar is vastgelegd.
Vorzieningen	Een boekhoudkundige rekening waar periodiek geld op wordt gezet om dit in de toekomst te gebruiken voor het doel waarvoor de voorziening is opgezet. Bijvoorbeeld voor groot onderhoud aan gebouwen.
Vordering	Iets opeisen van iets of iemand. Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Vreemd Vermogen	Alle verplichtingen en schulden.
Weerstandscapaciteit	De middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten op te vangen.
Weerstandsvermogen	Een cijfer wat aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele risico's financieel op kan vangen.

Toelichting afkortingen

Afktorting	Omschrijving
3 O's	Onvoorzien, Onvermijdelijk (of Onontkoombaar), Onuitstelbaar
AED	Automatische Externe Defibrillator
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOW	Algemene OuderdomsWet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHBD	Samenwerkingsverband Beuningen, Heumen, Berg en Dal
BIBOB	Wet Bevordering Integriteits Beoordelingen door Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BOV	Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BVO DRAN	Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CCB	Contact Centrum Berg en Dal
CISO	Chief Information Security Officer
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPB	Centraal PlanBureau
DAR	Dienst Afvalstoffen en Reiniging
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DNB	De Nederlandse Bank
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbeheer
FMP	Financieel MeerjarenPerspectief
Fte	Fulltime equivalent

GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBS	Gebouw Beheers Systeem
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GR	Gemeenschappelijk Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
HALT	Het ALTERNatief : Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit
HRM	Human Resource Management
HR21	functiewaarderingssysteem voor gemeenten
I&A	Informatisering & Automatisering
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatie technologie
IEGG	In Exploitatie Genomen Gronden
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IRvN	ICT Rijk van Nijmegen
ISO	Information Security Officer
IV3	Informatie Voor Derden
KCA	Klein Chemisch Afval
KRW	Kader Richtlijn Water
KTO	Klant Tevredenheid Onderzoek
KvK	Kamer van Koophandel
LOP	Landschaps Ontwikkelings Plan
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MIP	Meerjaren InvesteringsPlan
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
ODRN	OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OGGZ	Openbare Geestelijke GezondheidsZorg
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerend Zaak Belasting
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie

Pfo	Portefeuillehouderoverleg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PW	Participatiewet
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme – Knooppunt Arnhem Nijmegen
RDW	RijksDienst voor Wegverkeer
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RO	(wet) Ruimtelijke Ordening
ROB	Regionaal OndersteuningsBureau
RPB	Regionaal Programma Bedrijventerrein
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
RvN@	Beweging die ondernemers, overheden en onderwijsinstelling bij elkaar brengt
Sisa	Single information single audit
SMV	Sociaal Maatschappelijke Visie
STER	Stichting Toerisme En Recreatie
SVB	Sociale Verzekerings Bank
TOP	Toeristisch Opstap Punt
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VCP	VerkeersCirculatiePlan
VJN	VoorJaarsNota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRGZ	VeiligheidsRegio Gelderland-Zuid
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTU	Vorbereiding Toezicht en Uitvoering
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepaling omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet BUIG	Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WI	Wet Inburgering
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
ZLTO	Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie
ZZP	Zelfstandigen Zonder Personeel